

JAARSTUKKEN 2018

Inhoudsopgave

JAARSTUKKEN 2018

Inleiding jaarstukken 2018 en analyse resultaat	2
DEEL 1: Jaarverslag 2018	6
Kerngegevens 2018	7
Programmaverantwoording	8
Programma 1 Algemene zaken	9
Programma 2 Sociaal Domein & Volkshuisvesting	18
Programma 3 Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer	22
Programma 4 Economie & Sport	24
Programma 5 Financiën & Vastgoed	27
Paragrafen	30
\$ 1 Lokale heffingen	31
\$ 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	35
\$ 3 Onderhoud kapitaalgoederen	54
\$ 4 Financiering (treasury)	62
\$ 5 Bedrijfsvoering	65
\$ 6 Verbonden partijen	74
\$ 7 Grondbeleid	86
\$ 8 Grootschalige projecten, stand van zaken projecten en kredieten	90
DEEL 2: Jaarrekening 2018	94
Overzicht van baten en lasten 2018	95
Toelichting per programma	96
Taakveldenoverzicht	99
Algemene dekkingsmiddelen	100
Overzicht aanwending onvoorzien / incidentele baten en lasten	101
Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	102
WNT-verantwoording 2018	103
Balans per 31 december 2018	104
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	107
Toelichting op de balans	115
Sisa-verantwoording	123

Inleiding jaarstukken 2018 en analyse resultaat

Jaarstukken 2018

De jaarstukken zijn opgemaakt conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In artikel 24 van het BBV wordt aangegeven hoe de jaarstukken en de toelichting dienen te worden verantwoord.

Opzet programmarekening 2018

De opzet van de jaarstukken is als volgt:

1. De jaarstukken:
  - A: het jaarverslag;
  - B: het overzicht van baten en lasten.
2. Het jaarverslag:
  - A. de programmaverantwoording met de 5 programma's:
    - programma 1: Algemene zaken;
    - programma 2: Sociaal Domein & Volkshuisvesting;
    - programma 3: Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer;
    - programma 4: Economie & Sport;
    - programma 5: Financiën & Vastgoed;
    - Beleidsindicatoren;
  - B. de paragrafen.
3. De jaarrekening:
  - A. het overzicht van baten en lasten met een toelichting per programma;
  - B. de balans en de toelichting.

Algemene financiële beschouwingen

A. Financieel beeld

De jaarrekening 2018 sluit met een batig saldo € 173.000. Uw gemeenteraad dient dit resultaat nog te bestemmen. Dit is het resultaat exclusief de bouwgrondexploitatie.

Algemene reserve

De algemene reserve in deze jaarrekening bedraagt € 185.000 positief per 31-12-2018. Dit is de stand voor resultaatbestemming 2018. Via resultaatbestemming bepaalt de gemeenteraad welk deel van het voordeel in de jaarrekening van € 173.000 aan de Algemene reserve wordt toegevoegd. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2018 wordt aan u voorgesteld € 185.000 te onttrekken aan de Algemene reserve. De stand van deze reserve bedraagt daarna € 0. Dit is uiterst kwetsbaar.

Resultaat op bouwgrondexploitatie

De bouwgrondexploitatie kent dit jaar een positief saldo van € 941.671. Dit is het verschil tussen de winstnemingen en benodigde storting in de voorziening bouwgrondexploitatie. Dit voordeel maakt geen onderdeel uit van bovengenoemd resultaat van € 173.000.

Het voordeel op de bouwgrondexploitatie 2018 van per saldo € 2.765.507 is toegevoegd aan de Algemene reserve bouwgrondexploitatie. Deze reserve stijgt daardoor van € 2.718.000 per 31-12-2017 naar € 5.483.507 per 31-12-2018. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2018 wordt aan u voorgesteld € 277.000 te onttrekken aan de Algemene reserve bouwgrondexploitatie. De stand van deze reserve bedraagt daarna € 5.206.730. Sinds enige tijd zit de economie in een positieve spiraal en bij de burgers en ondernemers is er weer vertrouwen om in de economie te investeren. Ook in Gemert-Bakel merken wij dit aan de hand van de verschillende initiatieven en grondverkoop. Financieel uit zich dit in winstnemingen op bouwgrondexploitaties. Sinds 2016 zijn de resultaten op de grondexploitaties positief. Deze ontwikkeling heeft zich voortgezet in 2018.

De Algemene reserve bouwgrondexploitatie is bedoeld voor het opvangen van risico's en telt daarom mee in het weerstandsvermogen.

Balans

De balans 2018 geeft in grote lijnen een afname aan van investeringen in vaste activa met netto bijna € 4,3 miljoen.

De geïnvesteerde waarde van de post voorraad (bouw)grond daalde in de balans met ruim € 10,2 miljoen. Voornamelijk omdat de bijdrage van derden op de exploitaties (Neerakker € 1.509.521 en Smartpark € 7.258.623) is verschoven naar de post overlopende activa. De BBV stelt dat gemeenten een splitsing moeten maken in hun balans tussen de eigen bouwgrondexploitatie en de verwachte bijdrage van derden via een exploitatieplan. In de risicovoorziening bouwgrondexploitatie heeft een storting plaatsgevonden van groot € 1.249.614, waarmee de risicovoorziening na onttrekking van het verliesgevend complex afgesloten complexen (€ 10.679) uitkomt op een stand van € 13.720.000. De waarde voorraad bouwgrondexploitatie dient in de balans te worden gepresenteerd minus de getroffen risicovoorziening. Deze storting in de voorziening is gedekt uit de eerder genoemde winstnemingen 2018 bouwgrondexploitatie. Het totaal van reserves en voorzieningen (inclusief het resultaat van de jaarrekening) is in 2018 toegenomen met € 2.785.000.

De vaste schulden zijn afgenomen met ruim € 6,5 miljoen. De aflossingen op vaste geldleningen bedroegen € 7,9 miljoen. De afbouw van de leningenportefeuille zet zich daarmee voort. Wij zijn sinds 2013 geen nieuwe reguliere lening meer aangegaan. De financieringsbehoefte die er gedurende 2018 was is ingevuld met kort geld. Op deze kasgeldleningen ontvangt de gemeente geld in de huidige kapitaalmarkt. Het rentevoordeel hieruit was al verwerkt in de 3^e financiële rapportage 2018.

b. Realisatie 2018

De primitieve begroting 2018 is vastgesteld in de raadsvergadering van november 2017. Daarnaast is de begroting 2018 driemaal algemeen bijgesteld middels de 1^e, 2^e, en 3^e financiële rapportage. Het jaarrekeningresultaat is ten opzichte van de laatste bijstelling van de begroting.

Saldo en analyse jaarrekening 2018

Voordelen jaarrekening 2018

Uitkering fonds tekort gemeenten 2018	773.000
Vrijval voorziening lichtmasten en armaturen	482.000
Hogere opbrengsten leges. Er zijn veel meer aanvragen ingediend dan voorgaande jaren waardoor er ook meer bouwleges zijn gegenereerd.	380.000
Vrijval voorziening speeltoestellen	121.000
Zerobudgetting	377.000
Meeropbrengst verkoop gronden	179.000
Lagere kapitaallasten dan begroot op investeringen	132.000
Vrijval voorziening wachtgelden wethouders	85.000
Overschot personeelsbudget	77.000
Lagere lasten openbaar groen en openluchtrecreatie	73.000
Exploitatiebijdrage plankosten (verhaal WRO)	61.000
Overige kleine voordelen	25.000
Totaal voordelen	2.765.000 V

Nadelen jaarrekening 2018

Extra storting pensioenrechten wethouders	1.125.000
Lagere opbrengsten toeristenbelasting	492.000
Tekort programma 2 (inclusief 3 D's) zie toelichting programma 2 exclusief zerobudgetting en extra toerekening lasten kostenplaatsen (10K)	322.000
Voorziening golfbaan inzake betalingsachterstand	200.000
Vormen voorziening risico Attero	185.000
Minder toegerekende personele capaciteit aan bouwgrond	125.000
Correctie MVA complexen bouwgrond	112.000
Lagere opbrengsten OZB	26.000
Nadeel afval	5.000
Totaal nadelen	2.592.000 N

Saldo jaarrekening **173.000** V

Daarmee is het batig saldo van 2018 van € 173.000 op hoofdlijnen verklaard.

Beeld geheel 2018

Via drie financiële rapportages is de begroting gedurende 2018 tussentijds bijgesteld. Deze jaarrekening is het resultaat ten opzichte van de laatst vastgestelde financiële rapportage (3e). Voor het totaaloverzicht over 2018 staan hieronder de verschillende resultaten weergegeven.

Totaal 1e financiële rapportage	€	203.988
Totaal 2e financiële rapportage	€	-/- 1.789.176
Totaal 3e financiële rapportage	€	186.479
Totaal financiële rapportages	€	-/- 1.398.709
 Saldo jaarrekening 2018	 €	 173.000
Totaal financiële rapportages en jaarrekening	€	-/- 1.225.709

De verschillen in de tussentijdse financiële rapportages wordt met name veroorzaakt door de overschrijding op de 3D's. In de 2^e financiële rapportage 2018 heeft u daarvoor tussentijds een bedrag van € 1.870.000 bijgeraamd.

Financiële positie

Weerstandsvermogen is als vangnet nodig om risico's te kunnen opvangen. Het benodigde weerstandsvermogen is in 2018 gedaald van afgerond € 8 miljoen naar € 7 miljoen. Dit heeft te maken met de verbeterende grondexploitatie en daarbij genomen maatregelen. Waar de risico's in

de grondexploitatie zijn verminderd zijn ze binnen de 3D's onverminderd groot. De drie decentralisaties zijn openeinde regelingen met een omvangrijk volume. Overschrijdingen van deze openeinde regelingen hebben daarom direct een grote impact op de financiën van de gemeente.

Berekend is dat er een minimaal weerstandsvermogen van € 6.917.800 aanwezig dient te zijn. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is inzicht gegeven in de belangrijkste risico's en het benodigde bedrag verder onderbouwd.

Het weerstandsvermogen wordt gevormd door vrij besteedbare reserves en eventuele begrotingsruimte. De algemene reserve (voor bestemming) is zoals eerder aangegeven € 185.000 positief en daarmee uiterst kwetsbaar. De Algemene reserve bouwgrondexploitatie is ook vrij besteedbaar en deze is verder gestegen naar € 5.483.507. Tezamen met de vrij besteedbare ruimte in de begroting 2019 is er € 5.822.507 aan weerstandsvermogen aanwezig (voor resultaatbestemming).

Om op het benodigde niveau van € 6.917.800 aan weerstandsvermogen te komen is, na resultaatbestemming, een verdere stijging van € 1.557.070 noodzakelijk.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a, moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en programmarekening worden gemaakt.

Op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet (GW) zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten en daarmee overeenstemmende balansmutaties onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" van belang. In geval van strijd met een wettelijke bepaling of met een door de raad genomen beslissing is duidelijk dat e.e.a. niet "passend" is. Maar voor vele andere situaties is dit minder duidelijk. Daarom is het noodzakelijk dat de gemeenteraad nader omschrijft op welke wijze dan wel onder welke omstandigheden overschrijdingen op de begrote lasten als "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" kunnen worden beschouwd.

Wij stellen de raad voor om met de vaststelling van de jaarrekening 2018 de overschrijding op programma 1 Algemene zaken, programma 2 Sociaal Domein & Volkshuisvesting, programma 3 Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer alsmede de overschrijding op programma 5 Financiën & Vastgoed te autoriseren.

DEEL 1: Jaarverslag 2018

Kerngegevens jaarrekening 2018
 Standen per 31 december van het jaar

Sociale structuur	2017	2018
Aantal inwoners:	30.352	30.447
waarvan:		
van 0 t/m 19 jaar:	6.771	6.789
van 20 t/m 49 jaar:	10.984	11.010
van 50 t/m 59 jaar:	4.776	4.800
van 60 t/m 64 jaar:	2.191	2.170
van 65 jaar en ouder:	5.630	5.679
Aantal periodiek bijstandsgerechtigden	361	373
Aantal tewerkgestelden in sociale werkgemeenschappen	207	185
Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente:	12.208 ha	12.208 ha
Waarvan:		
binnenwater	126 ha	126 ha
historische dorpskernen	8 ha	8 ha
oppervlakte groen buitengebied (exclusief bosgrond)	308 ha	308 ha
oppervlakte groen in woonomgeving	114 ha	114 ha
oppervlakte sportvelden	312 ha	312 ha
oppervlakte bossen	329 ha	329 ha
Lengtes van wegen:		
- asfaltwegen:	209 km	209 km
- klinkerwegen	97 km	97 km
- betonwegen	16 km	16 km
- overige (o.a. zandwegen of halfverharding)	90 km	90 km
woonruimten:	12.929	13.019
Financiële structuur (x 1000)		
Exploitatie-uitgaven (excl. Bouwgrond)	76.143	80.161
Exploitatie-uitgaven per inwoner:	2.509	2.633
Heffing OZB:	7.150	7.310
Heffing OZB per inwoner:	0,24	0,24
Algemene uitkering Gemeentefonds:	22.215	24.807
Algemene uitkering Gemeentefonds per inwoner:	0,73	0,81
Vaste geldleningen (exclusief woningbouw)	104.617	98.424
Vaste geldleningen per inwoner	3,45	3,23
Algemene reserves: exclusief rekeningsaldo	2.854	185
Bestemmingsreserves:	6.049	8.038
Voorzieningen (inclusief voorzieningen bouwgrondexploitatie):	26.555	28.455
Totaal reserves en voorzieningen:	35.458	36.679
Totaal reserves en voorzieningen per inwoner:	1,17	1,20

Programmaverantwoording

Tijd, geld en risico

De programmaverantwoording geeft via een gekleurde tabel aan of een doelstelling wel of niet is gehaald en wat daarvoor is gedaan, zo nodig aangevuld met opmerkingen en een beschrijving van de stand van zaken. Ook wordt aangegeven of er afwijkingen zijn in tijd, geld en risico.

Analyse cijfers begroting na wijziging en realisatie

In de toelichting op de programmarekening wordt een analyse gegeven tussen de werkelijke uitkomsten en de cijfers van de begroting na wijziging per programma. Eerst wordt het totale saldo van het programma vermeldt, daarna wordt de meest relevante afwijking per product toegelicht. Alleen de grote afwijkingen worden toegelicht en daarbij mag een ondergrens van € 60.000,-- worden gehanteerd. Dit is gedaan in overleg met uw raad en sluit aan bij de tolerantiegrenzen van de accountant.

Programma 1 Algemene zaken**Portefeuillehouder:** Burgemeester M.S. van Veen**Programmaverantwoordelijke:** M. Heijns

Geen stand van zaken in beeld te brengen

Op schema of gereed

Dreigt achterstand op te lopen. Extra actie/aandacht nodig

Niet gestart / niet haalbaar

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 1: Eigentijdse en betrouwbare dienstverlening leveren die voldoet aan de servicenormen: • Telefoon: - 95% beantwoorden binnen 20 sec - 80% bellen we terug binnen 1 dag • Balie: 80% helpen we binnen 5 min • Schriftelijk: 80% van de (digitale) aanvragen beantwoorden binnen de servicenorm • Klanttevredenheid: Minimaal een 7	Maandelijkse rapportage van de servicenormen.		Maandelijkse rapportage in marap.
	Minimaal 5 klanttevredenheidsonderzoeken (KTO), waar we op reflecteren en verbeteringen doorvoeren.		De klanttevredenheidsonderzoeken van o.a. de balie en de vergunningverlening geven inzicht hoe de dienstverlening wordt ervaren. Korte doorlooptijden worden hoog gewaardeerd. Met de tips verbeteren we de dienstverlening.
	Wij actualiseren de toptaken op de website minimaal één keer per kwartaal.		De toptaken zijn per kwartaal aangepast.
	Wij breiden onze digitale dienstverlening voor burgers en bedrijven in 2018 uit met minimaal twee digitale diensten.		De stookontheffing, de Algemene Verordening Gegevensbescherming, melding evenement, aanvraag leerlingenvervoer en ook het maken van een afspraak is gedigitaliseerd of de digitale dienst is verbeterd.

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 2: Burgerparticipatie: Bij het ontwikkelen van al het gemeentelijke beleid en bij de uitvoerings-, en onderhoudsprojecten zijn conform de bestuurlijke uitgangspunten inwoners betrokken. Het betreft alle nieuwe plannen en projecten m.b.t. sociaal domein, ruimtelijke ontwikkeling, onderhoud en beheer van de openbare ruimte en algemene zaken. De werkwijze is organisatie breed ingevoerd.	Bij alle gemeentelijke plannen om te komen tot nieuw beleid, uitvoerings- en onderhoudsprojecten wordt in een aparte paragraaf aangegeven of en op welke manier inwoners worden betrokken; of het informeren betreft, of adviseren, of meebeslissen of dat de gemeente meedoet en een burgerinitiatief alleen faciliteert en volgt.		Gereed: Vindt plaats via het onderdeel "bestuursstijl" in de adviesnota's.
	De mate van burgerparticipatie wordt in de bestuurlijke besluiten over plannen en projecten concreet verwoord (informeren, adviseren, meebeslissen of meedoen).		
	Betrokken ambtenaren worden in 2018 doorlopend geschoold met intervisiebijeenkomsten waarbij wordt geleerd hoe inwoners het best kunnen worden gestimuleerd zelf actie te ondernemen, en hoe met inwoners het best kan worden samengewerkt.		Gereed, na de opleiding procesbegeleiding bij burgerparticipatietrajecten zijn intervisiegroepen gevormd, die regelmatig bijeenkomen.
	De burgerparticipatie trajecten die in 2018 worden uitgevoerd zijn met een enquête onder betrokken deelnemers geëvalueerd zodat resultaat en leerpunten voor collega ambtenaren, B&W, raad en inwoners duidelijk zijn.		Feedback vindt incidenteel plaats per project/beleidsonderdeel.
	De raad en betrokken inwoners zijn eind 2018 geïnformeerd over de manier waarop inwoners betrokken zijn.		Vindt per project/beleidsonderdeel plaats.

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 3: Een transparant en eenduidig inzicht in de handhavingsinspanningen	Het Handhavingsuitvoeringsprogramma 2018 is uitgevoerd.		
	Handhavingsprioriteiten voor 2018 zijn vastgesteld. Er is duidelijkheid in wat we wel doen en wat we niet doen.		Op 27 februari 2018 is het uitvoeringsprogramma door het college vastgesteld met daarin opgenomen de prioriteiten voor 2018.
	Alle thema's met prioriteiten 'zeer hoog' en 'hoog' uit de Integrale Handhavingsnota 2015-2018 zijn uitgevoerd.		Op 27 februari 2018 is het uitvoeringsprogramma door het college vastgesteld met daarin opgenomen de prioriteiten voor 2018.
	Alle wettelijke verplichte taken uit de Integrale Handhavingsnota 2015-2018 zijn uitgevoerd.		
	Procedures zijn gevolgd conform de Landelijke Handhavingsstrategie.		
	Het beleidsplan 2019 – 2023 en het handhavingsuitvoeringsplan 2019 is geactualiseerd.		Op 13 december 2018 is het beleidsplan 2019-2023 door de gemeenteraad vastgesteld.
	Het uitvoeringsprogramma en de evaluatie zijn gelijktijdig aangeboden. In oktober 2018 en mei 2019 is gerapporteerd over de voortgang.		Het uitvoeringsprogramma is in december in het college vastgesteld om te kunnen voldoen aan de eis van provincie om programma tijdig in te dienen. Op dat moment zijn nog niet alle gegevens voor de evaluatie bekend, die volgt later. In commissie van oktober 2018 is voortgang gepresenteerd.
	De handhavingsprojecten Rooye Asch en woonwagenkampen zijn afgerond.		Het proces rondom de overdracht van woonwagenlocaties naar Goed Wonen duurt langer dan gepland. Handhaving heeft op verzoek een periode stilgelegen maar inmiddels weer opgepakt. Afronding van projecten zal dan ook niet in 2018 zijn.
	Door het aanstellen van eigen boa's is er meer inzet geweest.		

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 4: We hebben de belangrijkste veiligheidsthema's voor de gemeente Gemert-Bakel in onze gemeentelijke organisatie geborgd en verankerd in de afspraken met externe partners en we voeren hierover de regie.	Op het gebied van veiligheid hebben we in 2018 gewerkt met het Lokaal Informatie Overleg en is het Bibob beleid (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen) en de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) aangepast ten behoeve van een integraal onderzoek en behandeling van ondermijningszaken.		Gereed, echter voor een efficiënte behandeling van ondermijningszaken blijven ook in de toekomst wettelijke (landelijke overheid) en beleidsmatige (gemeente) aanpassingen noodzakelijk.
	We hebben gestuurd op de veiligheidsthema's die voor Gemert-Bakel van belang zijn, zoals vastgelegd in de Kadernota integrale veiligheid Peelland 2015-2018. Per half jaar is gerapporteerd over de voortgang van de plannen van aanpak en de cijfers. De inzet is om betere cijfers te behalen voor de gestelde prioriteiten.		
	We hebben een Veiligheidsmonitor in de eerste helft van 2018 uitgevoerd.		Gereed, de input uit de Veiligheidsmonitor is gebruikt voor het opstellen van het Integraal veiligheidsplan Gemert-Bakel 2019-2022.
	We hebben eind 2018 een nieuw integraal veiligheidsplan (bij voorkeur regionaal) voor de periode 2019-2023 opgesteld.		Het Integraal veiligheidsplan Gemert-Bakel 2019-2022 is vastgesteld. Daarnaast beschikken we over het Veiligheidsplan Peelland 2019-2022 en het Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2019-2022.
	We hebben deelgenomen aan PIT(Peelland Interventie Team)-acties en de daaruit voortkomende acties uitgevoerd.		Gereed, de raad ontvangt een jaarlijkse rapportage.
	We hebben alle van de politie ontvangen bestuurlijke rapportages aangaande Damoclesbeleid (art.13b Opiumwet) uitgevoerd, conform het opgestelde beleid.		Gereed, alle bestuurlijke rapportages zijn opgevolgd, dat heeft in 2018 geleid tot 1 woningsluiting.

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 5: Identiteit: Inwoners ontwikkelen een sterke identiteit en een aantrekkelijk dorp. Actieve inwoners met een breed netwerk dragen bij aan een cultuurprogramma in Bakel e.o. en in Gemert e.o. en zijn door de gemeente gefaciliteerd	Voor Bakel faciliteert de gemeente de uitwerking en de uitvoering van het dorpsplan van 2016. o Er is een doorlopende publiekactiviteiten agenda in 2018 o Er worden in 2018 ontwikkelstrategieën opgesteld en omgezet in nadere afspraken		Is gereed en opgevolgd via project 'Centrumontwikkeling Bakel'.
	Voor Gemert begeleidt de gemeente een advies- en een kerngroep tot medio 2018 o Na medio 2018 faciliteert de gemeente netbijeenkomsten t.b.v. het cultuurprogramma o De gemeente stimuleert dat het netwerk de storytelling organiseert van het thema: Gemert, vorstendom van de Duitse Orde. En wel voor de doelgroepen: ouderen, basisscholen, voortgezet onderwijs, inwoners en toeristen en ondernemers o De gemeente stimuleert en faciliteert het netwerk bij tot stand brengen van een publieksactiviteiten agenda door de inwoners o De gemeente onderhoudt het contact met de provincie en Erfgoed Brabant t.b.v. netwerking met bestuurders, musea, universiteiten en financieringsmogelijkheden door de provincie en EU.		Vanwege beperkte capaciteit in 2018 is de planning niet (geheel) behaald.

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 6: Het uitvoeren van de duurzaamheidsagenda.	De benoemde projecten uit de duurzaamheidsagenda voor het jaar 2018 zijn conform de vastgestelde planning uitgevoerd.		Er ligt een conceptsamenwerkingsagenda die na aanpassingen nog ter info naar de raad gaat in 2019. Vanwege beperkte capaciteit voor duurzaamheid in 2018 is de planning 2018 niet geheel gehaald. Er is voornamelijk gewerkt aan bewustwording, samen met de koploperstafel, de werkgroepen bewustwording, mobiliteit en energie en met Buurkracht. Daarnaast hebben we deelgenomen aan project de Groene Zone, is een impactscan aardgasloze gemeente voor ons uitgevoerd door het Energiebureau en is een eerste visiedocument pv-velden opgesteld, hetgeen in 2019 verder wordt gedetailleerd.
Doel 7: In 2018 is de grip op verbonden partijen verbeterd.	Voor de gemeenschappelijke regelingen MRE, GGD, VRBZO en ODZOB zijn kadernota's opgesteld in het tweede kwartaal van 2018.		Gereed en ter informatie aangeboden.
	Voor 15 juli 2018 zijn de begrotingen en zienswijzen op de begrotingen van de verbonden partijen gecoördineerd aangeboden aan de gemeenteraad ter besluitvorming.		Gereed en besloten.

Gegevens van de gemeente Gemert-Bakel met betrekking tot veiligheid:

Aard activiteit	2014	2015	2016	2017	2018	Gemiddelde 5 jaar
1.1.1 Inbraak woningen (reële)	56	40	52	56	41	49
1.2.3 Brom-, snor- en fietsendiefstal	307	149	102	131	74	153
1.3.1 Verkeersongeval met letsel	9	8	11	7	17	10
1.3.1 Doden door verkeersongeval	1	0	1	1	4	1
1.4.3 Openlijk geweld	8	7	5	8	6	7
1.4.5 Mishandeling (eenvoudig en zware)	84	67	56	62	47	63
2.1.1 Drugs/drankoverlast meldingen	23	28	25	39	39	31
2.2.2 Overlast horeca	11	7	7	2	7	7
Buurtbemiddeling	28	34	20	16	26	25
2.5.1 Inbraak bedrijven en instellingen	17	27	13	8	18	17
2.5.2 Winkeldiefstal	21	25	24	28	21	24
Jeugdoverlast	103	76	93	66	40	76
3.1.3 Wapenhandel = bezit	4	5	4	3	3	4
Halt afdoeningen	52	40	54	51	25	44
1.3 Rijden onder invloed motorrijtuigen	59	50	59	45	34	49
Meldingen geluidshinder overig	155	202	194	162	180	179

Bronvermelding taakstelling:

Operationeel Expert GGP wijkagent Ferdy Nieuwkerk van politie Gemert-Bakel en Laarbeek.

Bijzonderheden:

- Woninginbraak : daling t.o.v. 2018
- Brom- en fietsendiefstal: Daling in 2018. (aangiftebereidheid?).
- Jeugdoverlast: Goed resultaat! Meer zicht op jongeren gekregen. Samenwerking met jongerenwerkers positief.
- Geluidshinder: Lichte toename. Vooral klachten mbt evenementen nemen toe.
- Halt: Minder dooverwijzingen gekregen van politie.
- Doden door verkeersongeval: Helaas zijn er in 2018 4 dodelijke ongevallen te betreuren.

Brandweer:

Overzicht incidenten gemeente Gemert-Bakel 2015-2018

Indicator	2015	2016	2017	2018	Laatste 4 jaar gemiddeld
Automatisch alarm	51	29	37	28	36
<i>w.v. Uitgerukt</i>	31	15	15	16	19
<i>w.v. ter plaatse</i>	23	11	11	15	15
<i>w.v. onecht / ongewenst</i>	19	7	8	10	11
Brand	49	57	47	130	71
Hulpverlening	12	14	6	12	11
Overig	63	48	52	47	53
Totaal incidenten	175	148	142	217	171

First Responders	172	190	121	102	146

Toelichting t.a.v. automatische meldingen:

De laatste jaren is er op diverse manieren stevig geïnvesteerd in het terugdringen van de onnodige uitrukken t.g.v. automatische meldingen. Nog steeds blijkt het overgrote deel van dit soort meldingen uiteindelijk onecht of onnodig. De inspanningen om zowel op technisch (kwaliteit installatie) als organisatorisch vlak (interne alarmopvolging bij de abonnee) blijven daarom onverminderd noodzakelijk.

Toelichting t.a.v. Branden en Hulpverlening

De piek in het aantal brandincidenten in 2018 is volledig toe te wijzen aan de droge en 'natuurbrandrijke' zomer in dat jaar. Het aantal meldingen voor hulpverleningen binnen de gemeente lijkt stabiel.

Toelichting t.a.v. Overig

Onder deze categorie vallen de minder spoedeisende zaken zoals het opheffen van buitensluitingen, het bestrijden van storm- en wateroverlast, het bevrijden van dieren uit benarde situatie en (tot 2017) het reinigen van m.n. wegen bij verontreiniging door olie e.d.. Enerzijds is een reductie waarneembaar vanwege het feit dat met name wegdekreiniging weer een verantwoordelijkheid van gemeenten is geworden. Uitrukken naar aanleiding van extreme weersomstandigheden lijken deze vermindering teniet te doen.

Toelichting t.a.v. First Responders

Het aantal incidenten voor het First Responderteam in Gemert kent sinds een drietal jaren een dalende lijn. Een kritischer uitvraagprotocol op de meldkamer alsook (sinds 2018) een betere spreiding van de ambulances op regionaal niveau (locatie Beek en Donk) lijkt de behoefte te reduceren. Daarnaast wordt op het gebied van reanimaties inmiddels (per 01-10-2018) door alle brandweerposten uitgerukt en wordt dit soort incidenten vanuit basiszorg overgenomen.

Gemeentearchief:

Bezoekers studiezaal gemeentearchief:	
Jaar:	Aantal:
2013	2.234
2014	2.216
2015	2.310
2016	2.636
2017	3.296
Begroot 2018	3.300
Werkelijk 2018	3.785

De bezoekersaantallen blijven stijgen, terwijl dit niet in lijn van verwachtingen ligt. Landelijk wordt al jaren stabilisatie of zelfs een daling gezien, hoewel ook bij enkele andere gemeentearchieven sinds 2017 weer een lichte stijging gezien wordt. In 2017 is gestart met de opzet voor een nieuwe presentatie van de publieksomgeving van de databases op internet, om bezoekers ook digitaal efficiënter te kunnen helpen. De presentatie van deze site is in het vorige jaarverslag voor 2018 aangekondigd, maar is vanwege de zerobudgettering niet in 2018 gerealiseerd en uitgesteld naar 2019. De stijgende bezoekersaantallen kunnen binnen de bestaande bezetting alleen opgevangen worden door het verder uitbreiden van de digitale toegankelijkheid, het opzetten van zoekinstructies voor routine vragen en het daarmee vergroten van de zelfredzaamheid van bezoekers.

Programma 2 Sociaal Domein & Volkshuisvesting**Portefeuillehouder:** Mevr. W.C.P. Steeghs**Programmaverantwoordelijke:** R. Groenendal

Geen stand van zaken in beeld te brengen

Op schema of gereed

Dreigt achterstand op te lopen. Extra actie/aandacht nodig

Niet gestart / niet haalbaar

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 1: Per 1 januari 2018 zorgen we voor een integrale uitvoering binnen het Sociaal Domein met alle betrokkenen (externe partners, burgers en het maatschappelijk middenveld).	Per 1 januari 2018 zorgt het college dat er elk kwartaal aan de raad wordt gerapporteerd over de uitgaven in het sociaal domein.		Zodra er rapportages/ overzichten van de GR Peelgemeenten zijn ontvangen wordt de raad geïnformeerd. Laatste terugkoppeling was Q3 (BW-info 1-11-18). Jaarrapportage 2018 wordt in mrt-apr verwacht, daarna volgt terugkoppeling.
	Per 1 januari 2018 kunnen de inwoners op de door hun gewenste manier vragen stellen betreffende het Sociaal Domein (mail, telefoon, app, live-chat, etc.).		

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 1: Per 1 januari 2018 zorgen we voor een integrale uitvoering binnen het Sociaal Domein met alle betrokkenen (externe partners, burgers en het maatschappelijk middenveld).	Per 1 april 2018 zijn er met Senzer smart afspraken gemaakt over de volgende onderwerpen: o Afstemmen van aanvraag kwijtschelding met aanvraag bijzondere bijstand/minima; o Voldoende (arbeidsmarktrelevante) stage- en leerbanen voor jongeren; o Uitvoeren van Social return beleid arbeidsmarktregio Helmond-De Peel; o Extra arbeidsplaatsen, werkervaringsplekken en leerwerkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en schoolverlaters en leerlingen van VMBO, VSO/PRO en MBO (niveau 1 en 2); o Directe aansluiting van school naar werk van VSO/PRO/Entree schoolverlaters; o Aanbod voor groep met een arbeidsvermogen onder de 30%.		• Niet haalbaar gebleken. Betreffen geheel verschillende normen wat betreft normbedragen en vermogensgrenzen. Als alternatief is met Senzer en Peelgem. Ingezet op de inkomensverklaring als instrument voor sociale minima om gemakkelijker gebruik te kunnen maken van lokale voorzieningen. Deze inkomensverklaring wordt in april 2019 verstrekt aan alle inwoners die een gebruik maken van Maatschappelijke Participatie en (bijzondere) Bijstand. Senzer hoeft dan geen document meet te overleggen aan lokale voorzieningen. • Is niet haalbaar gebleken, omdat dit geen verantwoordelijkheid van senzer is. Is opgepakt als regionaal project Stagestad Helmond-De Peel onder regie van de regiegroep Onderwijs en Arbeidsmarkt. • Dreigt achterstand op te lopen. Extra actie/ aandacht nodig. Het soc. return beleid is door de gemeenten in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel in samenspraak met Senzer in juli 2016 vastgesteld. In 2018 is door de gemeenten geconstateerd dat het beleid soc. return enkele knelpunten oplevert en er reden is om het beleid te herijken. Senzer neemt hiertoe het initiatief. Dit is nog niet gerealiseerd. • Is gerealiseerd. Is kerntaak van senzer. Leerlingen van MBO niveau 1 en 2 behoren daar niet bij, voor zover zij nog schoolgaand zijn. In de kwartaalrapportages van Senzer wordt over de resultaten gerapporteerd. • Is gerealiseerd. Senzer zet specifiek in op jongeren uit het VSO-PRO om een directe aansluiting te realiseren van school naar werk. Dit in samenwerking met de VSO-PRO-scholen en MEE. • Dreigt achterstand op te lopen. Extra actie / aandacht nodig. Is een aanzet op gemaakt. Er is een pilot geweest in Laarbeek en Helmond. Hieruit worden profielen ontwikkeld over de doelgroep en mogelijke aanpakken. In 2019 wordt dit vervolgd.

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 1: Per 1 januari 2018 zorgen we voor een integrale uitvoering binnen het Sociaal Domein met alle betrokkenen (externe partners, burgers en het maatschappelijk middenveld).	Per 1 januari 2018 stuurt het college op de 23 acties uit het actieplan Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de 22 acties uit het actieplan Lokaal Educatieve Agenda (LEA) o Leer-, taal-, reken- en ontwikkelingsachterstanden terugdringen en voorkomen o Talentontwikkeling, vrijetijdsbesteding en kinderen voorbereiden op de toekomst; o Gezond en veilig opgroeien en maatschappelijk betrokken.		De acties uit het actieplan 2018 zijn behaald en er is een nieuw actieplan 2019 opgesteld. Deze is vastgesteld in het bestuurlijke OOGO van 14 november 2018. Acties uit dit actieplan die bijdragen aan de genoemde bullets zijn bijvoorbeeld: • Beleidsplan voor- en vroegschoolse educatie ten behoeve van leer-, reken- en taalachterstanden e.d. • Buurtsportcoaches ten behoeve van vrijetijdsbesteding. • NT2 onderwijs ten behoeve van taalachterstand. • Onderzoek naar logopediescreening om te bepalen in hoeverre inzet hierop noodzakelijk is. Etcetera: er zijn 22 acties benoemd.
	Per 1 april 2018 zijn er voor jeugd over de volgende onderwerpen afspraken gemaakt: o Monitor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE); o VVE beleidsplan en subsidie; o Evaluatie Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en Lokaal Educatieve Agenda (LEA)		• Eind 2018 is er een nulmeting ingericht voor de we monitor en de resultaten waren al positief over de uitvoering van onze kinderopvangpartijen. Vanaf 2019 volgt de eerste echte meting. • het VVE beleidsplan is inclusief subsidieafspraken vastgesteld in het college van 19 december 2017. • de actieplannen CJG en LEA zijn geëvalueerd en op basis van deze evaluatie zijn nieuwe actieplannen CJG en LEA opgesteld. Het actieplan LEA 2019 is vastgesteld in het OOGO van 14 november 2018. Het actieplan CJG 2019 is vastgesteld op 29 november 2018.
Doel 2: Voor 2018 zorgen we voor adequate ondersteuning voor alle inwoners die dat nodig hebben.	Per 1 april 2018 is een preventie programma opgesteld met smart doelstellingen; o Om burgers te stimuleren om goede keuzes te maken ten aanzien van hun gezondheid; o Burgers participeren langer en beter; o Drugspreventie bij jongeren en 30+ers; o Dementie Vriendelijke Gemeente; o Mantelzorgers		DVG loopt door; in mei 2018 gepresenteerd aan de raad. Nationaal Preventie programma heeft vertraging opgelopen en is pas november 2018 gepubliceerd. • Lokaal preventie programma komt in de loop van 2019. • Het project "Drugs dat kunnen we hier niet gebruiken" om normalisering van drugsgebruik terug te gaan wacht nog op financiering. Voorlopig zal dit niet starten. • Dementievriendelijke gem. gepresenteerd/ gerealiseerd. • Mantelzorg verloopt via LEVgroep en is gerealiseerd.

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 2: Voor 2018 zorgen we voor adequate ondersteuning voor alle inwoners die dat nodig hebben.	Per 1 januari 2018 is er een integrale aanpak statushouders waarin de volgende onderwerpen uitgebreid zijn opgenomen en smart doelstellingen zijn uitgewerkt: o Participatieverklaringstraject; o Huisvesting en woonbegeleiding; o Integratie; o Zinvolle dagbesteding		De integrale aanpak ligt er en er wordt op de beschreven wijze gewerkt. De trekker is de LEVgroep. Deze koppelt in het bestuurlijk overleg met de kernpartners terug.
	Per 31 december 2018 zijn er ten minste 8 netwerkbijeenkomsten georganiseerd: o Sociaal cafés; o Bijeenkomsten voor jeugd en onderwijs; o Inspiratiedag werkgroepen zorg; o Inspiratiedag wijkteams; o Inspiratiedag dorpsondersteuners; o Armoede conferentie; o Preventiebijeenkomsten		• Soc. cafés; gerealiseerd. • Daarnaast is er 3 keer een bijeenkomst specifiek gericht op de uitvoering geweest voor alle jeugd- en onderwijsprofessionals. Er is een themabijeenkomst geweest voor alle jeugd- en onderwijsprofessionals op het gebied van de 'nieuwe meldcode'. • Op 20 november een inspiratieavond plaatsgevonden met alle werkgroepen zorg en de dorpsondersteuners. • Er zijn een drietal lunchbijeenkomsten georganiseerd voor alle wijkteams. • Voor het thema geldgebrek zijn in alle kernen bijeenkomsten georganiseerd. Minisymposium geldgebrek heeft in januari 2019 plaatsgevonden • Preventiebijeenk. lokaal uitgevoerd.

Programma 3 Ruimtelijke ordening & Openbaar Beheer
Portefeuillehouder: Mevr. A.A.H.C.M. van Extel - van Katwijk
Programmaverantwoordelijke: W. Willems

Geen stand van zaken in beeld te brengen

Op schema of gereed

Dreigt achterstand op te lopen. Extra actie/aandacht nodig

Niet gestart / niet haalbaar

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 1: Behoud van een gezonde leefomgeving voor alle inwoners van Gemert-Bakel door een zorgvuldige veehouderij.	Wij verstrekken op verzoek van de Werkgroep Duurzaam buitengebied Elsendorp en het Dorpsoverleg De Rips informatie over de door hen aangedragen onderwerpen.		
	Wij rapporteren over de huidige situatie van belasting geur, fijnstof, klachten & meldingen.		Er is een presentatie gegeven in de denktank Veehouderij.
	Het beleid van de Provincie Noord-Brabant is verwerkt in het bestemmingsplan "Buitengebied Gemert-Bakel 2017".		
	Knelpunten rondom veehouderijen oppakken.		Is continu-proces. Er vinden controles en keukentafelgesprekken plaats. Daarnaast worden vergunningen intgetrokken van niet meer in bedrijf zijnde veehouderijen.
	Verleende aanvragen zijn getoetst aan het beleid rondom volksgezondheid en veehouderij.		Is een standaardprotocol. Dit is door de gemeenteopgesteld en de ODZOB past het toe bij de vergunningverlening.
Doel 2: Wij hebben een proactieve aanpak van de (toekomstige) leegstand in het buitengebied van Gemert-Bakel.	Het VAB-beleid is vertaald in het bestemmingsplan "Buitengebied Gemert-Bakel 2017".		
	Wij faciliteren de werkgroep VAB proeftuin Elsendorp.		

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 3: In 2018 wordt in het buitengebied in Gemert-Bakel de groene erfinrichting van locaties gestimuleerd, gefaciliteerd en gehandhaafd.	Wij gaan in overleg met ondernemers en bewoners in het buitengebied over realisatie en instandhouding van de groene erfinrichtingsplannen.		Hiervoor is een externe ingehuurd, deze heeft gesprekken gevoerd over de realisatie en instandhouding van erfbeplanting.
	In het bestemmingsplan Buitengebied zijn ruimere regels ten behoeve van het realiseren van de groene erfinrichting opgenomen.		
	In het bestemmingsplan Buitengebied is een handreiking "Kwaliteitsverbetering landschap Gemert-Bakel" en een actueel beeldkwaliteitsplan opgenomen.		
	In het bestemmingsplan Buitengebied zijn voorwaardelijke bepalingen opgenomen ten behoeve van de groene erfinrichting, waardoor de realisatie en instandhouding van de beplanting handhaafbaar is.		Via een afwijkingsbevoegdheid is hier invulling aan gegeven.
Doel 4: In 2018 gaan wij uitvoering geven aan het plan van aanpak Omgevingswet.	Nieuwe procedures voor omgevingsplannen en omgevingsvergunningen in overleg met samenwerkingspartners zijn voorbereid.		Betreft een van de laatste onderdelen, eerst dienen de ambities van de gemeenteraad vastgesteld te worden.
	Overzicht benodigde competenties is opgesteld.		Betreft een onderdeel wat later opgepakt dient te worden, eerst dienen de ambities van de gemeenteraad vastgesteld te worden.
	Opzetten/vernieuwen digitale infrastructuur (werken naar 1 digitaal loket) is gestart.		De vast te stellen ambities zijn de basis voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), dit gebeurt in 2019.
Doel 5: Vóór 1 augustus 2018 is geregeld hoe we zorgen voor voldoende groen en waterberging bij nieuwbouwontwikkelingen.	Er is een verordening groen opgesteld.		Hiermee wordt de groennorm bedoeld. Dit is in het 1e kwartaal 2019 afgerond.
	Er is een verordening waterberging opgesteld.		Verordening is vastgesteld
Doel 6: Vóór 1 juni 2018 is een integrale meerjarenplanning opgesteld voor wegen, riolering en openbare verlichting.	Er is een vervangingsplan voor riolering, wegen en openbare verlichting gegenereerd uit het beheersysteem.		Deze is opgesteld en gecommuniceerd in de commissie van 10 oktober 2018.

Programma 4 Economie & Sport**Portefeuillehouder:** Mevr. I. van Dijk**Programmaverantwoordelijke:** A. van Laarhoven- Rovers

Geen stand van zaken in beeld te brengen

Op schema of gereed

Dreigt achterstand op te lopen. Extra actie/aandacht nodig

Niet gestart / niet haalbaar

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 1: In 2018 is de strategische visie en de economische agenda (2016-2020) vertaald in programma's in Innovatiehuis De Peel en in opgaven in Gemert-Bakel.	In 2018 zijn de programma's binnen de speerpuntsectoren Agro, Food, Vrijtijdseconomie, Automotive, Slimme Maakindustrie en Zorg opgesteld in De Peel met voor Gemert-Bakel vastgestelde doelen.		Werkprogramma 2018/2019 gereed en is in mei 2019 aan college/raad toegezonden.
	De activiteiten, voor 2018, uit het projectplan Geopark 'De breuk door Peel en Maas' zijn uitgevoerd.		Stappen om te komen tot Unesco status worden doorlopen. Hierin zijn grote stappen gezet, zowel op inhoud als op organisatie als op netwerk. Proces zal nog enige tijd lopen wat ook gebruikelijk is bij dergelijke aanvragen. Uitdaging is het nog beter vermarkten van de concrete projecten die al gerealiseerd zijn.
	In 2018 faciliteren we betrokkenen binnen de 4 hoofdthema's: o Centra en kernen, (nieuwe winkelstraat, Dorpsplan Bakel) o Toerisme en recreatie, (een agenda, citymarketing, nieuwe uitvoeringsorganisatie, routes) o Buitengebied (uitwerking proeftuin VAB, landschappelijke inpassing, Zorgvuldige veehouderij, Speerpunten team Agrofood) o Werklocaties/bedrijventerreinen (Toepassen cluster en keten onderzoek, bereikbaarheidsagenda, Ruimte op bedrijventerreinen,)		Kernen: Stuurgroep Gemert centrum opgericht en actief. Dorpsplan Bakel zijn de eerste concrete stappen gezet waaronder vaststellen van de 6 richtingen en de eerste invulling hiervan. Centrummanager is aangesteld om verbinding Economie en toerisme te verstevigen.

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 2: In 2018 zijn onze ondernemers tevreden over de gemeentelijke dienstverlening en scoren we minimaal een 7 bij het MKB onderzoek	De verbeterpunten uit het MKB-onderzoek 'Mijn vriendelijkste gemeente' (2015-2016) zijn uitgevoerd en worden toegepast.		De verbeterpunten zijn uitgevoerd en worden toegepast.
	In 2018 wordt door MKB Nederland, mede gefaciliteerd door de gemeente, een nieuw MKB-onderzoek (2017-2018) uitgevoerd en opgeleverd.		Het onderzoek is uitgevoerd en opgeleverd. De raad is hierover geïnformeerd middels een RIN (mei 2019).
	In 2018 zijn samen met de overige partners van de multiple helix twee economische themabijeenkomsten georganiseerd. (Bijv. Parkmanagement en arbeidsparticipatie).		In overleg met de ondernemersverenigingen vinden de bijeenkomsten plaats in 2019.
	Glasvezel in het buitengebied is door Mabib aangelegd.		Uitvoering is gaande. Op de snelheid van de aanleg heeft de gemeente geen invloed.
	M.b.t ondernemersfonds worden op voorstel van ondernemers zelf (invoering) besluiten genomen.		Samen met de centrummanager en de ondernemersvereniging wordt dit in 2019 uitgewerkt voor centrum Gemert en Bakel.
Doel 3: In 2018 verbeteren we de bereikbaarheid van Gemert-Bakel door het uitvoeringsprogramma (2017-2030) en de aanpassingen aan de N279	Het uitvoeringsprogramma (2017-2030), op basis van het bereikbaarheidsakkoord 2016 voor de Brainport regio is gedeeltelijk uitgevoerd. met onderdelen zoals; o het multimodale knooppunt, o verbeterde aansluitingen op N279, o snelle fietsverbindingen naar Eindhoven en Helmond, o doorstroom-as, en o (H)OV		In de diverse projecten is het belang van een betere bereikbaarheid voor Gemert-Bakel ingebracht. Met name voor de N279 en de N272 (deel Noord-Om tot Beekse brug). De snelle fietsverbindingen naar Eindhoven en Helmond worden hierin meegenomen.
	Gemert-Bakel neemt deel aan verkeerskundig onderzoek oost-west en neemt daar standpunten over in.		De studie bundelroutes is afgerond. Hierin zijn 5 deelprojecten opgenomen waarbij het knelpunt Beekse brug opgepakt wordt door de provincie als no-regret maatregel.
	Gemert-Bakel onderzoekt en neemt standpunten in over mogelijke inbreng en hoogte van de financiële bijdrage aan de diverse oplossingen.		In 2018 is dit niet aan de orde geweest.

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 3: In 2018 verbeteren we de bereikbaarheid van Gemert-Bakel door het uitvoeringsprogramma (2017-2030) en de aanpassingen aan de N279	Het Regionaal Verkeersmodel Zuidoost-Brabant is opgesteld.		Vertraging, ligt bij Provincie.
	Project N279: Inbreng is geleverd aan de Provincie voor het Provinciaal Inpassingsplan (PIP).		Het PIP is in 2018 vastgesteld, met omleiding en als 2x1 baans-weg. Dit ondanks de inzet van college, raad en omwonenden om de plannen gewijzigd vastgesteld te krijgen.
	Oplossing voor knelpunt Beekse Brug.		Planstudies zijn in gang gezet en provincie heeft toezegging gedaan dit komende jaren op te lossen.
	Oplossing voor de route Gemert-Bakel-Eindhoven.		De studie bundelroute heeft aangegeven dat er geen eenvoudige oplossing voorhanden is. In 2019 wordt gewerkt aan no-regret maatregelen en wordt nader ingezoomd op oplossingen in Helmond, Nuenen en Eindhoven.
	Planvorming verbeteren capaciteit N272 / West-om, door turbotonde.		Er is gestart met de planstudie N272/West-om in combinatie met N615/Beekse brug.
	Opwaarderen Pastoor Poelplein Gemert.		Fietsenstallingsplaatsen zijn gerealiseerd.
Doel 4: In 2018 zijn onze ondernemers voldoende geïnformeerd met betrekking tot het aannemen van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt.	We stimuleren de ondernemers direct en indirect tot sociaal verantwoord ondernemen, om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en/of een arbeidshandicap aan te nemen. We leggen daarbij de verbinding tussen het economische- en het sociale domein in De Peel en in Gemert-Bakel. Daarnaast voeren we het gesprek met de lokale ondernemersverenigingen op dit thema.		• Er zijn kandidaten uit de Participatiewet bij diverse werkgevers in Gemert-Bakel gestart met, maar ook zonder loonkostensubsidie; • Goed contact met 2 uitzendbureaus in Gemert wat tot veel uitstroom heeft geleid; • Opleiden van statushouders uit Gemert-Bakel voor vca- en heftruckcertificaat, wordt in 2019 Senzerbreed uitgezet; • Workdate on tour bij bedrijven in Gemert; • Ondernemerspunt is opgezet; • Diverse trajecten voor lokale werkstages en mogelijkheden, bijvoorbeeld Kringloop Gemert; • Tweemaandelijks overleg tussen accountmanager Senzer en afdeling Economische Zaken en Sociaal Domein om kansen bij werkgevers voor plaatsing van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te vergroten.
Doel 5: In 2018 is het uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme Gemert-Bakel, samen met partijen, gedeeltelijk uitgevoerd	In het uitvoeringsprogramma zijn vier hoofdthema's benoemd en uitgewerkt; 1 Label faciliteren, Een gezamenlijkheid met trots uitstralen en aanbieden, 2 Arrangementen aanbieden en met samenwerkingsverbanden ontwikkelen 3 Marketingstrategie, hoe recreatie simpel toegankelijk te maken en te versterken voor de toerist. 4 Route structuren op orde en optimaliseren		Het uitvoeringsprogramma is gekoppeld aan de subsidieverstrekking aan de VVV Gemert-Bakel. Met betrekking tot punt 1 tot en met 3 is een start gemaakt. Voor punt 4 is voorsnog geen budget.

Programma 5 Financiën & Vastgoed**Portefeuillehouder:** Mevr. M.C.H. de Ruiter-van Hoof**Programmaverantwoordelijke (vervangend):** W. Borst en R. Groenendal

Geen stand van zaken in beeld te brengen

Op schema of gereed

Dreigt achterstand op te lopen. Extra actie/aandacht nodig

Niet gestart / niet haalbaar

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 1: In 2025 bereiken wij een toereikend weerstandsvermogen van minimaal € 6.526.500	De meerjarenbegrotingbegroting 2018-2021 is sluitend.		De in november 2017 aangeboden meerjarenbegroting 2018-2021 was sluitend.
	We hebben minimaal een begrotingsoverschot van €500.000 dat wij storten in de algemene reserve voor de opbouw van het weerstandsvermogen.		In de meerjarenbegroting 2018-2021 was beoogd een bedrag van € 482.000 toe te voegen aan de algemene reserve voor opbouw weerstandsvermogen. Dat is niet gelukt voornamelijk als gevolg van de tekorten in het Sociale Domein in 2018. In de meerjarenbegroting 2019-2022 zoals vastgesteld in november 2018 is ook weer een jaarlijks begrotingsoverschot van minimaal € 500.000 opgenomen.
Doel 2: De gemeentelijke lasten voor inwoners en bedrijven van de gemeente Gemert-Bakel zijn in 2018 niet hoger dan het Brabantse gemiddelde.	Wij verhogen de tarieven voor OZB in 2018 enkel met inflatie.		De tarieven OZB 2018 zijn gelijk gebleven aan de tarieven OZB 2017. Daarbij heeft de gemeenteraad besloten incidenteel voor 2018 geen inflatie door te rekenen in het tarief.
	De tarieven voor afval blijven in 2018 gelijk ten opzichte van 2017.		Gerealiseerd in de tarieven voor 2018.
	De tarieven voor riool dalen in 2018 met 1%.		Gerealiseerd in de tarieven voor 2018.

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 3: De maatschappelijke kernaccomodaties en dienstgebouwen zijn energieneutraal in 2030 en voldoen aan door de gemeenteraad gestelde kwaliteitsnormen	Wij voeren de geplande investeringen uit in 2018 die in het 'duurzaam meerjarig onderhoudsplan gebouwen 2018' staan.		Waar nodig is onderhoud uitgevoerd. Bij panden waar ontwikkelingen zijn (zoals sporthal Molenbroek) is indien verantwoord het onderhoud uitgesteld om desinvesteringen te voorkomen.
	In 2018 plaatsen wij slimme energiemeters in de maatschappelijke kernaccomodaties en dienstgebouwen om het inzicht in energieverbruik te vergroten en quick wins op duurzaamheid te bereiken.		Deze slimme energiemeters zijn geïnstalleerd in 2018.
	In 2018 zal inzicht worden verschaft in de kosten verbonden aan het verduurzamen van de overige gebouwen - huisvesting verenigingen en stichtingen (niet commercieel).		Deze (globale) inschatting van de kosten verbonden aan duurzaamheid is verstrekt aan de gemeenteraad in 2018. Bij de begroting 2019 heeft de gemeenteraad besloten om jaarlijks € 17.500 ter beschikking te stellen voor onderzoeken naar verduurzamen van gemeentelijke gebouwen.
Doel 4: De gemeenteraad wordt 2x per jaar op een transparante wijze geïnformeerd over de bouwgrondexploitatie	De gemeenteraad ontvangt, juli en december, een rapportage over de stand van zaken bouwgrondexploitatie inclusief risicoanalyses.		
	Wij vernieuwen in 2018 de rapportage over de bouwgrondexploitatie.		implementatie exploitatie module Total link zal in 2019 plaatsvinden
	De gemeenteraad evalueert in 2018 de vernieuwde rapportage.		implementatie exploitatie module Total link zal in 2019 plaatsvinden

Doel	Resultaten	Realisatie	Opmerking / stand van zaken
Doel 5: Wij realiseren de in 2018 geplande verkopen van de bouwgrondexploitatie	Delen van de verkoopresultaten in de bouwgrondexploitatie via (sociale) media na realisatie.		
	In 2018 voeren we de marketingstrategieën voor De Vrije Erven en Smartpark Gemert uit.		
	We leveren ook in 2018 maatwerk in kaveloppervlakte en financiering van gemeentelijke bouwgronden.		
	Een raadsvoorstel is aangeleverd voor het vaststellen van (regio) concurrerende bouwgrondprijzen in november 2018.		
	In 2018 vindt minimaal twee keer overleg met stakeholders (o.a. makelaars, Goed Wonen, private- project ontwikkelaars) plaats.		
	In 2018 blijven wij gebruik maken van het klantvolgsysteem ten behoeve van een beter relatiebeheer.		

Paragrafen

De Paragrafen dienen aan te sluiten bij de inrichting van de begroting. De paragrafen bevatten de verantwoording van wat in de toekomstige paragrafen in de begroting is opgenomen. De eerste zeven paragrafen zijn verplicht. Gemeenten zijn vrij om meer paragrafen op te nemen. Gemert-Bakel heeft ervoor gekozen om voor Grootschalige projecten (waaronder reconstructie) een aparte paragraaf in te richten.

De Sisa-verantwoording is opgenomen in de jaarrekening.

- 1 Lokale heffingen
- 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 3 Onderhoud kapitaalgoederen
- 4 Financiering (Treasury)
- 5 Bedrijfsvoering (inclusief rechtmatigheid)
- 6 Verbonden partijen
- 7 Grondbeleid
- 8 Grootschalige projecten: voortgangsrapportage lopende kredieten en projecten

§ 1 Lokale heffingen

Beleid ten aanzien van onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Voor 2018 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd in de tarieven OZB.

- Geen inflatie op het tarief in 2018
- Areaaluitbreiding van € 53.000;

Tarief voor woningen of voor woningen met bedrijf, waarvan 70% van de waarde toegerekend wordt aan de woning:	2015	2016	2017	2018
Eigenarenbelasting:	0,185208%	0,166687%	0,166687%	0,161726%

Tarief voor niet-woningen (alle andere panden dan woningen):	2015	2016	2017	2018
Eigenarenbelasting:	0,247172%	0,222455%	0,233798%	0,235428%
Gebruikersbelasting:	0,191373%	0,172236%	0,166518%	0,164464%

De opbrengsten in meerjarenperspectief zien er als volgt uit:

Opbrengst OZB	2015	2016	2017	2018
Totaal opbrengst	€ 8.067.926	€ 7.186.437	€ 7.150.354	€ 7.309.706

Hondenbelasting

De hondenbelasting is een algemene belasting. Een maatschappelijke rechtvaardiging in het heffen van hondenbelasting is gelegen in het feit dat de gemeente kosten maakt voor het ruimen van hondenuitwerpselen en het aanleggen van uitlaatstroken. Wettelijk gezien hoeft deze koppeling niet gemaakt te worden.

De belasting heeft een stabiele opbrengst bereikt.

Opbrengst hondenbelasting	2015	2016	2017	2018
Totaal opbrengst	€ 155.796	€ 156.528	€ 153.482	€ 158.777

Leges voor verleende diensten

Het beleid is er in principe op gericht om een volledige kostendekking voor de verleende dienst te bereiken. De legestarieven in 2018 waren niet volledig kostendekkend. Hiervoor is in 2019 een inhaalslag gedaan.

Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten

De reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrechten) zijn bedoeld als een middel om de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen, in de breedste zin van het woord, te verhalen op degenen die de afvalstoffen ter verwerking aanbieden aan de vuilnisophaaldienst.

De afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvan een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt. Het tarief voor de afvalstoffenheffing bestaat uit een vast bedrag en een variabel/gedifferentieerd bedrag (tarief met differentiatie naar aanbiedingsfrequentie en grootte van de container). Het een en ander betekent dat in principe voor elk perceel tenminste het vaste bedrag wordt geheven. Indien geen afvalstoffen door middel van een container worden aangeboden, zal het zogenaamde variabele/gedifferentieerde tarief (tarief per lediging, per soort van container) uiteraard niet verschuldigd zijn. Aan bedrijven (winkels, kantoren etc.) van waaruit afvalstoffen door middel van de containers worden aangeboden aan de gemeentelijke ophaaldienst, worden op basis van een retributie (het zogenaamde reinigingsrecht), tarieven in rekening gebracht.

De vaste bedragen vormen een zekere component in de beoogde opbrengst van de reinigingsheffingen. Deze vaste bedragen worden geheven van afgerond 12.500 woningen en 190 bedrijven. De vaste kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen, waaronder ook de kosten van de milieustraat begrepen zijn, worden door de vaste bedragen gedekt.

De opbrengst van de variabele/gedifferentieerde tarieven is uitsluitend afhankelijk van het aanbiedingsgedrag van de inwoners. Bij een laag aanbod zal de opbrengst uiteraard laag zijn. Daartegenover staat dat ook de kosten daarmee worden verminderd, omdat er minder afval hoeft te worden verwerkt. Met de gedifferentieerde toepassing wordt beoogd om de afvalstroom zoveel mogelijk te beperken.

De belasting kent een vast tarief voor elke woning. De belasting kent daarnaast ook een variabel tarief (tarief met differentiatie naar aanbiedingsfrequentie en grootte van de container).

Tarieven afval	2015	2016	2017	2018
Basistarief woningen	€ 106	€ 126	€ 107	€ 107
Basistarief niet woningen	€ 106	€ 149	€ 130	€ 130
Basistarief ondergrondse inzameling	€ 74	€ 84	€ 65	€ 65
<i>Tarief ledigingen:</i>				
40 liter container	€ 2,40	€ 2,40	€ 2,40	€ 2,40
80 liter container	€ 4,25	€ 4,25	€ 4,25	€ 4,25
140 liter container	€ 6,25	€ 6,25	€ 6,25	€ 6,25
240 liter container	€ 10,45	€ 10,45	€ 10,45	€ 10,45
60 liter zak	€ 2,30	€ 2,30	€ 2,30	€ 2,30

Voor aanbieden/ophalen van de groente- fruit en tuinafval in de groene Gft-container worden geen aparte kosten in rekening gebracht. De kosten van ophalen en verwerken van GFT zitten in het vastrecht.

Het beleid is er op gericht om de kosten van afvalverwerking volledig te verhalen. De inkomsten zijn in meerjarenperspectief dan ook gelijk aan de ramingen van de lasten. De opbrengsten in meerjarenperspectief zien er uit als volgt:

Opbrengst afvalstoffenheffing / reinigingsrecht	2015	2016	2017	2018
Totaal opbrengst	€ 2.050.190	€ 1.972.088	€ 1.727.556	€ 1.660.251

Overzicht kostendekkendheid afvalstoffenheffing:	
Kosten taakveld afval, incl. omslagrente:	€ 2.232.711
Inkomsten taakveld, excl. heffingen:	€ -648.248
Netto kosten taakveld:	€ 1.584.463
BTW toerekening afval	€ 439.264
Onttrekking aan voorziening	€ -280.000
Totaal toegerekende kosten	€ 1.743.727
Opbrengst heffingen:	€ 1.688.251
Dekkingspercentage:	97%

Rioolheffing

Op 1 januari 2008 is de Wet verandering en bekostiging van gemeentelijke watertaken in werking getreden. In deze wet is bepaald dat er vanaf 1 januari 2008 een nieuwe gemeentelijke belasting wordt ingevoerd: de rioolheffing. Anders dan het 'oude' rioolrecht zit de heffing niet alleen op rioleringskosten maar ook op het beheer van regenwater en grondwater, de zogenaamde zorgplichten. Deze verbrede rioolheffing is op 1 januari 2010 ingevoerd. Vanaf dat moment mag het 'oude' rioolrecht op basis van artikel 229 van de Gemeentewet niet meer geheven worden.

Het tarief van de rioolheffing bestond in 2018 uit:

- Een vast bedrag voor gebruik tot ten hoogste 250 m³ waterverbruik van € 174,96 en een vast bedrag voor gebruik tot ten hoogste 1.000 m³ waterverbruik van € 211,92;.
- Een vast bedrag voor gebruik tot 1000 m³ + verhoging per 500 m³ waterverbruik tot 5.000 m³ € 211,92 vermeerderd met € 24,65 per 500 m³ of gedeelte daarvan, boven 1.000 m³;
- Een vast bedrag voor gebruik tot 5000 m³ + verhoging per 500 m³ waterverbruik boven 5.000 m³ € 409,12 + verhoging met € 18,50 per 500 m³ of gedeelte daarvan, boven 5.000 m³.

Opbrengst rioolheffing	2015	2016	2017	2018
Totaal opbrengst	€ 2.200.765	€ 2.248.066	€ 2.214.440	€ 2.323.881

Overzicht kostendekkendheid rioleringsheffing:	
Kosten taakveld riolering, incl. omslagrente:	€ 1.336.441
Inkomsten taakveld, excl. heffingen:	€ -
Netto kosten taakveld:	€ 1.336.441
BTW taakveld riolering	€ 177.677
Overhead	€ 131.510
Rente	€ 142.730
Dotatie aan voorziening	€ 485.661
Totaal toegerekende kosten	€ 2.274.019
Opbrengst heffingen:	€ 2.274.019
Dekking:	100%

Toeristenbelasting

Het tarief van de toeristenbelasting bedraagt € 1,25 per persoon/per overnachting. Vanaf 2013 worden voor het eerst arbeidsmigranten in de heffing betrokken. Ten opzichte van de prognoses gemaakt in 2012 zijn er fors aantal minder aanslagen arbeidsmigranten.

Op basis van de opgave BSOB is de raming toeristenbelasting structureel naar beneden bijgesteld bij de 1^e financiële rapportage 2019.. De verwachte inkomsten uit overnachtingen arbeidsmigranten zijn lager dan verwacht. Allereerst hebben zich arbeidsmigranten ingeschreven in het GBA in het recente verleden. Daarnaast zijn de arbeidsmigranten die werkzaam zijn in Gemert-Bakel niet allen ook woonzaam in Gemert-Bakel. De nieuwe raming is op basis van de door BSOB aangeleverde informatie voor de heffingen 2015 t/m 2017 waarvoor eind 2018 de laatste aanslagen zijn opgelegd. De lagere opbrengsten voor de jaren 2015 tot en met 2018 zijn verwerkt in deze jaarrekening 2018.

Opbrengst toeristenbelasting	2015	2016	2017	2018
Totaal opbrengst	€ 152.509	€ 159.553	€ 136.546	Nog op te leggen

Voor 2018 is de opbrengst nog niet bekend bij het opstellen van deze jaarrekening. In de jaarrekening 2018 is nu rekening gehouden met een opbrengst in lijn met 2017.

Baatbelastingen

Baatbelasting is een belasting die in het verleden hoofdzakelijk gebruikt werd voor het verhaal van kosten, verbonden aan het uitbreiden van de drukriolering in het buitengebied. Uit artikel 222 van de Gemeentewet volgt dat in principe uitgegaan wordt van een belastingheffing, tenzij langs privaatrechtelijke weg de lasten/kosten kunnen worden vergoed. Voor de nog uit te voeren uitbreidingen van het gemeentelijke rioleringsstelsel in het buitengebied voor ongeveer 150 aansluitingen is gekozen om de kosten via een billijke bijdrage te verhalen op basis van een privaatrechtelijke overeenkomst. De heffing van baatbelasting is een aflopende zaak. Het gaat nog om twee aanslagen die lopen tot en met 2019. De opbrengsten in meerjarenperspectief zien er uit als volgt:

Opbrengst baatbelasting	2015	2016	2017	2018
Totaal opbrengst	€ 584	€ 584	€ 584	€ 584

Reclamebelasting

In het centrum van Gemert worden activiteiten en voorzieningen door de Ondernemersvereniging Gemert georganiseerd. De leden van deze vereniging dragen zorg voor de financiering. Niet alle ondernemers in het centrum zijn lid van deze vereniging terwijl zij wel profiteren van deze activiteiten en voorzieningen.

Door middel van een ondernemersreserve levert iedere ondernemer een bijdrage. Dit werkt als volgt: de gemeente int een belasting onder de ondernemers en verstrekt de opbrengsten hiervan in de vorm van een subsidie aan een ondernemersvereniging. Deze vereniging kan daarmee activiteiten en voorzieningen financieren die collectieve doelen dienen.

De ondernemersreserve is een hulpmiddel om te komen tot centrummanagement in Gemert-Bakel. Om deze ondernemersreserve te vullen is per 1 januari 2010 reclamebelasting ingevoerd. In het centrum van Gemert wordt deze belasting in een afgebakend gebied geheven.

Het tarief bedraagt € 375,00 per reclameaanduiding.

Opbrengst reclamebelasting	2015	2016	2017	2018
Geraamde opbrengst	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000
Werkelijke opbrengst	€ 44.875	€ 44.812	€ 44.375	€ 43.499

De opbrengsten worden na aftrek van € 5.000 aan uitvoeringskosten 1 op 1 doorbetaald aan de Ondernemersvereniging.

De ontwikkeling van de lokale lastendruk

Het COELO geeft jaarlijks een atlas uit waarin het niveau en de ontwikkeling van de lokale lasten in kaart wordt gebracht. Onder de gemeentelijke woonlasten wordt verstaan het gemiddelde bedrag dat een huishouden (eenpersoons of meerpersoons) in een bepaalde gemeente betaald aan OZB, rioolheffing en reinigingsheffing, minus een eventuele heffingskorting. De totale woonlasten in 2018 in Gemert-Bakel bedroegen voor een meerpersoonshuishouden gemiddeld € 736. Landelijk lag het gemiddelde op € 713 (bron: www.waarstaatjegemeente.nl)

Kwijtschelding

De gemeente heeft mogelijkheden tot kwijtschelding van een aantal heffingen. De gemeente kan hiertoe besluiten op basis van wettelijke regels, die aangeven in hoeverre de gemeente kwijtschelding kan verlenen. Kwijtschelding rioolheffing wordt toegerekend aan rioolheffing.

Kwijtschelding	2015	2016	2017	2018
Geraamde kwijtschelding	€ 75.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000
Werkelijke kwijtschelding	€ 122.000	€ 121.865	€ 120.000	€ 121.074

§2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat een inventarisatie van de risico's, weerstandsvermogen en het beleid daarover.

Risicomatrix

In totaal zijn er 21 risico's opgenomen in het risicoprofiel. Onderstaande risicomatrix geeft weer hoe deze risico's gespreid zijn voor wat betreft de inschatting van de kans op optreden en de maximale financiële gevolgen. In deze paragraaf wordt een specificatie gegeven van de risico's, inclusief niet-gekwantificeerde risico's.

> €750.000			1, 2	
€250.000 < x < €750.000		4		
€100.000 < x < €250.000	3, 8	3, 5, 9		6
< €100.000		7, 10		
Impact / Kans	25%	50%	75%	90%

Belangrijkste financiële risico's Gemeente Gemert-Bakel

Belangrijkste financiële risico's Gemeente Gemert-Bakel				
Nr.	Risico	Kans	Impact incidenteel	Impact structureel
1.	Projectrisico's bouwgrondexploitatie	75%	€ 1.612.000	
	Winstneming Bakel Neerakker	50%	€ 772.000	
2.	Decentralisatie taken rijksoverheid	75%	€ 1.116.750	
3.	De verkoop van gronden en panden (risico's vastgoedmarkt)	50% 25%	€ 245.000 € 290.000	
4.	Het overschrijden van het budget bij opneindregelingen	50%		€ 282.800
5.	Het verkrijgen van minder financiële middelen uit het Gemeentefonds dan oorspronkelijk geraamd	50%		€ 211.850
6.	Risico inzameling PMD / Nieuwe contracten afvalverwerking	50%	€ 100.000	
7.	Verstrekke geldleningen en hypotheke	25%	€ 87.250	
8.	Golfbaan	50%		€ 150.000
9.	Reguliere planschadeclaims	50%	€ 34.200	
10.	Renteontwikkelingen/treasury	25%		€ 20.500
Totaal			€ 4.257.200	€ 665.150
Structureel (2019 – 2022, impact x 4 jaren)				€ 2.660.600
Benodigde weerstandsvermogen			€ 6.917.800	
De genoemde percentages en bedragen zijn indicatief.				

Inventarisatie weerstandcapaciteit

De weerstandcapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken. De weerstandcapaciteit bestaat uit:

Bestanddeel weerstandsvermogen	Incidenteel	Structureel
Algemene Reserve	X	
Bestemmingsreserve	X	
Voorzieningen	X	
Onbenutte belastingcapaciteit		X
Vrije begrotingsruimte	X	X
Kostenreductie		X

Voorzieningen zijn enkel in te zetten op het moment dit voorzieningen betreft die getroffen zijn voor risico's of gelden derden (zoals afval).

De weerstandcapaciteit van de gemeente dient nog met een volgend bedrag aangevuld te worden:

Benodigd weerstandsvermogen	€ 6.917.800
Huidig weerstandsvermogen 31-12-2018	€ 5.360.730
Stand algemene reserve	€ 185.000
Algemene reserve bouwgrond	€ 5.483.507
Vrije begrotingsruimte (na 1 ^e financiële rapportage 2019)	€ 154.000
Resultaat na bestemming jaarrekening 2018	- € 461.777
Weerstandsvermogen nog aan te vullen na resultaatbestemming	€ 1.557.070

De vrije begrotingsruimte wordt ingezet om het weerstandsvermogen aan te vullen. Doel is om binnen de termijn van het herstelplan eigen vermogen 2012-2025 het weerstandsvermogen op voldoende niveau te hebben.

Het is niet het uitgangspunt om op het moment dat risico's zich voordoen de belastingen te verhogen. Daarom wordt de onbenutte belastingcapaciteit niet meegerekend voor de aanvulling van het weerstandsvermogen.

Kengetallen

Het BBV bepaalt dat gemeenten verplicht een aantal kengetallen moeten opnemen in de begroting en jaarrekening om inzicht te geven in de financiële positie. Via www.waarstaatjegemeente.nl kunnen de kengetallen worden vergeleken met andere gemeenten, Noord-Brabant en Nederland.

De kengetallen maken het voor de gemeenteraad en toezichthouder makkelijk om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Aan de kengetallen zijn (nog) geen normen verbonden. De wetgever heeft de manier waarop gemeenten de kengetallen laten meewegen nadrukkelijk bij de gemeente gelaten.

Wel is meegegeven dat het behulpzaam kan zijn om de kengetallen te relateren aan bijvoorbeeld signaleringswaarden. Dit zijn (normen)kaders waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de signaleringswaarden afkomstig uit de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de onderstaande tabel zijn de signaleringswaarden te zien en in welke categorie (A, B of C) deze vallen. Hierbij is categorie A het minst risicovol en categorie C het meest risicovol.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Eén afzonderlijke kengetal zegt niet alles, de kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bekeken om een goed beeld te krijgen van de financiële positie. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen.

Hieronder volgt een verloop van de kengetallen van Gemert-Bakel in de categorieën zoals hierboven benoemd. Daarnaast volgt per kengetal een definitie en toelichting van (de ontwikkeling van) het cijfer.

Kengetal	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
Netto schuldquote	174%	192%	130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	120%	139%	87%
Solvabiliteitsratio	3%	4%	5%
Structurele exploitatieruimte	-3%	3%	4%
Grondexploitatie	30%	26%	15%
Belastingcapaciteit	113%	114%	103%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Hoe hoger de schuldenlast, hoe hoger de netto schuldquote. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten op de exploitatie drukken.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel:

De schulden van de gemeente Gemert-Bakel zijn hoog. Hierdoor heeft de gemeente gemiddeld meer rentelasten dan andere gemeenten. Door de verbeterende financiële positie nemen de schulden af. Afgelopen jaren zijn geen nieuwe vaste leningen voor eigen financiering aangegaan en zijn er wel leningen afgelost. Het percentage is gedaald doordat de baten (die van invloed zijn op de schuldquote) zijn gestegen en de schulden zijn gedaald.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen geeft inzicht in hoeverre sprake is van doorlenen. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of deze allemaal worden terugbetaald wordt de netto schuldquote berekend zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. In de netto schuldquote gecorrigeerde voor alle leningen wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekend voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, maar met de toevoeging dat ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

De gemeente heeft in het verleden relatief veel geld doorgeleend of uitgeleend. Bij de netto schuldquote worden deze verstrekte leningen gecorrigeerd. Na aftrek van de verstrekte leningen is het beeld daarom ook positiever dan bij de netto schuldquote zichtbaar is. Het percentage is ten opzichte van 2017 gedaald. Dit komt doordat zowel de baten (die van invloed zijn op deze schuldquote) zijn gestegen als de netto schulden na aftrek van de doorleningen zijn gedaald.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

De reservepositie van de gemeente Gemert-Bakel is laag en de schuldenpositie van de gemeente is relatief hoog. Dit komt tot uiting in het lage solvabiliteitsratio.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om het structurele en reële evenwicht van de begroting te beoordelen. De structurele exploitatieruimte geeft aan in hoeverre een gemeente ruimte heeft om haar eigen lasten te kunnen dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling wordt namelijk onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld

door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Een positieve uitkomst betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Over het algemeen geldt als richtlijn: hoe veel te hoger het kengetal structurele exploitatieruimte, hoe veel te gunstiger dit is voor de gemeente.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

De structurele exploitatie ruimte van 4% geeft aan dat in de jaarrekening 2018 onze structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grondexploitaties zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal wordt de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten (exclusief mutatie reserves). De boekwaarde van de voorraden grond is hierbij van groot belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Toelichting Gemert-Bakel

De boekwaarde van de bouwgrondexploitatie is fors verlaagd per eind 2018. De daling wordt veroorzaakt door verkopen en afronding van projecten en weinig uitgaven zoals aankopen. Daarnaast heeft er een herrubricering plaatsgevonden. De verbeterde positie in de grondexploitatie is terug te zien in een dalende ratio voor de grondexploitatie. In de boekwaarde van de bouwgrondexploitatie wordt de risicovoorziening grondexploitatie meegenomen.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is:

Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage.

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente. Deze cijfers worden voortaan ook in de jaarlijkse meicirculaire bekendgemaakt zodat de gemeenten tijdig op de hoogte zijn van de hoogte van de lasten die voor de berekening moeten worden gebruikt.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Het bedrag aan gemeentelijke lasten in 2018 bedraagt voor Gemert-Bakel € 736 volgens de Atlas van de lokale lasten 2018 van het Coelo.

Het bedrag voor afvalstoffen wijkt hierin af van het bedrag hiervoor in de paragraaf Lokale heffingen. Coelo gaat bij afvalinzameling namelijk uit van landelijke gemiddelde aannames op het onderdeel Diftar. Dit verschil is in vergelijking met voorgaande jaren overigens minder groot. Uitgaande van de berekening die Gemert-Bakel hanteert voor haar gemeentelijke lasten, dan bedraagt de belastingcapaciteit 103% en is daarmee licht hoger dan het landelijke gemiddelde.

Gekwantificeerde risico's

Risico	<u>1. Projectrisico's bouwgrondexploitatie</u>
Toelichting	Sinds enige tijd zit de economie in een positieve spiraal en bij de burgers en ondernemers is er weer vertrouwen om in de economie te investeren. Ook in Gemert-Bakel merken wij dit aan de hand van de verschillende initiatieven en grondverkoop. Niettemin lopen wij als gemeente nog wel risico's in de bouwgrondexploitatie. De risico's bestaan uit renteverliezen, herbestemming van gronden met de daaraan verbonden herwaarderingsverliezen, meer plankosten door de herontwikkeling en de marktvraag op een aantal specifieke locaties. Binnen de grondexploitaties bestaan een drietal projecten met een hoger risicoprofiel. Van het totale geïnvesteerde vermogen in de bouwgrondexploitatie (26,3 miljoen) bedraagt een belangrijk deel onderstaande drie exploitaties. Het geïnvesteerde vermogen van de bouwgrondexploitatie is met afgerond 12 miljoen gedaald omdat bijdrage derden (exploitatieplan) niet meer als grondexploitatie in de jaarrekening mogen worden gerubriceerd. Deze bijdragen staan nu conform de BBV opgenomen als nog te ontvangen op de balans. Een toelichting op de risico's per project: <u>Smartpark Gemert (bedrijventerrein)</u> Voor dit plan is een exploitatieplan opgesteld. Dit plan kent vooral een marktrisico, mede gezien het geïnvesteerde vermogen van € 3.935.055. Dit marktrisico geldt voor de door de gemeente zelf te ontwikkelen kavels, maar met name ook voor opbrengsten vanuit kavels door derden die via het exploitatieplan verhaald worden. Om het risico te beperken is in 2016 gestart met een marketingplan "Smartpark Gemert" voor stimuleren verkopen. Dit lijkt effect te sorteren aangezien de interesse voor het kopen van een bedrijfskavel enorm is toegenomen de laatste twee jaar. Het risico zit hem echter niet alleen in de verkoop van eigen kavels maar met name ook opbrengsten vanuit kavels door derden die via het exploitatieplan verhaald worden. <u>Keizersberg</u> In het kader van de pilot Reconstructie Zandgronden is een agrarisch bedrijf aan de Keizersberg aangekocht. Om ontwikkelingen mogelijk te maken zijn de betreffende percelen aangewezen als zoekgebied stedelijke ontwikkeling. Het bestemmingsplan dient hier op te worden aangepast. Een nieuw bestemmingsplan, met hierin 16 nieuwe woon-werk kavels, is in 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. Het risico betreft hier vooral het marktrisico. Op 22 mei 2019 is de herziene grondexploitatie door de gemeenteraad vastgesteld. De verlaging van de voorziening bouwgrondexploitatie die dit besluit met zich meebrengt is conform de BBV niet verwerkt in de jaarrekening 2018 maar komt tot uiting in de jaarrekening 2019.

	<u>Mortel De Vrije Erven</u> Door de marktomstandigheden zijn in 2011 tot onlangs geen kavels verkocht in het plangebied. In het (recente) verleden zijn diverse acties ondernomen om de verkopen te stimuleren. Er is een marketingstrategie “De Vrije Erven” opgesteld voor deze exploitatie welke eind 2016 van start is gegaan. In 2017 heeft de gemeenteraad verder besloten de kavelprijs van twee kavels te verlagen om verkoop te stimuleren. Dit had geen effect. In 2018 zijn de prijzen nogmaals naar beneden bijgesteld. Dit laatste lijkt nu wel effect te hebben. Er is begin 2019 één kavel verkocht en er is grote interesse in de andere negen kavels. <u>Bedrag risicoinschatting bouwgrondexploitatie</u> De impact van het risico is € 1.612.000 wat net zoals in voorgaande jaren berekend is op basis van drie factoren, namelijk het marktrisico, waarderingsrisico en organisatorisch risico. De risicoschatting ligt na afgerond 1 miljoen lager dan bij de vorige berekening. Dit heeft aan aantal oorzaken. In de risicoinschatting voor De Vrije Erven was vorig jaar nog rekening gehouden met een mogelijk noodzakelijke daling van de grondprijzen. In december 2018 zijn de grondprijzen gedaald voor dit plan via een raadsbesluit. Dit geeft een hogere voorziening van € 750.000 en daarmee kan het oorspronkelijk ingecalculerde risico op daling grondprijzen voor dit plan komen te vervallen. Verder zijn de marktrisico's op diverse plannen kleiner geworden (De Fuik, Smartpark enzovoort) door gerealiseerde verkopen of verkopen die concreet op de planning staan. <u>Winstneming Bakel Neerakker</u> De verplichte toepassing van de POC methode voor winstneming heeft als gevolg dat er bij de jaarrekening 2017 winst is genomen op Bakel Neerakker. Deze winstneming is risicovol omdat er nog onduidelijk is wat de planvorming zal gaan worden voor dit gebied door de projectontwikkelaar. Daarom wordt net als in 2017 in het weerstandsvermogen er mee gerekend dat de winstneming van € 1.544.000 niet volledig gerealiseerd wordt.
Kans	75%
Impact	€ 1.612.000 (incidenteel)
Kans	50% (winstneming Bakel Neerakker)
Impact	€ 772.000 (incidenteel)

Risico	<u>2. Decentralisatie taken rijksoverheid</u>
Toelichting	In 2015 zijn drie decentralisaties ingevoerd. Het ging om de begeleiding/dagbesteding uit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ), de decentralisatie van de jeugdzorg en invoering van de participatiewet. Voor alle drie de decentralisaties betrof dat nieuwe taken en voor een deel onbekende doelgroepen. Voor de regelingen geldt dat zij zijn doorgevoerd met een efficiencykorting en dat een structurele verandering binnen het uitvoeringstelsel vereist is. Om binnen de beschikbare budgetten te blijven, wordt de uitvoering van deze taken lokaal opgepakt waar het kan en regionaal waar moet. Soberheid en sociale innovatie staan voorop, niettemin zijn er wettelijke grenzen aan de mate van soberheid waarmee een gemeente deze regelingen kan inrichten. In 2015 bleef de gemeente ruim binnen het beschikbare budget. Voor het opvangen van de toekomstige

risico's is een egalisatiereserve Sociaal Domein gevormd. In 2016 en 2017 is aanspraak gedaan op de reserve als gevolg van tekorten. De reserve is hiermee volledig uitgeput.

Jeugd

In 2018 is er een overschrijding op jeugd. Het tekort is mede veroorzaakt doordat er nog zorgkosten over 2017 zijn gefactureerd. Hierin was niet voorzien. Sturing geschiedt vanuit inkoop door GR Peelgemeenten en DVO Eindhoven (21 voor de jeugd). Inkoop afspraken liggen echter voor meerdere jaren vast en tarieven staan regionaal en landelijk al sterk onder druk. We kunnen hier vanuit de toegang via het gebiedsteam op sturen door zoveel mogelijk naar oplossingen in het informele netwerk en lokale veld te zoeken. De wettelijke zorgplicht blijft echter altijd bestaan en als op basis van het deskundige oordeel van professionals jeugdhulp nodig is, dan moet deze geboden worden. Zeker als de veiligheid van kinderen in het geding is. Tot slot biedt de jeugdwet ruimte aan huisartsen, medisch specialisten en justitieel kader om te verwijzen naar jeugdhulp. De gemeente is dan geen partij in de toegang tot voorzieningen voor jeugdhulp.

WMO en Jeugd

Te noemen kansen zijn investering in informele netwerken, steunpunten en het inzetten van extra expertise in het gebiedsteam voor een goede triage van hulpvragen in een vroegtijdig stadium. De gemeente zet hier doelbewust op in om de risico's in de zorgvraag van inwoners te kunnen inperken. Ten slotte wordt ingezet op substitutie, dat wil zeggen dat naar lokale, goedkopere oplossingen wordt gezocht waar een ondersteuningsvraag is. Tevens ontstaan nieuwe initiatieven zoals zorg-coöperaties en initiatieven voor dagbesteding. Inwoners zorgen dan zelf voor passende ondersteuning in het informele netwerk. Door deze initiatieven voorkomt de gemeente een beroep op de dure zorg of stelt dit beroep uit.

Participatiewet

Risico's bevinden zich op het gebied van de werking van de arbeidsmarkt in tijden van economisch herstel. De concurrentie aan de onderkant van de arbeidsmarkt neemt toe doordat er nieuw aanbod (schoolverlaters, vluchtelingen, arbeidsmigranten uit Midden en Oost Europese landen) instroomt er staat daar geen evenredig aanbod van werk tegenover. Vooral de zwakkere werknemers vallen hierdoor buiten de boot. De instrumenten die bedoeld zijn voor de zwakkere werknemers (garantiebanen, beschut werk, loonkostensubsidies) zijn tot nu toe ontoereikend of nog niet goed ingevoerd.

In de gemeente Gemert-Bakel loopt het project "Jeugd dat werkt" om de instroom van jongeren tegen te gaan. Aan de voorkant wordt in dit project geïnvesteerd waarbij we niet zeker weten of we de investering terugverdienen. Het project wordt ieder kwartaal gemonitord en heeft tot nu toe tot goede resultaten geleid waarbij het geïnvesteerde bedrag is terugverdiend door beperking van instroom. Met Senzer zijn voor 2018 nieuwe afspraken gemaakt. Zij gaan inzetten op 5 lokale projecten.

De gemeenten binnen Senzer zijn geconfronteerd met een aanzienlijke vermindering van het BUIG-budget (rijksmiddelen) voor 2019. Hierdoor is een tekort ontstaan in de begroting van Senzer. Voor 2019 wordt dit

	opgevangen binnen het weerstandsvermogen van Senzer maar voor 2019 en verder is een bijstelling van de begroting van Senzer noodzakelijk. Uitgangspunt van de gemeente is dat de dekking van de daling van het BUIG-budget binnen de begroting van Senzer zelf moet worden gezocht. Het lokale deel van het Participatiebudget wil de gemeente lokaal behouden. De opdracht aan Senzer is om het tekort op te vangen binnen de eigen begroting maar als dit niet lukt is een verhoging van de algemene bijdrage de enige andere optie. Het structurele risico wordt ingeschat op € 185.000 met een kans van 25%. 10% van het totaal budget van € 14.892.472 in 2018 (septembercirculaire 2018) voor nieuwe taken WMO, Jeugd en Participatie wordt als incidenteel risico aangemerkt met een kans van 75% dat het risico zich manifesteert. Op basis van het tekort op de 3D's in 2016 en 2017 is de kans verhoogd van 50% naar 75%.
Kans	75%
Gevolg	€ 1.489.000 -> 10% van het totaal budget nieuwe taken wordt als risico aangemerkt.
Impact	€ 1.116.750 (incidenteel)

Risico	<u>3. De verkoop van gronden en panden (risico's vastgoedmarkt)</u>
Toelichting	<i>Verkoop van gronden en panden</i> In het verleden zijn er diverse panden en gronden gekocht die geen relatie hebben met de bouwgrondexploitatie. Het in bezit hebben van relatief veel gronden en panden brengt (financiële) risico's met zich mee. Aan herbestemming van gronden zijn herontwikkelingskosten en eventuele afwaarderingsverliezen verbonden. Wanneer afzet van de panden en gronden achterblijft, is de gemeente drager van de rentelasten. Bij iedere jaarrekening wordt gekeken naar de marktwaarde van de in bezit zijnde panden en 'Ruimte voor Ruimte' titels. Waar nodig, wordt de boekwaarde verlaagd naar die marktwaarde. We zien dat het economisch herstel van de markt doorzet in 2018. De afgelopen jaren is mede gezien de risico's bewust een beleid gevoerd om panden af te stoten als er geen reden was deze in bezit te houden. Via de financiële rapportages zijn de daaraan verbonden boekverliezen of boekwinsten verwerkt. Van de voorraad woningen niet zijnde bouwgrond en gronden bijzondere bestemming is een risico opgenomen zijnde € 550.000. <i>Plan "Uitbreiding De Rips"</i> Door het ontbreken van concrete plannen wordt de "Uitbreiding De Rips" (potentieel 30 woningen) op de balans overgebracht van 'voorraden onderhanden werk betreffende grondexploitatie' naar 'materieel vast activa'. Voor materieel vaste activa gelden andere waarderingsregels. Voorheen zou een dergelijk plan als 'niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)' worden aangemerkt, maar die categorie is in 2016 komen te vervallen. In het BBV is hiervoor een overgangsregeling opgenomen tot 2019. In 2019 moet dit complex definitief worden gewaardeerd naar waarde landbouwgrond (€ 145.000) of alsnog in exploitatie worden genomen. De huidige boekwaarde van de grond bedraagt € 1.305.898. Bij afwaardering naar landbouwgrond zou dit een afboeking van € 1.160.898 geven. De kans wordt op 25% geschat dat de grond niet in exploitatie wordt genomen en daarmee een afwaardering moet plaatsvinden. Het college is voornemens in 2019 de raad een voorstel te doen dit plan in exploitatie te nemen.
Gevolg	• Verkoop van gronden en panden: € 550.000 • Plan "Uitbreiding De Rips": € 1.160.898
Kans en Impact	• Verkoop van gronden en panden: 50% / € 245.000 (incidenteel) • Plan "Uitbreiding De Rips: 25% / € 290.000 (incidenteel)

Risico	<u>4. Het overschrijden van het budget bij opneinderegelingen</u>
Toelichting	Dit betreft de opneinderegelingen niet zijnde de drie decentralisaties uit 2015. <u>Leerlingenvervoer</u> Vanaf 2010 is een aantal maatregelen genomen om een besparing op het leerlingenvervoer van in totaal € 260.000 te realiseren. De jaarschijf 2014 was het laatste jaar met een taakstelling. Voor het jaar 2018 was € 565.600 beschikbaar voor het leerlingenvervoer. Hierop is een overschot van ruim € 59.600 gerealiseerd. Het huidige contract is met 1 jaar verlengd tot 1 augustus 2019. Verlenging met nog 1 jaar is mogelijk. De kosten van

	leerlingenvervoer blijven echter altijd afhankelijk van het aantal leerlingen. De kans op overschrijding is wel klein. De gemeente werkt ook hard aan de implementatie van passend onderwijs zodat alle kinderen het juiste onderwijs ontvangen. <u>Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)</u> Dit betreft respectievelijk advies en cliëntondersteuning, bevorderen maatschappelijke deelname en individuele voorzieningen. Cliëntondersteuning wordt zoveel mogelijk in het informele netwerk aangeboden. Professionele ondersteuning gebeurt via verstrekking van subsidies. Bij een toename van de vraag zullen de kosten eveneens toenemen (dit is inherent aan een openeindregeling welk dit is).
Kans	50%
Gevolg	€ 565.600 -> inschatting
Impact	€ 282.800 (structureel)

Risico	<u>5. Het verkrijgen van minder financiële middelen uit het Gemeentefonds dan oorspronkelijk geraamd</u>
Toelichting	Het gemeentefonds bestaat uit drie componenten: - Algemene uitkering - Integratie-uitkering Sociaal Domein - Decentralisatie- en integratie-uitkeringen De eerste component is de algemene uitkering. Stijging of daling van deze uitkering als gevolg van ontwikkelingen op de rijksbegroting noemen we het Trap-op-trap af principe. Daarnaast kent de algemene uitkering een 60-tal maatstaven zoals bijv. inwoneraantallen en woningen. Als de maatstaven wijzigen dan heeft dat effect op de hoogte van de algemene uitkering. De tweede component is de Integratie uitkering Sociaal Domein welke de middelen bevat voor Jeugdzorg, Participatiewet en de nieuwe Wmo-taken. Deze middelen berekenen we 1-op-1 door aan de budgetten binnen programma 2. Vanaf 2019 is het grootste gedeelte van de Integratie uitkering Sociaal Domein overgeheveld naar de algemene uitkering. Hiervoor zijn 26 maatstaven aan de algemene uitkering toegevoegd. Nog niet alle delen van de integratie-uitkering gaan per 2019 over. De volgende onderdelen blijven achter en worden op een later moment overgeheveld. IUSD Wmo 2015 onderdeel Beschermd wonen IUSD Jeugd onderdeel Voogdij/18+ IUSD Participatie onderdelen: voorheen Wajong en WSW regulier werk De derde component is de decentralisatie- en integratie uitkeringen (Wmo bestaand). Deze uitkeringen zijn in principe vrij besteedbaar en hebben elk hun eigen verdelingsmodel. Zij zijn aan een bepaald doel verbonden bijv. voor armoedebestrijding en asielinstroom. Binnen onze gemeente worden ze veelal geoormerkt voor het doel waarvoor ze ter beschikking worden gesteld. Uitkeringen uit het gemeentefonds zijn een belangrijke inkomstenpost voor de gemeente.

	Bij de gevolgbepaling is het risico op 1% van de totaalinkomsten van het Gemeentefonds gezet, met een kans van 50% dat het risico zich voordoet. De Decembercirculaire 2018 bedroeg € 42.371.000. De algemene uitkering is de afgelopen jaren geen constante factor gebleken. De komende jaren vinden de trajecten rond de heroverweging van de financiële verhouding en de herziening van de verdeelmodellen sociaal domein plaats. Deze zijn gericht op een invoering van een nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2021.
Kans	50%
Gevolg	€ 423.710 -> 1% van de totaalinkomsten van € 42.371.000 uit de Decembercirculaire 2018
Impact	€ 211.850 (structureel)

Risico	6. Risico inzameling PMD / Nieuwe contracten afvalverwerking
Toelichting	Uitgangspunt voor het bepalen van het tarief voor de afvalstoffenheffing is kostendekkendheid. Eventuele afwijkingen in de realisatie van de lasten of de baten, worden vereffend via de voorziening afval. Deze voorziening bedraagt in deze jaarrekening nu € 0. In 2019 zal voorziening gezien de kostenontwikkelingen binnen afval niet worden aangevuld uit overschotten afvalstoffenheffing. Omdat een deel van de afvalstofheffing berekend wordt op de hoeveelheid aangeboden afval, is er een risico dat de werkelijk aangeboden hoeveelheden te laag zijn om de kosten te dekken. Daarnaast zijn er onzekerheden over de inkomsten uit inzameling PMD, papier en glas en de kosten voor inzameling en verwerking afval. Het risico is geschat op € 200.000.
Kans	50%
Gevolg	€ 200.000 (inschatting)
Impact	€ 100.000 (incidenteel)

Risico	7. Verstrekte geldleningen en hypotheekleningen
Toelichting	De gemeente heeft in het verleden leningen verstrekt aan een woningcorporatie, zorginstelling, werknemers, starters op de woningmarkt en verschillende stichtingen en verenigingen. Als financier loopt de gemeente hierover risico's. De gemeente heeft per 31 december 2018 ongeveer € 34,9 miljoen aan leningen uitstaan. Bij de gevolgbepaling is het risico op 1% van de uitstaande leningen gesteld, met een kans van 25% dat het risico van niet aflossen zich voordoet.
Kans	25%
Gevolg	€ 349.000 -> 1% van de uitstaande leningen
Impact	€ 87.250 (incidenteel)

Risico	8. Golfbaan
Toelichting	De gemeente heeft de gronden van de golfbaan in bezit en is voor de exploitatie van de baan een erfpachtovereenkomst aangegaan met de beheerstichting Golfbaan Stippelberg. Daarnaast heeft de gemeente een hypothecaire geldlening verstrekt aan de beheerstichting. Vanwege eerdere slechte financiële resultaten heeft de gemeenteraad op 2 oktober 2014 besloten tot een set van maatregelen om zo de erfpacht en hypotheeklasten fors te verlagen. Het geïnvesteerde vermogen is weliswaar voor de gemeente met ruim 1,6 miljoen euro toegenomen maar het acute risico van een faillissement is toen afgewend door het raadsbesluit. Daarbij is het toezicht van de gemeente geïntensiveerd. Na 2014 is een nieuwe betalingsachterstand ontstaan. Per januari 2019 bedraagt deze € 614.365 zoals gecommuniceerd in het verbeterplan. Per 31-12-2018 bedroeg deze achterstand € 814.365. Op 8 november 2018 heeft de gemeenteraad via een motie het college opgeroepen om samen met de beheerstichting voor 31 maart 2019 een plan met maatregelen te presenteren. Dit heeft plaatsgevonden. Op 22 mei heeft de gemeenteraad besloten om de totaalrekening aan de beheerstichting met maximaal € 35.000 per jaar te verlagen. Daarnaast heeft de gemeenteraad besloten als overtollige ruimte wordt gevonden na herfinanciering van de leningen deze wordt ingezet voor het inlopen van de betalingsachterstand. In dit verbeterplan is ook het groot onderhoud meegenomen. In eerdere jaarrekeningen was dit nog als risico benoemd. Het belangrijkste risico ligt nu in de stabilisatie van de ledenaantallen. Afgelopen drie jaar is beheerstichting gegroeid in ledenaantallen. Mochten deze aantallen weer dalen dan heeft dat directe gevolgen voor de inkomsten uit speelrechten en indirect op de andere inkomsten zoals horeca en ballenautomaat. Voor de huidige betalingsachterstand is een voorziening getroffen in deze jaarrekening van € 200.000. Bij bepaling van deze voorziening zijn een aantal zaken meegewogen. Allereerst de negatieve resultaten van de afgelopen jaren en het feit dat daardoor de betalingsachterstand is opgelopen. Dit geeft een indicatie van het risico wat wordt gelopen. Aan de andere kant verbeteren de resultaten van de golfbaan, heeft de gemeenteraad besloten de totaalrekening te verlagen met € 35.000. Daarnaast heeft de gemeenteraad ook besloten eventuele financieringsvoordelen na opnieuw afsluiten van de leningen in oktober 2019 te benutten voor inlopen van de betalingsachterstand. Het genoemde structurele risicobedrag van €150.000 is het risico voor de gemeente op een nieuwe verlaging van de erfpacht of het noodzakelijk moeten verstrekken van een exploitatiesubsidie.
Kans	50%
Gevolg	€ 300.000 -> het jaarlijks door de beheerstichting te betalen bedrag aan erfpacht en hypotheek in 2015-2019
Impact	€ 150.000 (structureel)

Overige risico's (impact <€50.000)

Risico	<u>9. Reguliere planschadeclaims</u>
Toelichting	Kosten planschades (+wettelijke rente) ten laste van de exploitatie: 2014 € 98.000, 2015 € 30.000, 2016 € 30.000, 2017 € 184.000, 2018: € 0 Artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening regelt planschade. Indien er door een planologische ingreep bijvoorbeeld het weg bestemmen van een gebruiksmogelijkheid planschade ontstaat, kan er een verzoek aan het college worden gedaan om de planschade te verhalen. Het risico is in de loop van de tijd afgenomen vanwege het structureel afsluiten van planschadeverhaalsovereenkomsten bij nieuwe particuliere plannen. De planschade kan bij deze particuliere plannen met dergelijke overeenkomsten verhaald worden op de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan. Hiermee worden echter niet alle risico's afgewend. De gemeente heeft immers ook nog eigen ontwikkelplannen en de wettelijke taak om integrale bestemmingsplannen vast te stellen waaruit soms planschade voortkomt. Deze risico's worden verder beschreven bij de niet gekwantificeerde risico's onder: "Planschadeclaims in relatie tot voorbereidingsbesluiten / bestemmingsplanwijzigingen".
Kans	50%
Gevolg	€ 68.400 -> gemiddelde bedrag planschadeclaims periode 2014 t/m 2018
Impact	€ 34.200 (structureel)

Risico	<u>10. Renteontwikkelingen/treasury</u>
Toelichting	De rentestand is momenteel laag. Dit biedt op dit moment de mogelijkheid relatief goedkoop kort vreemd vermogen aan te trekken. Rentestijgingen kunnen tot hogere lasten leiden. Als risico is 2% van de totale verwachte jaarlijkse rentebetalingen genomen. De verwachte rentebetaling in 2019 bedraagt afgerond € 4.100.000.
Kans	25%
Gevolg	€ 82.000 -> 2% van de totale jaarlijkse rentebetalingen
Impact	€ 20.500 (structureel)

Niet gekwantificeerde risico's

Risico	<u>Planschadeclaims / schadeclaims</u>
Toelichting	Planschade risico's die niet op derden kunnen worden verhaald. Er is een tweetal voorbereidingsbesluiten genomen dat kan leiden tot bestemmingsplanwijzigingen waaraan planschaderisico's zijn verbonden. Artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening regelt planschade. Indien er door een planologische ingreep bijvoorbeeld het weg bestemmen van een gebruiksmogelijkheid planschade ontstaat, kan er een verzoek aan het college worden gedaan om de planschade te verhalen. Bij planologische besluiten dient hierbij dus altijd rekening te worden gehouden. Deze (specifieke) planschaderisico's kunnen niet op derden worden verhaald omdat de gemeente initiator is van de mogelijke

	bestemmingsplanwijzigingen.
	Risico's van schadeclaims naar aanleiding van besluiten die mogelijk niet in stand blijven.

Risico	<u>IGP</u>
Toelichting	Vanuit de driehoek: gemeente, Waterschap en De Peelhorst zijn in het convenant afspraken gemaakt over de verdeling van de kosten. Er is een risico bij een eventueel faillissement of het achterblijven van de zandwinning, die via de jaarlijkse toekomstige afdracht (maatschappelijke bijdrage) een belangrijke dekking vormt voor de gedane en toekomstige investeringen in het IGP-project.

Risico	<u>MACE</u>
Toelichting	MACE heeft in 2014 aangekondigd bij de gemeente een aansprakelijkheidsstelling van € 6.000.000 te willen indienen. In juli 2014 heeft de gemeente de aansprakelijkheidsstelling van MACE afgewezen. Er is tot september 2016 geen reactie op deze brief gekomen. Inmiddels heeft MACE een andere advocaat en deze heeft op 21 september 2016 schriftelijk laten weten dat MACE de aansprakelijkheidsstelling onverkort handhaaft. Wij wachten hun verdere reactie af. Het risico is inmiddels door het verstrijken van de tijd dermate gering dat deze jaarrekening de laatste zal zijn waarin het risico vermeld wordt.

Risico	<u>Verbonden partijen</u>
Toelichting	De gemeente wil via verbonden partijen gemeentelijke doelstellingen realiseren, meestal met als doel efficiencyvoordelen en kennisdeling. In de paragraaf verbonden partijen is hiervan een overzicht weergegeven. De gemeente is daarbij financieel gebonden. Dit brengt risico's met zich mee. Bijvoorbeeld op het moment dat een dergelijke partij verliezen lijdt of fors moet inkrimpen. De risico's per verbonden partij zijn aangegeven in de paragraaf verbonden partijen, met uitzondering van de partijen waarin de gemeente alleen een financieel belang heeft. Deze organisaties zijn Halt en Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten en de risico's die de gemeente daar loopt zijn relatief beperkt.

Risico	<u>Vennootschapsbelasting</u>
Toelichting	Gemeenten moeten vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelasting (Vpb) betalen over de fiscale winst die zij met ondernemingsactiviteiten realiseren. Het doel van de wetswijziging is om oneerlijke concurrentie tussen privaatrechtelijke- en publiekrechtelijke ondernemingen te voorkomen. Hiermee komt het Rijk tegemoet aan bezwaren van de Europese Commissie. Uit onze inventarisatie blijkt dat alleen bij onze bouwgrondexploitatie sprake

	is van Vpb-plicht. Rekening houdend met verliesverrekening is een Vpb-last berekend die over de jaren gemiddeld nihil is. De berekeningen zijn gemaakt op basis van de huidige (in overleg met onze fiscaal adviseur) ingenomen Vpb-standpunten. De onzekerheid betreft de uiteindelijke definitieve standpunten die de belastingdienst gaat innemen over Vpb bij gemeenten. Gezien de schuldenpositie van de gemeente financieren wij veel met geleend geld en relatief gezien weinig met eigen geld. Daardoor wijkt het rentepercentage gebruikt in de berekeningen VPB af van de gemiddelden die de belastingdienst hanteert. Hoe hoger de externe financieringslast hoe lager de fiscale winst. Wij zijn in overleg met de belastingdienst welk fiscaal rentepercentage wij als gemeente kunnen hanteren voor de VPB. Op dit moment wordt een vaststellingsovereenkomst met de belastingdienst verkend.

Risico	<u>Aansprakelijkheid loonbelasting derden</u>
Toelichting	De gemeente besteedt werkzaamheden uit aan externe partijen en huurt personeel in via payroll constructies. Vanaf 1-1-2018 is een overeenkomst MSP (Managed Service Provider) afgesloten met een onderneming. Hierin worden alle zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en de overige inhuur ondergebracht om financiële en juridische risico's uit te sluiten. In het regeerakkoord is het voorstel opgenomen van het kabinet om de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) te vervangen door een nieuwe wet per januari 2021. De wet DBA blijft tot die tijd van kracht. Momenteel is nagenoeg alle inhuur/zzp'ers gecontracteerd via MSP en is het risico voor de gemeente geminimaliseerd.

Risico	<u>Individueel Keuze Budget (IKB)</u>
Toelichting	Iedere medewerker van de gemeente Gemert-Bakel heeft per 1 januari 2017 naast het salaris ook de beschikking gekregen over een vrij besteedbaar budget, het Individueel Keuze Budget (IKB). De bronnen voor het IKB zijn de vakantie-uitkering, de eindejaarsuitkering, de levensloopbijdrage en het toegevoegde bovenwettelijk verlof van 14,4 uur, deze uren zijn omgezet in geld. Dit geld kan, net als de rest van het budget worden ingezet voor het terugkopen van verlof of juist voor andere doelen zoals aanschaf van een fiets, opleiding of vakbondscontributie. Het IKB geeft de medewerker meer keuzevrijheid. De kosten van het IKB zijn opgevangen binnen het loonbudget. Het IKB percentage bedroeg 17,05% van het salaris en de salaristoelagen.

Risico	<u>Invoering omgevingswet</u>
Toelichting	De Omgevingswet vervangt het huidige systeem van omgevingsrecht. De wet treedt naar verwachting in januari 2021 in werking. Kern van de stelselherziening vormt de integratie van alle sectorale wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Onder meer de Wet ruimtelijke ordening, de Wabo, de Crisis- en Herstelwet, de Wet natuurbeheer, de Waterwet en grote delen van de Wet milieubeheer en de Monumentenwet gaan op in de Omgevingswet. De Omgevingswet nodigt overheden uit om meer integraal te gaan werken en om ruimte te geven aan initiatieven uit de samenleving via

	uitnodigingsplanologie. De Omgevingswet heeft gevolgen voor de planningspraktijk van gemeenten. De nieuwe integrale instrumenten en de snellere procedures dwingen gemeenten om na te denken over de inzet van deze instrumenten en over het aanpassen van interne en externe werkprocessen. De toegenomen flexibiliteit en afwijkmogelijkheden onder de Omgevingswet zorgen er voor dat de afwegingsverantwoordelijkheid sterk verschuift van het bestemmingsplan naar het moment van reguliere vergunningverlening. Dit vereist andere kennis, competenties en werkwijzen. Behalve de benodigde interne capaciteit voor de voorbereiding en anticipatie op de nieuwe omgevingswet is een zorgvuldig implementatietraject noodzakelijk. In 2018 zijn, behalve interne ambtelijke capaciteit, geen kosten gemaakt voor de invoering van de Omgevingswet. Behalve de benodigde interne capaciteit voor de voorbereiding en anticipatie op de nieuwe omgevingswet is een zorgvuldig implementatietraject noodzakelijk. In 2018 zijn, behalve interne ambtelijke capaciteit, geen kosten gemaakt voor de invoering van de Omgevingswet. In de Kadernota 2020 zijn extra middelen opgenomen voor invoering van deze wet.

Risico	<u>Meldplicht datalekken</u>
Toelichting	Er is sprake van een datalek als onbedoeld toegang wordt geboden tot persoonsgegevens of sprake is van vernietiging, wijziging of vrijkomen van persoonsgegevens. Daarnaast is ook sprake van een datalek indien onrechtmatig gegevens worden verwerkt of dat gegevens tijdelijk onbereikbaar waren en dit verstrekende gevolgen heeft voor betrokkenen. Deze meldplicht is er sinds 1 januari 2016. Met ingang van 25 mei 2018 is de macht de meldplicht onderdeel uit van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Daarbij zijn de boetes verhoogd en de drempel om een boete op te leggen verlaagd. Onder de AVG kan de boete voor een datalek of het niet tijdig melden daarvan in het uiterste geval oplopen tot 20 miljoen euro of 4% van de wereldwijde omzet. Het risico voor de gemeente is de boete die zij eventueel kan krijgen voor het niet voldoen aan de meldplicht datalekken. Tot op heden zijn dergelijke boetes door de Autoriteit Persoonsgegevens niet opgelegd aan gemeenten. Het is daarom niet mogelijk een inschatting te maken hoe groot de kans is en wat het gevolg daarvan zal zijn.] In 2018 zijn door de gemeente Gemert-Bakel acht datalekken gemeld. Daarbij is het gebleven tot een ontvangstbevestiging van de Autoriteit Persoonsgegevens en heeft er geen nader onderzoek plaatsgevonden.

Risico	<u>Dagvaarding Jos van Deurzen BV</u>
Toelichting	Jos van Deurzen BV (hierna: JvD BV) heeft de gemeente op 4 juni 2018 gedagvaard. Kort samengevat stelt JvD BV € 14 miljoen schade te hebben geleden als gevolg van vertraagde en onrechtmatige besluitvorming door de

	gemeente Gemert-Bakel bij zijn omgevingsvergunningsaanvraag. De inschatting dat dit tot een werkelijk financieel risico leidt is nul. De procedure is door partijen “on hold” gezet door plaatsing op de ‘parkeerrol’.

Risico	<u>Aanleverplicht afval Attero, verdeelsleutel</u>
Toelichting	Attero en de Brabantse gewesten hebben een juridisch geschil omdat de gemeenten minder brandbaar restafval bij Attero hebben aangeleverd dan contractueel afgesproken. In tegenstelling tot de uitspraak over de jaren tot en met 2014, heeft het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) in tussenvonnissen bepaald dat de Brabantse gewesten Attero moeten compenseren voor de minderlevering van brandbaar restafval over periode 2015 tot en met januari 2017. Partijen zijn op dit moment nog met elkaar in gesprek over de hoogte van de vergoeding. Onze regio wordt vertegenwoordigd door het MRE. Op basis van de verdeelsleutel die gehanteerd wordt voor bepaling van de gemeentelijke bijdragen aan het MRE, heeft Gemert-Bakel een voorziening getroffen van € 185.000. De verdeelsleutel is op basis van inwoneraantal Gemert-Bakel / totaal MRE. Indien de werkelijke minderlevering per gemeente als verdeelsleutel wordt bepaald, dan zal dit voor Gemert-Bakel waarschijnlijk hoger uitpakken. Het is de verwachting dat in de zomer van 2019 een eindvonnis zal worden gewezen.

§3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat ~~ten minste~~ de volgende kapitaalgoederen (BBV, artikel 12 lid 1):

- wegen;
- bomen/groen;
- openbare verlichting;
- riolering/waterberging;
- gebouwen;
- sportparken;
- speeltoestellen.

Wegen.

De gemeente Gemert-Bakel heeft ongeveer 2,6 miljoen m² aan verhardingen in stand te houden met een vervangingswaarde van ca. € 200 miljoen. Op dit moment is de gemiddelde kwaliteit goed te noemen. Het is zaak om de kwaliteit op de lange termijn minimaal op basis te houden en kapitaalvernietiging daarbij te voorkomen.

Voorziening t.b.v. planmatig onderhoud wegen

Iedere 2 jaar worden wegininspecties uitgevoerd om de kwaliteit te bewaken en de meerjarenplanning te actualiseren. In 2017 is de laatste wegininspectie uitgevoerd.

De kwaliteit van de wegen in de onderstaande tabel is afgeleid van een tweetal CROW publicaties. De visuele inspectie van de wegen is uitgevoerd conform publicatie 146. Vervolgens is op basis van publicatie 288 per weg-type en shadebeeld aangegeven welk inspectiecijfer van de globale visuele wegininspectie hoort bij welk kwaliteitsbeeld.

Kwaliteit	A+	A	B	C	D
Omschrijving beeld	Zeer goed	Goed	Voldoende (kwaliteit Basis)	Matig	Te slecht
Elementenverharding	54%	24,7%	10,9%	2,1%	8,2%
Asfaltverharding	32,3%	34,5%	19,1%	1,7%	12,3%
Betonverharding	89,9%	3%	6%	0,0%	1%

% totale oppervlakte	58,7%	20,7%	12%	1,25%	7,2%

Bovenstaande tabel geeft weer dat ruim 90% van de verhardingen in de gemeente voldoet aan de minimaal gestelde kwaliteit basis. Vergelijking van de tweejaarlijkse inspectieresultaten laten een lichte achteruitgang in kwaliteit zien. Met als basis het Wegenbeheerplan 2018-2027 zullen de te onderhouden wegen in de integrale uitvoeringsplanning worden opgenomen.

In 2018 is de voorziening Onderhoud wegen per saldo als volgt gemuteerd:

Voorziening Onderhoud wegen (7974005)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 1.966.139	€ 224.431	€ 2.190.570

De stand per 31-12-2018 is in lijn met de geprognoseerde stand uit het nieuwe vastgestelde Wegenbeheerplan 2018-2027; rekening houdend met verschillen, veroorzaakt doordat er uitgaven wegenonderhoud verschoven zijn naar 2019 en 2020, waardoor de werkelijke stand van de voorziening per 31-12-2018 hoger uitvalt. Dit heeft geen effect op het meerjarig perspectief van de voorziening (is slechts verschuiving in jaren).

Het meerjarig perspectief laat zien dat het saldo van de voorziening gedurende de gehele planperiode (2018-2027) positief blijft maar dat het saldo direct na deze planperiode wél flink afneemt. Dit is onveranderd ten opzichte van het beheerplan wat door de gemeenteraad in 2018 is vastgesteld.

Dagelijks onderhoud

Kleinschalige reparaties aan de wegen binnen en buiten de bebouwde kom zijn door en in opdracht van het team Openbaar Beheer uitgevoerd om ergere schades te voorkomen. Ook overlast door opdruk van boomwortels is aangepakt en de openbare ruimte wordt op verzoek aangepast voor mindervalide weggebruikers. Het onderhoud aan de zandwegen is sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Naast dit preventief dagelijks onderhoud is er ook gereageerd op binnengekomen meldingen.

Bomen/Groen.

Bomen.

In 2016 is het Bomenbeleidsplan vastgesteld. Vanaf 2017 is er naast de beschikbare uren van de eigen dienst jaarlijks € 136.500 beschikbaar voor de vervanging van bomen. Voor onder andere nader onderzoek, specialistische snoei, huur hoogwerker is jaarlijks c.a. € 39.500 benodigd. Eénmalig is er voor de uitvoering van de nulmeting bomen € 62.500 beschikbaar.

Grootschalige vervangingen zijn zoveel mogelijk uitgevoerd in combinatie met projecten/herinrichtingen in het kader van riool- en wegenbeheer, zoals bijvoorbeeld in de Viltstraat in Bakel. Daarnaast zijn bomen vervangen in verband met onevenredige overlast/slechte beheerbaarheid of slechte vitaliteit, bijvoorbeeld in de straten; Pastoor Boeijenstraat (Milheeze), Den Elding (Gemert) en de Sint Jansstraat (Elsendorp). Ook zijn verspreid over de gemeente individuele bomen gekapt en vervangen op basis van de uitkomsten uit de boomcontrole (slechte vitaliteit/gevaar).

Het onderhoud van de bomen is door en in opdracht van het team Openbaar beheer uitgevoerd. De nulmeting is uitgevoerd én in het beheersysteem verwerkt door een externe partij.

Groen.

Vervanging

Grootschalige vervangingen worden uitgevoerd binnen reguliere groenbudgetten in combinatie met projecten/herinrichtingen in het kader van riool- en wegenbeheer. Het bomen beleid- en beheerplan is in 2016 vastgesteld. In dit bomen beleid- en beheerplan is inzicht gegeven in de noodzakelijke vervangingen van bomen en plantsoenen, hiervoor is structureel budget beschikbaar.

Dagelijks onderhoud

In het groenbeheerplan Gemert-Bakel 2013 zijn de vastgestelde beheerniveaus, werkpakketten en bijbehorende budgetten beschreven. Het dagelijks onderhoud van het openbaar groen is door en in opdracht van het team Openbaar beheer uitgevoerd en voldoet aan de vastgestelde beheerniveaus.

Om beter inzicht te krijgen in deze beheergegevens is gestart met het groenbeheersysteem.

Herplant bomen en groen

Herplant bomen en groen heeft betrekking op ontvangen bedragen als gevolg van schades veroorzaakt door derden. Als de veroorzaker van de schade bekend is dan wordt de schade op basis van een taxatierapport verhaald. De taxatiekosten en het berekende schadebedrag zijn nodig om de kosten voor het kappen en vervangen van de boom of het extra onderhoud benodigd voor de boom te bekostigen.

In 2018 is de voorziening Herplant bomen en groen per saldo als volgt gemuteerd:

Voorziening Herplant bomen en groen (7974045)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 12.822	€ 6.396	€ 19.218

In 2018 is er een bedrag van € 6.396 ontvangen van een ondernemer ten behoeve van groencompensatie als gevolg van het aanleggen van een parkeerterrein.

Openbare verlichting.

Vervanging

In 2018 is het vervangingsprogramma 2018 uitgevoerd. Conform het beleids- en beheerplan Openbare Verlichting zijn 369 armaturen door nieuwe LED-armaturen vervangen in Bakel, Handel en Gemert. Deze LED-armaturen zijn energiezuiniger dan de generatie LED van de jaren ervoor en bovendien zijn ze ook betaalbaarder geworden.

Naast het vervangingsprogramma zijn incidenteel armaturen en masten vervangen die kapot waren. Daarbij is gekeken naar eenheid in masten en armaturen, duurzaamheid (PLL of LED) en kosten over de gehele levensduur.

Onderhoud en beheer

Het reguliere onderhoud heeft plaatsgevonden zoals afgesproken. Dit betekent dat er 507 storingen zijn opgelost en er lampenremplace (groepsgewijs vervangen van lampen) heeft plaatsgevonden.

Het beheer van de openbare verlichting ligt sinds eind 2014 bij de gemeente. Door een strakkere regie en betere afstemming in de planning van werkzaamheden, heeft dit geleid tot minder storingen. Het aantal storingen is in 2018 ten opzichte van 2017 weliswaar iets toegenomen maar over meerdere jaren bezien is er sprake van een dalende trend. De storingen zijn over het algemeen binnen de afgesproken tijd afgewerkt. Inwoners geven aan tevreden te zijn over de afhandeling.

In 2018 is de voorziening Vervanging lichtmasten en armaturen per saldo als volgt gemuteerd:

Voorziening Vervanging lichtmasten en armaturen (7974032)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 339.489	€ 339.489	€ 0

Er is in 2018 conform begroting en het in 2015 vastgestelde beheerplan een bedrag van € 295.089 gestort.

De onttrekking aan de voorziening is in 2018 met € 154.452 wat lager dan conform het beheerplan is begroot (€ 220.342). De lagere onttrekking is o.a. het gevolg van het feit dat het vervangen door LED- armaturen goedkoper is dan de gangbare armaturen ten tijde van de vaststelling van het beheerplan. Bovendien zijn LED armaturen in zijn algemeenheid ook nog eens goedkoper geworden vanwege de grotere vraag. In 2018 zijn er verder geen lichtmasten vervangen.

Deze voorziening is in jaarrekening 2018 volledig vrijgevallen. Dit als gevolg van het feit dat is geconstateerd dat de in het betreffende beheerplan opgenomen werkzaamheden vooral betrekking hebben op vervangingen en kosten voor vervangingen mogen niet ten laste worden gebracht van een voorziening. Het bestaande beheerplan sluit daarmee niet meer aan op de voorziening. Daarom dient het saldo van deze voorziening in deze jaarrekening volledig vrij te vallen. Via resultaatbestemming wordt voorgesteld deze middelen wel volledig te behouden door storting in een nieuw te vormen bestemmingsreserve lichtmasten.

Riolering (GRP).

Met het Gemeentelijk Watertakenplan (GWTP) geeft de gemeente invulling aan de verplichting tot het hebben van een actueel verbreed gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Dit plan is een samenvoeging van het oorspronkelijke waterplan en het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, waarin de zorg voor afval-, hemel- en grondwater is opgenomen. De projecten in dit plan zijn afgestemd op het vastgestelde Wegenbeheerplan 2018-2027, zodat werkzaamheden wel kunnen worden uitgevoerd.

In 2018 is de voorziening Vervanging rioleringen per saldo als volgt gemuteerd:

Voorziening Vervanging rioleringen (7974010)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 5.524.349	€ 408.460	€ 5.932.809

Vervanging / optimalisatie:

Het jaar 2018 heeft in het teken gestaan van rioolberekeningen, oppervlaktewater berekeningen en voorbereiding van projecten zodat onze gemeente weer wat meer klimaatbestendig gaat worden.

Zo is gestart met het project Herinrichting Presidentenbuurt en zijn bewoners betrokken bij het ontwerp van deze straten. Onderdeel van dit project is ook het instellen van éénrichtingsverkeer om zo ruimte te maken voor water en vergroeningsmaatregelen in de straten. Het ontwerpproces en het instellen van éénrichtingsverkeer heeft er toe geleid dat we op z'n vroegst eind 2019 kunnen starten met de fysieke vervangings- en verbeteringswerkzaamheden buiten.

Samen met het waterschap hebben we verder in 2018 het project klimaatbestendig Bakel en Milheeze opgepakt. Uit de berekeningen van riolering en oppervlaktewater volgde dat er bij zowel de gemeente als het waterschap optimalisaties nodig zijn in het rioleringsstelsel. We hebben stappen gemaakt maar concreet zijn er in 2018 nog geen werkzaamheden verricht. Wel zijn maatregelen bedacht en besproken welke in 2019 worden uitgevoerd (o.a. Bottelroosstraat, Nieuwe Uitleg, aanpassing stuwen en waterberging Fabrieksloop). Tevens is voor de langere termijn ook een grootschalig afkoppelproject voorzien in Bakel.

De enige vervangings- en verbeteringsmaatregelen in 2018 hebben we in combinatie met het project van Goed Wonen aan de Past. Attendorenstraat uitgevoerd. Hier zijn wat extra hemelwaterleidingen aangelegd net buiten het project van Goed Wonen.

Dagelijks onderhoud

In 2018 hebben we ons voornamelijk gericht op het noodzakelijke onderhoud van riolering en de installaties en ons minder gericht op structureel onderhoud. Sinds 2018 zijn er nieuwe onderhoudscontracten voor o.a. elektromechanisch onderhoud van gemalen, BBB's, drukriolering, reiniging en inspectie van riolen en gemalen en kolkenreiniging. Voor het uitvoeren van reparaties aan riolering, nadat er een inspectie ronde heeft plaats gevonden, zijn we op dit moment bezig met het opstellen van een raamovereenkomst zodat ook dit structureel is weggezet.

In het kader van het project meten en monitoren afvalwaterketen, is er een start gemaakt met het kalibreren van installaties om betrouwbaardere gegevens van de overstorten te krijgen. De eerste metingen hebben er toe geleid dat we betere meetgegevens binnen krijgen op de hoofdpst. De installaties die nog niet zijn ingemeten worden in het voorjaar van 2019 ingemeten.

Het project optimalisatie drukriolering is in 2018 met een nieuwe aanpak verder gegaan. Op basis van geluid zijn foutieve aansluitingen opgespoord en daarmee hebben we betere resultaten bereikt. We hebben veel geleerd en verwachten in 2019 ook werkelijk stappen te maken in het afkoppelen van regenwater en grote lozingen zodat op langere termijn de onderhoudskosten voor de drukriolering omlaag kunnen.

Waterberging

Met de verordening waterbergingsfonds is op 13 december 2018 vastgelegd dat er ook middelen in de voorziening waterberging komen.

Het instellen van de voorziening waterberging is op 10 december 2015 besloten.

Bij (particuliere) planontwikkeling zijn initiatiefnemers verplicht om, in het kader van de watertoets, waterberging aan te leggen. Als het niet mogelijk blijkt dit op eigen terrein of in de nabije omgeving te doen dient daarvoor een bedrag aan de gemeente te worden betaald. Vervolgens kan de gemeente deze wateropgave elders compenseren. Omdat het hier derden gelden betreft en er voor de gemeente een bestedingsverplichting aan vast hangt diende een voorziening te worden ingesteld

Vanwege het ontbreken van een verordening is tot op heden beperkt gebruik van gemaakt van de voorziening. Met de komst van de verordening wordt het voor inbreidingslocaties mogelijk om waterberging af te kopen. De gemeente realiseert de waterberging dan binnen 5 jaar.

In 2018 is de voorziening Waterberging als volgt per saldo gemuteerd:

Voorziening Waterberging (7974046)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 128.262	€ 101.855	€ 26.407

De onttrekking betreft voornamelijk een correctie van de storting van € 100.000 welke in 2016 heeft plaatsgevonden vanuit het project Predikant Swildensstraat, Gemert.

Gebouwen

In juli 2017 is het Duurzaam Meerjarig OnderhoudsPlan Gebouwen 2018 (DMJOPG 2018) door de gemeenteraad vastgesteld. Tegelijkertijd is toen besloten om de diverse bestaande onderhoudsvoorzieningen voor gebouwen, samen te voegen tot één nieuwe voorziening voor het groot planmatig onderhoud van alle gemeentelijke gebouwen. De saldi per 31-12-2017 van alle afzonderlijke onderhoudsvoorzieningen voor gebouwen zijn in 2018 overgeheveld naar deze nieuwe voorziening Onderhoud Gebouwen conform raadsbesluit.

Voorziening Dienst- en Overige gebouwen

Voorziening Dienst- en Overige gebouwen (7974014)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 186.718	€ 186.718	€ 0

Voorziening Maatschappelijke accommodaties - overig

Voorziening Maatschappelijke accommodaties – overig (7974015)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 367.562	€ 367.562	€ 0

Voorziening onderhoud Pandelaar

Voorziening Onderhoud Pandelaar (7974017)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 45.477	€ 45.477	€ 0

Voorziening Maatschappelijke accommodaties – MFA's

Voorziening Maatschappelijke accommodaties - MFA's (7974034)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 126.075	€ 126.075	€ 0

Voorziening Onderhoud gebouwen

Voorziening Onderhoud gebouwen (7974048)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 0	€ 801.185	€ 801.185

Behalve de hierboven vermelde onttrekkingen van de saldi uit de opgeheven voorzieningen (totaal € 725.832) én de geraamde stortingen van 2018 in diezelfde opgeheven voorzieningen (€ 223.220), is er ook nog een bedrag van € 128.446 in deze voorziening gestort vanuit de voorziening sport omdat ook de sportgebouwen met ingang van 2018 zijn opgenomen in het Duurzaam Meerjarig OnderhoudsPlan Gebouwen 2018.

Tenslotte heeft er nog een kleine correctie plaatsgevonden op de storting vanwege de verkoop van het pand Hutten 3 in Milheeze. Daarmee komt de totale storting in 2018 uit op € 1.072.701. De onttrekking is met € 271.516 aanzienlijk lager dan in het DMJOPG 2018 is aangegeven (€ 972.566).

Diverse werkzaamheden zijn in 2018 uitgesteld vanwege mogelijke toekomstige ontwikkelingen (b.v. renovatie sporthal/zwembad en Kunstlokaal/Eendracht).

Sportparken.

Op 5 oktober 2017 is een nieuw beheerplan sportparken door de gemeenteraad vastgesteld. In verband met de vernieuwde BBV is er ook sprake van activering van investeringen die niet ten laste van de voorziening komen maar leiden tot kapitaallasten in de begroting. Hier is in het beheerplan sportparken 2017 ook rekening mee gehouden.

In 2018 is de voorziening Onderhoud Sportparken als volgt per saldo gemuteerd:

Voorziening Onderhoud sportparken (7974013)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 709.855	€ 92.058	€ 617.797

De voorziening heeft in 2018 een andere naam gekregen vanwege het feit dat het onderhoud en de financiële middelen voor onderhoud sportgebouwen zijn overgeheveld naar de voorziening gebouwen. Daarom is er in 2018 ook een bedrag van € 128.446 extra onttrokken aan de voorziening Onderhoud sportparken ten gunste van de voorziening Onderhoud Gebouwen.

De werkelijke onttrekking van € 216.051 wijkt af van het bedrag dat in het beheerplan als onttrekking is opgenomen voor 2018 (€ 183.537). Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door extra kosten als gevolg van privatisering van de tennisverenigingen op basis van het raadsbesluit.

De storting die in werkelijkheid heeft plaatsgevonden bedraagt conform het beheerplan en de begroting 2018 € 123.993.

Per saldo wordt er dus in 2018 c.a. € 32.500 meer aan de voorziening onttrokken dan in het vastgestelde beheerplan is opgenomen.

Voorziening beheer speeltoestellen

Doelstelling van deze voorziening is het kwaliteitsniveau van de speeltoestellen op langere termijn te borgen. Hiervoor is in 2015 het beheerplan 'Herijking beleid- en beheernotitie spelen 2016-2022' vastgesteld.

In 2018 is de voorziening Beheer Speeltoestellen als volgt per saldo gemuteerd:

Voorziening Beheer speeltoestellen (7974033)	Per 01-01-2018	Mutatie 2018	Per 31-12-2018
Totaal	€ 147.914	€ 147.914	€ 0

In 2018 is € 71.130 in de voorziening gestort wat overeenkomt met het geïndexeerde bedrag in het vastgestelde beheerplan. Het bedrag dat in 2018 aan deze voorziening oorspronkelijk is onttrokken bedraagt € 97.823 en dat is wat minder dan de € 140.526 uit het beheerplan. Dat is een gevolg van het feit dat een aantal voorgenomen vervangingen in 2018 zijn uitgesteld naar aanleiding van de bevindingen vanuit de jaarlijkse inspectie. In het vervangingsplan dat de basis is voor het beheerplan, is namelijk uitgegaan van basiswaarden (bijvoorbeeld een speeltoestel gaat 15 jaar mee). Jaarlijks wordt echter een inspectieronde uitgevoerd en op basis daarvan wordt bepaald of een toestel/locatie ook daadwerkelijk moet worden vervangen in dat jaar of dat de vervanging nog uitgesteld kan worden.

Deze voorziening is in jaarrekening 2018 volledig vrijgevallen. Dit als gevolg van het feit dat is geconstateerd dat de in het betreffende beheerplan opgenomen werkzaamheden vooral betrekking hebben op vervangingen en kosten voor vervangingen mogen niet ten laste worden gebracht van een voorziening. Het bestaande beheerplan sluit daarmee niet meer aan op de voorziening. Daarom dient het saldo van deze voorziening in deze jaarrekening volledig vrij te vallen. Via resultaatbestemming wordt voorgesteld deze middelen wel volledig te behouden door storting in een nieuw te vormen bestemmingsreserve spelen

§ 4 Financiering

Ten aanzien van het Treasury-beleid zijn de volgende kaders van belang:

- Wet financiering decentrale overheden (Fido);
- Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Hof);
- Treasury-statuuat.

4.1 Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof)

Deze wet bevat strengere regels om ervoor te zorgen dat het Nederlandse overheidstekort beperkt wordt tot 3%. De maatstaf hiervoor is het EMU saldo. In de wet staat dat gemeenten een gelijkwaardige bijdrage moeten leveren aan het terugdringen van het EMU-tekort. Het aandeel van de gemeenten in de Europese norm voor het maximale begrotingstekort van 3% is 0,35% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Voorts voorziet de wet in een sanctie voor die gemeenten die niet voldoen aan de norm maar daarover is afgesproken dat gedurende deze kabinetsperiode geen sancties worden opgelegd.

4.2 Rente- en kredietrisico beheer

Kasgeldlimiet wet fido

Voor vlottende schulden geldt de kasgeldlimiet als norm. De kasgeldlimiet geeft het maximaal bedrag aan dat met vlottende middelen mag worden gefinancierd. Deze norm is gedefinieerd als 8,5% van de jaarlijkse begrotingsomvang van de lasten exclusief mutatie reserves van afgerond € 70,3 miljoen. De hieruit voortvloeiende kasgeldlimiet bedraagt afgerond € 6,0 miljoen. Het verloop van de kasgeldlimiet over de kwartalen is als volgt:

Kasgeldlimiet (x € 1 miljoen)	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	Kwartaal 4
Netto vlottende schuld				
Vlottende korte schuld	11,3	9,7	9,0	9,9
Vlottende middelen	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1
Netto vlottende schuld	11,2	9,5	8,9	9,8
Toets aan kasgeldlimiet				
Netto vlottende schuld	11,2	9,5	8,9	9,8
Toegestane kasgeldlimiet	6,0	6,0	6,0	6,0
Ruimte (+) Overschrijding (-)	-5,2	-3,5	-2,9	-3,8
Berekening kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal aan lasten (*)	70,3	70,3	70,3	70,3
Percentage x begr.totaal	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Toegestane kasgeldlimiet	6,0	6,0	6,0	6,0
(*) exclusief mutatie reserves				

De kasgeldlimiet mag voor een maximale periode van twee achtereenvolgende kwartalen overschreden worden mits de overschrijding in het daarop volgende kwartaal wordt opgeheven. De financieringsbehoefte in 2018 is in zijn geheel kort gefinancierd. Er was sprake van een structurele overschrijding van de norm voor alle vier kwartalen. Formeel is hiervoor een herstelplan vereist. Een dergelijk herstelplan voorziet dan in het aangaan van een langlopende lening (langer dan 1 jaar). Gezien de huidige rentestanden (kasgeld kennen negatieve renten) is er niet voor gekozen een herstelplan te maken.

Renterisiconorm

Er is een wettelijke norm voor de omvang van het renterisico. Onder dit risico wordt begrepen het risico dat de gemeente loopt als gevolg van mogelijke renteschommelingen. De maximumnorm is door het Rijk ingesteld om enigszins stabiele rentelast over de jaren te bewerkstelligen. Dit kan worden gerealiseerd door de financieringsbehoefte te spreiden over de jaren. De mate van spreiding wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. In deze renterisiconorm worden nieuw aan te trekken lange geldleningen in een jaar uitgedrukt als percentage van het begrotingstotaal in het kalenderjaar.

Het renterisico voor 2018 wordt weergegeven in de onderstaande tabel:

	Renterisiconorm (x € 1,0 mln.)	Raming	Werkelijk
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a – 1b)	0	0
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	0	1,3
3b	Nieuw verstrekte lange leningen	0	0
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a – 3b)	0	1,3
5	Betaalde aflossingen eigen financiering	7,9	7,9
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0	0
7	Renterisico op vaste schuld (2+6)	7,9	7,9
8	Begrotingstotaal	70,3	70,3
9	Het normpercentage (% van begrotingstotaal)	20%	20%
10	Renterisico (8 * 9 / 100)	14,1	14,1
11	Ruimte (+) Overschrijding (-) (10 – 7)	6,2	6,2

De jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen mogen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal bedragen (renterisiconorm). Uitgaande van het begrotingstotaal van € 70,3 miljoen is dit afgerond € 14,1 miljoen. Het renterisico van € 7,9 miljoen is binnen de norm.

Schatkistbankieren

Structureel overtollige liquide middelen van gemeenten dienen ondergebracht te worden in de schatkist bij het Rijk. In 2018 was er geen sprake van structureel overtollige liquide middelen boven het drempelbedrag van € 527.000.

Rente

De lage niveaus van korte en lange rentes hebben zich in 2018 voortgezet. Ook in 2018 was er bij kasgeldleningen sprake van een negatieve rente. Dit betekent dat de gemeente geld ontvangen heeft van de banken bij het aangaan van een kasgeldlening.

Deposito

Bij de BNG staat per 31 december 2017 een bedrag van € 251.311 in deposito. Dit deposito komt voort uit een eerdere verkoop van aandelen van het HNG. Van dat bedrag valt jaarlijks € 125.656 vrij.

Rentetoerekening 2018

De externe rentelasten over de korte en lange financiering	4.348.291
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-1.149.230

Saldo rentelasten en rentebaten	3.199.061

Rentelasten die aan grondexploitatie worden doorberekend:	-1.309.020
Rentelasten die als projectfinanciering aan het taakveld worden toegerekend:	-503.682
Rentebaten doorverstrekte leningen waarvoor specifieke lening is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld wordt toegerekend :	<u>503.682</u>

Toegerekende rente	-1.309.020

Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.890.041

Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0

Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.890.041

De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	<u>-2.216.990</u>

Renteresultaat op het taakveld treasury	-326.949

§5 Bedrijfsvoering

Algemeen

Bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de programma's. Het welslagen van de programma's is daarom mede afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Deze paragraaf geeft inzicht in ontwikkelingen en activiteiten in 2018. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende thema's:

- Financiën;
- Personeel & organisatie;
- Huisvesting;
- Informatisering & automatisering;
- Informatieveiligheid;
- Communicatie;
- Juridische zaken.

Financiën

De Planning en Control-cyclus

Doelstelling van planning & control is het beheersen van de beleidsvorming, de uitvoering van dit beleid en de financiële middelen die hiervoor beschikbaar zijn. De gemeenteraad stelt kaders en doelen vast. Het vaststellen van deze kaders en doelen vindt onder andere plaats via een aantal verordeningen, beleidsnota's en beheerplannen (zie overzicht hieronder)

Verordeningen en beleidsnota's	Vastgesteld door gemeenteraad	Nieuwe beoogde vaststelling
Nota Treasury	19-12-2013	2019
Nota grondbeleid	17-01-2014	2020
Nota risicomanagement	11-12-2014	2020
Nota reserves en voorzieningen	14-07-2016	2020
Financiële verordening	13-07-2017	2021
Nota activering, waardering en afschrijving	13-07-2017	2021
Beheerplannen	Vastgesteld door gemeenteraad	Nieuwe beoogde vaststelling
Beheerplan Riool (watertakenplan)	13-12-2018	2022
Beheerplan Groen	21-11-2013	2021
Beheerplan Wegen	01-02-2018	2021
Beheerplan Sportparken	06-10-2017	2020
Beheerplan Openbare verlichting	05-02-2015	2019
Beheerplan Spelen	10-12-2015	2020
Beheerplan Gebouwen	13-07-2017	2021

Bestuurlijke rapportages

De bestuurlijke rapportages zijn in 2018 geconcentreerd geweest op twee momenten in het jaar. In juli 2018 zijn de begrotingsnota 2019 en de jaarrekening 2017 behandeld. In november 2018 is de begroting 2019-2022 behandeld. Verder zijn in 2018 drie financiële rapportages vastgesteld. Normaliter zijn dit vier financiële rapportages maar door het wegvallen van een raadsvergadering is dit beperkt gebleven tot drie.

Over de bouwgrondexploitatie is gezien de omvang van de grondportefeuille twee maal gerapporteerd in 2018. Dit is gebeurd via de 1^e en 2e financiële bijstelling bouwgrond (in juli en december). Deze rapportages zijn gekoppeld aan de reguliere P&C momenten.

Managementrapportages

In 2018 is maandelijks een managementrapportage opgesteld voor het DMO. In deze rapportage wordt de stand van zaken van de dienstverlening weergegeven. De managementrapportage heeft als doel de managers en de directie een instrument te geven voor tijdige bijsturing op het gebied van bedrijfsvoering. Elk kwartaal is de managementrapportage aangevuld met nieuwe gegevens van de economische indicatoren, lopende rechtszaken en informatiebeveiliging.

Vaststellen accountantsprotocol en normenkader jaarrekening 2018

De gemeenteraad stelt het accountantsprotocol voor de jaarrekening vast. De goedkeurings- en rapporteringstolerantie van de jaarrekening 2018 worden hieronder toegelicht.

Goedkeuringstolerantie

In 2018 is de wettelijk maximale toegestane goedkeuringstolerantie van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden gehanteerd.

Rapporteringstolerantie

Om te voorkomen dat kleine afwijkingen gerapporteerd moeten worden, is voor 2018 de rapporteringstolerantie bepaald op 10% van de goedkeuringstolerantie. Dit betekent dat 10% van 1%, oftewel 1 %, van de begrote lasten (primitieve begroting) vóór resultaatbestemming, gebruikt wordt als rapportagegrens. De afwijking geldt op productgroep niveau en daarover wordt gerapporteerd. Hierdoor ontstaat meer inzicht in de cijfers die onderdeel uitmaken van een programma.

In het kader van de Single Information en Single Audit (SiSa) zijn door het ministerie de volgende rapporteringstoleranties per specifieke uitkering voorgeschreven ten aanzien van de geconstateerde fouten bij de specifieke uitkeringen:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Visie herstelplan eigen vermogen 2012-2025

De reservepositie van de gemeente Gemert-Bakel is uiterst kwetsbaar. Daarom heeft de gemeenteraad op 5 april 2012 het herstelplan eigen vermogen 2012-2025 vastgesteld. Om tot financieel herstel te komen zijn vijf maatregelen nodig:

1. Een structureel sluitende meerjarenbegroting,
2. De algemene reserve van de gemeente te laten groeien naar het benodigde weerstandsvermogen via eenmalige opbrengsten of herbestemmingen reserves en voorzieningen;
3. Beperken nieuwe uitgaven en investeringen;
4. Het verlagen van risico's;
5. Stimuleren economische ontwikkelingen.

Om dit te realiseren zijn 31 uitgangspunten geformuleerd. Het herstelplan is aangemerkt als een dominant kader. Dit houdt concreet in dat besluitvorming in 2018 getoetst is aan deze uitgangspunten.

Toezicht Provincie

De gemeente Gemert-Bakel viel per ingang van 1 januari 2013 onder preventief toezicht. Dit omdat de gemeente in de jaarrekening 2012 is geconfronteerd met een negatieve algemene reserve, welke niet binnen een periode van 4 jaar kon worden teruggebracht naar € 0. Van de provincie heeft de gemeente tien jaar de tijd gekregen om deze negatieve algemene reserve weg te werken.

Via onder meer de nota reserves en voorzieningen en positieve resultaten van afgelopen jaren is deze negatieve reserve in 2016 vervroegd weggewerkt. Voor het begrotingsjaar 2017 viel de gemeente Gemert-Bakel echter vanwege te late inzending van de begroting alsnog onder preventief toezicht.

Voor het begrotingsjaar 2018 voldeed de gemeente Gemert-Bakel weer aan alle criteria voor gebruikelijke repressief toezicht van de provincie. Deze criteria zijn:

- Een positieve algemene reserve;
- De meerjarenbegroting 2018-2021 is uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht;
- Begroting 2018 inzenden voor 15 november 2017.

Het preventief toezicht van de provincie is daarom met ingang van begrotingsjaar 2018 komen te vervallen. De gemeente valt nu onder het normale repressief toezicht.

Onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid

In de verordening 'onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid' is vastgelegd dat het college jaarlijks minimaal één maal een onderzoek naar deze aspecten doet. Doelmatig is het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen. Doeltreffendheid gaat over of de gevraagde prestatie ook daadwerkelijk gehaald wordt.

Onderzoeken dienstverlening

Structureel voeren we onderzoeken uit naar de dienstverlening om op basis hiervan de processen aan te passen en te verbeteren op basis van de verwachtingen van de inwoner. De tevredenheidsnorm voor diverse diensten is vastgesteld op een 7.

De aanvragers van een principe-verzoek, evenementenvergunning en drank- en horecaverunning en omgevingsvergunning zijn naar hun bevindingen bevraagd. En ook de bezoekers in de hal zijn na hun bezoek aan de balies geïnterviewd over de dienstverlening. De resultaten van de verschillende onderzoeken leiden tot verbeteracties, onder andere interne opleidingen of verbetering van processen.

Personeel & Organisatie (P&O)

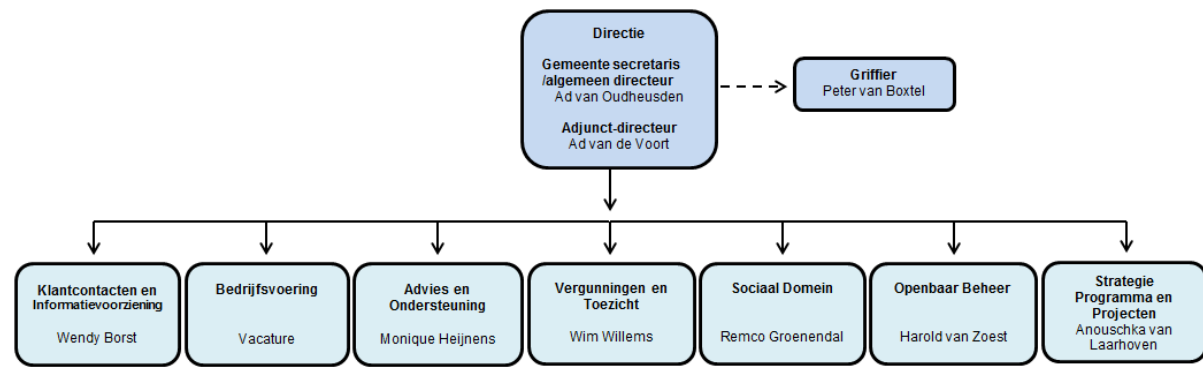
Organisatie

De organisatie werd ook in 2018 aangestuurd door een algemeen directeur, een adjunct directeur en zeven managers. Speerpunten binnen de organisatie waren: heldere rollen en functionele relaties met duidelijke verantwoordelijkheden, resultaatgericht en integraal werken, betere oriëntatie op de samenleving, samenhang klantgerichtheid en publieksfuncties verbeteren.

In 2017 is het meerjarig Management Development (MD) programma afgerond en in 2018 zijn daaruit voortkomende instrumenten ingevoerd. Hiermee is eenheid gebracht in leiderschapsstijl en aansturing.

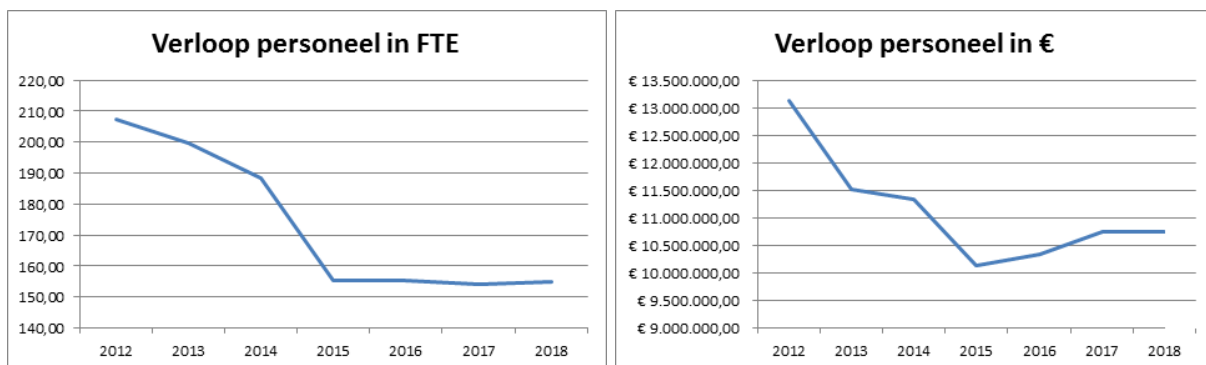
De uitvoering van het met de OR opgestelde HRM beleid is in 2018 afgerond. Dit was met name gericht op de ontwikkeling van medewerkers, gerelateerd aan de opgaven burgerparticipatie, sociale innovatie en regie voeren. De voor medewerkers benodigde competenties zijn daarbij geactualiseerd en getraind. Daarnaast zijn professionaliteit en vakmanschap en het zelf regie nemen over je loopbaan gestimuleerd. Er is aandacht geschonken aan duurzame inzetbaarheid van medewerkers en verfrissing in de organisatie.

Organogram per 31 december 2018

Personele omvang

De reorganisatie in 2013, het generatiepact en uitstroom van personeel is de oorzaak van de daling in 2013 en 2014. Het aantal FTE's op 31-12-2018 bedraagt 154,79 FTE. De hieraan verbonden kosten zijn €10.749.774.

Informatisering & Automatisering

Informatisering

In 2018 is een nieuw informatiebeleid en uitvoeringsplan (2018 – 2020) opgesteld, samen met de GR Peelgemeenten en de gemeente Laarbeek. Een beleid dat rekening houdt met de behoefte van de organisatie en met de wettelijke verplichtingen, zoals o.a. de Wet digitale overheid, de wet Hergebruik Overheidsinformatie, de Generieke Digitale Infrastructuur en landelijke ontwikkelingen zoals o.a. de Digitale Agenda 2020, GovRoam, E-depot, Digitale Selfservice. Vanuit het beleid is een uitvoeringsplan met diverse projecten samengesteld, welke de komende jaren worden uitgevoerd.

Een groot deel van de projecten zijn in 2018 al afgerond, een aantal hiervan zijn hieronder beschreven.

De gemeente Gemert-Bakel is in staat om inkomende elektronisch factureren (e-factureren) digitaal te ontvangen en automatisch te verwerken. Hiermee voldoet onze gemeente ruimschoots aan de landelijke verplichting (18 april 2019 verplichting voor gemeenten)

Het Intranet is in april 2018 vervangen door een nieuw sociaal intranet waardoor de interne communicatie via intranet eenvoudig en interactief is geworden voor onze organisatie.

In het kader van beveiliging en privacy is het mogelijk gemaakt om mails met een persoonlijk gegevens op een veilige manier te versturen. De oplossing maakt gebruik van een extra verificatie (SMS) om de mail te openen. Tevens is het mogelijk om grotere bestanden veilig te verzenden via de mail.

Er is een nieuwe module geïmplementeerd om de aankomende verkiezingen te ondersteunen waardoor er op een efficiëntere manier gewerkt kan worden. Ook zijn er een aantal digitale mogelijkheden toegevoegd voor de burgers om bv. een nieuwe stempas aan te vragen.

Het digitaal aangeven van een overlijden door de begrafenisondernemer is sinds december mogelijk. Deze dienst maakt gebruik van e-herkenning (DigiD voor bedrijven) waardoor de ondernemers minder naar de gemeente hoeven te komen op het moment dat er een persoon overleden is. Dit betekent voor zowel de gemeente als voor de ondernemers tijdswinst en efficiëntie.

Een aantal interne processen zijn geoptimaliseerd waaronder de digitale ondersteuning van de omgevingsvergunning, handhaving en Leerlingenvervoer.

Automatisering

De gemeente staat de komende jaren voor een aantal veranderingen, zoals de invoering van de omgevingswet, bezuinigingen, regionale samenwerking, veranderingen op het gebied van Sociaal Domein en digitalisering van de overheid. Hiervoor is de inzet van ICT én de juiste informatievoorziening een onmisbare component.

Voor het uitvoeren van alle ICT-projecten is het belangrijk dat er een goede en moderne ICT-infrastructuur aanwezig is. Eind 2018 is gestart met de aanbesteding voor de vervanging van het datacenter (dataopslag, serveromgeving en de backup- en recovery systemen). Het streven is om de vervanging van deze systemen in het 3^e kwartaal 2019 afgerond te hebben. Voor wat betreft de software (besturingssystemen, databases, applicaties) worden updates naar nieuwere versies gefaseerd ingevoerd in de loop van 2019/2020. Conform het I&A-beleid 2018-2020 zal bij natuurlijke vervangingsmomenten van software de optie 'Cloud' overwogen worden. Hiermee wordt gefaseerd ingespeeld op de landelijke ontwikkelingen, waarbij een verschuiving merkbaar is van lokale ICT-oplossingen richting Cloudoplossingen.

Informatiebeveiliging

Vanaf de jaarrekening 2017, dient iedere gemeente elk jaar verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad over informatieveiligheid. Dit gebeurt via een subparagraaf in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Informatiebeveiligingsbeleid en doelstellingen

Informatiebeveiliging regelt alle fysieke-, organisatorische- en technische maatregelen die ervoor dienen te zorgen dat zorgvuldig wordt omgegaan met informatie en gegevens van burgers en organisaties.

Om informatiebeveiliging goed te borgen binnen de gemeente is in 2013 het informatiebeveiligingsbeleid 2014-2018 opgesteld. Het doel van dit informatiebeveiligingsbeleid is het waarborgen van de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van de informatie. Daarmee wordt de continuïteit van de organisatie gewaarborgd en worden risico's zoals (politieke) imago schade, inbreuk op het vertrouwen, overtreding van wettelijke regelingen en schadeclaims door derden beperkt.

In 2019 zal het beleid worden geactualiseerd. Het huidige beleid is gebaseerd op de Tactische Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Gemeenten hanteren sinds 2013 de BIG als normenkader. Rijk, de waterschappen en provincies

hanteren hun eigen respectievelijke normen. Deze worden nu gebundeld in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De nieuwe baseline wordt het nieuwe normenkader voor alle overheden met ingang van 2020. Belangrijk verschil tussen de BIG en de BIO is dat er meer nadruk komt te liggen op het risicomanagementproces binnen de informatiebeveiliging.

Resultaten in 2018

Om de bovenstaande doelstelling uit het informatiebeveiligingsbeleid te realiseren wordt ieder kwartaal een rapportage informatiebeveiliging opgesteld. Hierin wordt gerapporteerd over beveiligingsincidenten, uitvoering van maatregelen uit het beleid en actuele ontwikkelingen.

De belangrijkste resultaten uit deze rapportages in 2018 waren de volgende:

- *Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG):*
In Gemert-Bakel wordt gewerkt volgens de BIG. Dit is een continu proces. Verder zijn in 2018 de werkzaamheden gestart om een nieuw beleid vast te stellen gebaseerd op BIO welke in 2020 in werking treedt als normenkader. Het rapport van de Rekenkamercommissie over informatiebeveiliging wordt hierbij nadrukkelijk betrokken.
- *Implementatie AVG*
Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. 2018 heeft in belangrijke mate in het teken gestaan van invoering van deze Europese verordening. Daarbij was het tien stappen plan van de Autoriteit Persoonsgegevens de leidraad. Er is een Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) benoemd die intern toezicht op de privacy houdt. Verder is een register van verwerkingen opgesteld en er is een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uitgeoefend als model voor toekomstige gegevensverwerkingen. De belangrijkste aandachtspunten liggen nu in het verder afsluiten van verwerkingsovereenkomsten en het brengen van de AVG van de invoeringsfase naar de beheerfase. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het register gegevensverwerking welke in de invoeringsfase is opgesteld. In de beheerfase zal er dan een proces moeten komen hoe en wanneer dit register te muteren bij nieuwe of gewijzigde verwerkingen.
- *Verbetering WIFI netwerk (GB en LB)*
Medewerkers maken voor het werkzaamheden dagelijks gebruik van het beschermde WIFI netwerk voor medewerkers. Het wachtwoordbeheer is hiervoor versterkt. Voor het bezoekersnetwerk zijn in 2018 ook een aantal verbeteringen toegepast.
- *Invoering beveiligde e-mail*
Voor het veilig versturen van persoonsgegevens via e-mail was de gemeente eind 2017 al aangesloten bij Zorgmail. Dit is in 2018 uitgebreid met een mogelijkheid voor het veilig verzenden van grote bestanden.
- *Bewustwordingsbijeenkomsten privacy en security*
In 2018 zijn er diverse bewustwordingsbijeenkomsten geweest over privacy en security. Daarnaast is er in reguliere overleggen, interne mailings en intranetberichten aandacht geweest voor dit onderwerp om blijvende aandacht te hebben voor deze onderwerpen.
- *Uitvoering penetratietesten externe diensten*
Dit is een continu proces geworden. Voortaan worden periodieke dergelijke testen uitgevoerd.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)

Per begrotingsjaar 2017 is landelijk gestart met de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Audits worden meer op elkaar afgestemd zodat gemeenten niet meerdere keren dezelfde vragen moeten beantwoorden. Met de ingevulde zelfevaluatievragenlijst binnen ENSIA geeft het college van B&W aan in hoeverre de beheersmaatregelen aan de van kracht zijnde beveiligingsnormen voldoen.

In een collegeverklaring heeft het college in april 2019 verklaart dat bij gemeente Gemert-Bakel op 31 december 2018 de interne beheersingsmaatregelen in opzet en bestaan niet voldoen aan alle geselecteerde normen voor wat betreft DigiD. De gemeente Gemert-Bakel heeft om in de toekomst te kunnen voldoen aan alle normen DigiD een verbeterplan opgesteld, waarvan afronding in 2019 gepland staat. Er wordt niet voldaan aan één norm. Deze norm ligt bij de externe leverancier Dimpact en betreft een in 2018 aangescherpte norm.

Het college heeft daarnaast verklaart dat bij de, onder verantwoordelijkheid van de gemeente Gemert-Bakel opererende, gemeenschappelijke regeling Senzer op 31 december 2018 de interne beheersingsmaatregelen in opzet en bestaan aan alle geselecteerde normen voldoen voor wat betreft Suwinet. Bij de vorige ENSIA verklaring in 2017 was dit slechts in 2 van de 12 onderdelen het geval. In 2018 is hier een duidelijk verbeterslag door Senzer doorgevoerd wat blijkt uit de nieuwe audit waarin Senzer op alle 12 normen voldoet.

Incidenten en datalekken in 2018

Landelijk is een beveiligingsdienst, de Informatiebeveiligingsdienst (IBD), in het leven geroepen welke gemeenten ondersteunen en informeren over beveiligingszaken. Gemert-Bakel is hierbij aangesloten en ontvangt van het IBD bijna dagelijks beveiligingswaarschuwingen over beveiligingslekken in software. Alle deze meldingen zijn afgehandeld.

In 2018 zijn er intern of extern 22 meldingen gemaakt van mogelijke datalekken. Niet alle meldingen betrof uiteindelijk een datalek. Na intern onderzoek van de FG zijn er acht datalekken gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Alle meldingen zijn binnen de daarvoor in de wet genoemde termijn van 72 uur afgehandeld. Deze acht datalekken betrof in de meeste gevallen het per abuis versturen van informatie naar een onjuist emailadres. Betrokkenen zijn geïnformeerd als de aard van het datalek daar aanleiding toe gaf.

Communicatie

In de advisering aan zowel bestuur als organisatie staat voor team communicatie strategische communicatie centraal. Aan elk team – en daarmee aan elke portefeuillehouder – is een communicatieadviseur verbonden. De insteek is om aan de voorzijde van een project of beleidsproces communicatie te integreren. Waar mogelijk betreft de gemeente inwoners bij haar processen (burgerparticipatie).

Taken van team communicatie zijn onder meer:

- strategisch communicatiebeleid
- advisering bestuur en organisatie
- perswoordvoering en uitvoering persbeleid
- monitoring en beheer social mediakanalen
- monitoring landelijke trends en doorvertaling maken naar gemeentelijk niveau
- crisiscommunicatie

Team communicatie heeft na het vaststellen van de strategische communicatievisie samen met bestuur en organisatie het social media beleid opgesteld. Vervolgens heeft in afstemming met de mediapartners ook het persbeleid een update gehad. In 2018 zijn voor

de nieuwe collegeleden en het college als geheel profielplannen opgesteld, die richtinggevend zijn voor de communicatie.

Communicatiemiddelen en -kanalen die team communicatie inzet, zijn onder meer: website, gemeenterubriek in Gemerts Nieuwsblad, social media, persberichten, nieuwsbrieven, publicaties in dag- en weekbladen en berichten via de lokale omroep.

Juridische zaken

Het team Juridische Zaken is intergemeentelijk georganiseerd. Medewerkers werken zowel voor de gemeente Gemert-Bakel en Laarbeek. Zij hebben ieder meerdere specialismen. In de advisering aan zowel bestuur als organisatie draait het voor het team juridische zaken om risicobeheersing en het zoeken naar mogelijkheden om initiatieven binnen de gemeente mogelijk te maken. De juridisch adviseur wordt zoveel mogelijk aan de voorzijde van een project of beleidsproces ingeschakeld om advies te verstrekken. Indien nodig maken we bij de behandeling van zaken en het procederen gebruik van een advocaat.

Taken van team juridische zaken zijn onder meer:

- juridische advisering bestuur en organisatie;
- organiseren, secretariaat voeren en opstellen jaarverslag van de intergemeentelijke bezwaarschriftencommissie (Gemert-Bakel en Laarbeek);
- beheer en bekendmaking regelgevingenbestand en mandaatregister;
- behandelen van bestuursrechtelijke zaken (bijvoorbeeld ingediende planschades en handavingsprocedures) en behandelen van privaatrechtelijke zaken (bijvoorbeeld aansprakelijkstellingen);
- procederen: voeren van beroepsprocedures en rechtszaken namens de gemeente;
- opstellen van integraal veiligheidsbeleid, actualiseren APV en Bibob coördinatie;
- versterken van juridische kwaliteitszorg.

Team juridische zaken heeft een notitie juridische kwaliteitszorg opgesteld. Deze wordt stapsgewijs uitgevoerd. Het Lokaal Informatie overleg ten behoeve van een integraal onderzoek en behandeling van ondermijningszaken is opgestart en wordt doorontwikkeld en de Bibob toets is op steeds meer werkvelden toegepast.

Huisvesting

In het gemeentehuis is eind 2015 een nieuwe indeling gerealiseerd voor het team SD op de begane grond van de noordvleugel. Het doel van de nieuwe indeling was het realiseren van een omgeving die de integratie en samenwerking van het team SD en de ketenpartners ondersteunt. Deze nieuwe indeling is zo goed bevallen dat er in 2018 een soortgelijke indeling is gerealiseerd voor de teams OB, SPP en VT op de 1^e verdieping, ook de 1^e verdieping van de bestuursvleugel heeft een nieuwe inrichting gekregen. In 2019 staat een nieuwe indeling voor team AO op de planning, eveneens op de 1^e verdieping. De hal van het gemeentehuis, en de 2^e verdieping worden op een later moment opgepakt. Voor de 2^e verdieping zijn nog geen concrete plannen, voor de hal wordt in 2019 een traject opgestart om de wensen in kaart te brengen en een inschatting te kunnen maken van de kosten. Op basis daarvan wordt besloten of en zo ja op welke termijn de hal aangepakt zal worden.

Verder is in 2018 de klimaatinstallatie vervangen. De bestaande installatie was zwaar verouderd en het binnenklimaat liet ook te wensen over. De vervanging van de installatie moet zorgen voor een beter binnenklimaat en het is tevens een duurzame installatie. Voor de toekomst wordt er gekeken om de buitenschil van het gemeentehuis duurzamer te maken, dmv nieuwe beglazing en kozijnen op diverse plekken. Als dit gerealiseerd is zal de nieuwe installatie meer rendement leveren dan nu het geval is. Er is hiervoor nog geen concrete planning.

Er is een proef gedaan met duurzame verlichting, LED verlichting met bewegingsindicator waardoor het licht pas aangaat als er ook daadwerkelijk iemand in de ruimte aanwezig is. Voordeel hiervan is dat de lichtkwaliteit beter wordt, en doordat de nieuwe verlichting energiezuinig is gaat de gemeente op een duurzame wijze met energie om. De proef met de verlichting is in 2017 succesvol afgerond, en er is al gestart met de uitrol van de nieuwe verlichting. De benodigde werkzaamheden worden gecombineerd met de werkzaamheden aan de klimaatinstallatie. Op de 2^e verdieping heeft men al nieuwe verlichting, in 2018 heeft men ook de delen die een nieuwe indeling hebben gekregen voorzien van nieuwe verlichting. Het achterste deel van de 1^e verdieping krijgt in 2019 nieuwe verlichting. De begane grond en de hal moeten dan nog van nieuwe verlichting voorzien worden.

Door de forse formatievermindering in de afgelopen jaren is er een ruimteoverschot in het gemeentehuis. Inmiddels vindt verhuur van een deel van het gemeentehuis plaats aan de GGZ. Sinds 1 juni 2018 is het politiebureau gehuisvest in het gemeentehuis. Voor het gemeentearchief en gemeentewerf staan voor 2019 geen wijzigingen op het programma.

§6   Verbonden partijen

De paragraaf verbonden partijen benoemt de partijen waarmee de gemeente in een juridische context samenwerkt. Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente zowel een financieel als een bestuurlijk belang heeft. Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente een zetel in het bestuur van die partij heeft en/of stemrecht heeft. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld aan de verbonden partij. De term verbonden partij is een begrip uit de BBV (Besluit begroting en verantwoording), de WGR (Wet gemeenschappelijke regelingen), het Burgerlijk wetboek en de Europese regelgeving. Het is van belang om de risico's en kaders bij de verbonden partijen in beeld te brengen. Daarnaast worden steeds meer uitvoerende taken buiten de deur, in samenwerkingsverbanden, uitgevoerd (bijvoorbeeld milieu, veiligheid en belastingen).

Als uitgangspunt wordt gehanteerd: lokaal wat kan, regionaal wat moet. De regionale samenwerking zal moeten bijdragen aan de versterking van de lokale identiteit. De ambitie is om door samenwerking in de regio minder kwetsbaar te zijn, meer kennis te delen en kostenefficiënt te werken. Vanuit deze ambitie is de gemeente deelnemer aan diverse gemeenschappelijke regelingen en partner in privaatrechtelijke samenwerkingen. Veel taken worden in opdracht van de gemeente uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties, op afstand. De gemeente krijgt hiermee steeds meer de rol van een regiegemeente, waarbij ze als professioneel opdrachtgever sturing geeft aan de uitvoering van de gemeentelijke taken.

Verbonden partijen (x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeenschappelijke regelingen							
1. Samenwerking Gemert-Bakel en Laarbeek	23	16	-186	-153	-153	-153	-153
2. Senzer	11.405	11.578	11.551	11.188	11.110	11.121	11.232
3. Peelgemeenten	0	1.904	1.774	1.660	1.679	1.649	1.691
4. Blink	1.154	1.595	2.021**	1.967	1.967	1.967	1.967
5. GGD	478	469	507	561	561	561	562
6. MRE	294	291	294	296	297	297	297
7. ODZOB	641	883	820	785	785	785	785
8. Peel 6.1	0	0	0	0	0	0	0
9. VRBZO	1.164	1.289	1.450	1.519	1.519	1.519	1.519
10. Regionaal Kompas	15	15	0	0	0	0	0
11. BSOB	0	0	468	518	522	458	458
Stichtingen en verenigingen							
12. Beheerstichting Golfbaan Stippelberg	0	0	0	0	0	0	0
13. Dimpact	6	6	6	6	6	6	6
14. BIZOB	119	116	157	100	100	100	100
15. Innovatiehuis De Peel	n.v.t.	10	30	50	50	50	50
16. Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	7	7	7	7	7	7	7
Vennootschappen en coöperaties							
17. Brabant Water NV	0	0	0	0	0	0	0
18. BNG Bank NV	-46	-75	-115	-58	-58	-58	-58

Gemeenschappelijke regelingen

1. Samenwerking Gemert-Bakel en Laarbeek.	
Vorm	Gemeenschappelijke regeling.
Vestigingsplaats	Gemert en Beek en Donk.
Partners	Gemeente Laarbeek, gemeente Gemert-Bakel.
Openbaar belang	Intergemeentelijke samenwerking op verschillende terreinen. De volgende taken worden uitgevoerd door intergemeentelijke teams: • ICT • Personeel en Organisatie • Juridische zaken • Financiën • Belastingen/WOZ (einddatum: 31-12-2017 vanwege overgang naar Belastingensamenwerking Oost-Brabant).
Bestuurlijke betrokkenheid	Periodiek intergemeentelijk overleg tussen zowel college als MT/DMO van beide gemeenten. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.
Programma	1: Algemene zaken.

Website	⇒ https://www.laarbeek.nl/						
Financiën	Niet van toepassing.						
Bijdrage 2018	De ontvangen bijdrage voor Gemert-Bakel in 2018 is het saldo van de onderlinge verrekening van de intergemeentelijke teams financiële administratie, ICT, P&O, en Juridische zaken.						
Risico's	Alle risico's die horen bij het werkgeverschap blijven van toepassing.						
Ontwikkeling	In 2017 is de samenwerking geëvalueerd en is besloten het intergemeentelijk team Belastingen/WOZ onder te brengen bij Belastingssamenwerking Oost-Brabant per 1-1-2018. Dat heeft tot gevolg dat het saldo van de verrekening tussen de gemeenten Gemert-Bakel en Laarbeek met ingang van 2018 wijzigt van een financiële bijdrage van de gemeente Gemert-Bakel aan de gemeente Laarbeek naar een financiële bijdrage van de gemeente Laarbeek aan de gemeente Gemert-Bakel.						
Financiële bijdrage/ontvangst	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	23	16	-186	-153	-153	-153	-153

2. Senzer		
Vorm	Gemeenschappelijke regeling.	
Vestigingsplaats	Helmond.	
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Someren en Geldrop-Mierlo.	
Openbaar belang	Als werkbedrijf voor de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel voert Senzer de Participatiewet uit voor zeven gemeentes. Daarbij zijn ze de verbinder tussen de werkgever en de werkzoekende, redenerend vanuit de vraag van de werkgever die ze koppelen aan de (arbeids-)kracht en talent van de werkzoekende. Daarnaast zijn ze vaste ketenpartner voor re-integratie-activiteiten voor bijstandsgerechtigden.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft twee zetels in het algemeen bestuur en één zetel in het dagelijks bestuur. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.	
Programma	2: Sociaal Domein & Volkshuisvesting.	
Website	⇒ https://www.senzer.nl/	
Financiën	01-01-2018 (Bron: jaarrekening 2018 Senzer.)	31-12-2018 (Bron: jaarrekening 2018 Senzer)
- Eigen Vermogen	€ 19.809.000	€ 24.448.000
- Vreemd Vermogen	€ 23.665.000	€ 16.565.000
- Resultaat boekjaar 2018	€ 4.488.000 (jaarrekening 2018 Senzer).	
Bijdrage 2018	Deze bedraagt voor 2018 € 11.550.888. Dit is inclusief de overgedragen rijksmiddelen voor participatie en BUIG. De gemeente draagt de BUIG middelen over aan Senzer. Voor- of nadelen op de BUIG gelden worden gedeeld met de deelnemende gemeenten.	
Risico's	De risico's worden gedeeld door de deelnemende gemeenten op basis van het solidariteitsbeginsel. De uitvoering van de Participatiewet kent vele factoren die van invloed zijn op het (financiële) resultaat. Een behoorlijk aantal daarvan zijn voor Senzer niet beïnvloedbaar. Vooral het Rijksbeleid op de (macro)budgetten, quota doelgroepen en de verdeelsystematiek zijn daar voorbeelden van. Daarnaast is de mate van uitstroom cliënten naar werk mede afhankelijk van economische omstandigheden. De gemeenten binnen Senzer zijn geconfronteerd met een aanzienlijke vermindering van het BUIG-budget (rijksmiddelen) voor 2019. Hierdoor is een tekort ontstaan in de begroting van Senzer. Voor 2019 wordt dit opgevangen binnen het weerstandsvermogen van Senzer maar voor 2019 en verder is een bijstelling van de begroting van Senzer noodzakelijk. Uitgangspunt van de gemeente is dat de dekking van de daling van het BUIG-budget binnen de	

	begroting van Senzer zelf moet worden gezocht. Het lokale deel van het Participatiebudget wil de gemeente lokaal behouden. De opdracht aan Senzer is om het tekort op te vangen binnen de eigen begroting maar als dit niet lukt is een verhoging van de algemene bijdrage de enige andere optie.						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	11.405	11.578	11.551	11.188	11.110	11.121	11.232

3. Peelgemeenten							
Vorm	Gemeenschappelijke regeling.						
Vestigingsplaats	Deurne.						
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren.						
Openbaar belang	Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van de Peelgemeenten voor de uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van Wmo, Jeugd en BMS (Bijstand Minima Schulddienstverlening). Daarnaast zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten met de gemeente Helmond en met Senzer.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur. Daarnaast zit de wethouder Sociaal Domein van alle deelnemende gemeente in de adviescommissie voor het dagelijks bestuur. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.						
Programma	2: Sociaal Domein & Volkshuisvesting.						
Website	Niet van toepassing.						
Financiën	01-01-2018 (Bron: voorlopige jaarrekening 2018.)			31-12-2018 (Bron: voorlopige jaarrekening 2018.)			
- Eigen Vermogen	€ 537.540			€ 293.979			
- Vreemd Vermogen	€ 12.099.624			€ 14.016.600			
- Resultaat boekjaar 2018	€ 293.979						
Bijdrage 2018	De gemeente draagt in 2018 € 1.774.400 bij in de uitvoeringskosten.						
Risico's	Deelnemende gemeenten staan, als eigenaar van de GR Peelgemeenten, garant voor de afdekking van risico's. Op dit moment is nog geen nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgesteld. Dit wordt in de loop van 2019 opgepakt. De risico's blijven overigens beperkt, omdat het een uitvoeringsorganisatie betreft.						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	0	1.904	1.774	1.660	1.679	1.649	1.691

4. Blink		
Vorm	Gemeenschappelijke regeling.	
Vestigingsplaats	Helmond.	
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a. en Someren en Sita Gemeentelijke Dienstverlening B.V.	
Openbaar belang	Het in regionaal verband op professionele wijze zorg dragen voor gemeentelijke uitvoering van inzameling, sortering, verkoop en verwerking van grof en fijn huishoudelijk afval. Daarnaast zorgt BLINK voor de reiniging van de openbare ruimte en gladheidsbestrijding.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur en in het dagelijks bestuur. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.	
Programma	3: Ruimtelijke Ordening & Openbaar beheer.	
Website	⇒ http://www.blink-grr.nl/	
Financiën	01-01-2018 (Bron: Jaarrekening 2017.)	31-12-2018 (Bron: concept jaarstukken 2018.)
- Eigen Vermogen	€ 0	€ 0
- Vreemd Vermogen	€ 4.244.634	€ 4.154.919
- Resultaat boekjaar 2018	€ 0 (schatting)	
Bijdrage 2018	Er vindt geen financiële deelname plaats in het aandelenkapitaal. De financiële bijdrage bestaat uit de door Blink (SITA) in rekening gebrachte	

	kosten van de afvalstromen. De definitieve afrekening moet ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2018 nog komen, maar de prognose is gesteld op € 2.020.806**						
Risico's	BLINK beschikt niet over eigen vermogen om niet begrote en onvoorziene kosten te dekken. De opzet van BLINK als gemeenschappelijke regeling is dat risico's opgevangen worden door de deelnemende gemeenten in de jaarlijkse regulier exploitatie. BLINK heeft in de komende jaren een sterk stijgend totaal aan te leveren diensten en producten, evenals de omvang daarvan.						
Financiële bijdrage (x € 1.000)	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
	1.154	1.595	2.021**	1.967	1.967	1.967	1.967

5. GGD Brabant-Zuidoost

Vorm	Gemeenschappelijk regeling.						
Vestigingsplaats	Eindhoven.						
Partners	Deelnemende gemeenten binnen werkgebied Zuidoost-Brabant.						
Openbaar belang	Gemeenschappelijke regeling ter behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de openbare gezondheidszorg, inclusief jeugdgezondheidszorg. Op grond van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid moet een gemeente een gezondheidsdienst instellen. Met deelname in de gemeenschappelijke regeling is hieraan voldaan. Financiering vindt plaats door bijdragen van deelnemende gemeenten en particulieren.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur en wijst daarnaast één plaatsvervangend lid voor dit bestuur aan. Het dagelijks bestuur van de GGD wordt door en uit het algemeen bestuur gekozen. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.						
Programma	2: Sociaal Domein & Volkshuisvesting.						
Website	⇒ http://www.ggdbzo.nl/						
Financiën	01-01-2018 (Bron: voorlopige jaarrekening 2018.)			31-12-2018 (Bron: voorlopige jaarrekening 2018.)			
- Eigen Vermogen	€ 2.555.000			€ 2.830.000			
- Vreemd Vermogen	€ 12.195.000 (waarvan voorzieningen € 784.000).			€ 12.663.000 (waarvan voorzieningen € 759.000).			
- Resultaat boekjaar 2018	-/- € 16.000.						
Bijdrage 2018	De gemeente draagt in 2018 € 507.594 bij.						
	Het rijksvaccinatieprogramma wordt wettelijk verankerd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Met deze wetwijziging wordt een deel van de uitvoering onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten gebracht. Het jaar van invoering is 1 januari 2019, de middelen hiervoor zijn naar het gemeentefonds overgeheveld. Het gaat om een bedrag van € 57.000 voor 2019 t/m 2021 en € 58.000 in 2022.						
Risico's	Deelnemende gemeenten staan garant voor het afdekken van eventuele aanvullende risico's die de GGD Brabant-Zuidoost loopt. De belangrijkste risico's die worden onderkend zijn kostenstijging als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving, beveiligingsproblemen en de stijging van salariskosten vanwege de gestegen pensioenpremie aan het ABP. In de concept jaarstukken 2018 van de GGD staat voor Gemert-Bakel een risico van € 90.666 opgenomen.						
Financiële bijdrage (x € 1.000)	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
	478	469	507	561	561	561	562

6. MRE (Metropoolregio Eindhoven)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling.						
Vestigingsplaats	Eindhoven.						
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard,						

	Veldhoven en Waalre.						
Openbaar belang	MRE is een gemeenschappelijke regeling met daarin 21 gemeenten uit Zuidoost-Brabant voor metropoolvorming op het gebied van ruimte, economie en mobiliteit. Het betreft de transitie van de stichting Peelnetwerk naar een nieuw economisch en ruimtelijk netwerk waarmee de uitdagingen op het gebied van economie, ruimte, leefbaarheid en mobiliteit in gezamenlijkheid worden opgepakt.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het Algemeen Bestuur. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.						
Programma	1: Algemene zaken.						
Website	⇒ https://metropoolregioeindhoven.nl/						
Financiën	01-01-2018 (Bron: voorlopige jaarrekening 2018.)			31-12-2018 (Bron: Voorlopige jaarrekening 2018.)			
- Eigen Vermogen	€ 4.037.912			€ 4.280.060			
- Vreemd Vermogen	€ 20.344.823			€ 17.412.699			
- Resultaat boekjaar 2018	€ 1.005.000 (inschatting)						
Bijdrage 2018	De gemeente betaald in 2018 totaal € 294.189 aan de Metropoolregio Eindhoven inclusief Brainport.						
Risico's	Als gevolg van de transformatie zijn er aanzienlijke frictiekosten. Het betreft zowel voormalig personeel van de Milieudienst als de reductie van het personeelsbestand van het SRE. De intentie van het MRE is om deze lasten in het tijdvak tot 2021 volledig af te bouwen. Voor de afbouw zijn de risico's grotendeels afgedekt door de vorming van de voorziening Reorganisatie SRE (besluit Regioraad juni 2013) op de balans van het MRE. De voorziening wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld en geactualiseerd door het MRE om vast te stellen dat deze voorziening toereikend is om de uitgaven van de reorganisatie te bekostigen.						
Financiële bijdrage (x € 1.000)	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
	294	291	294	296	297	297	297

7. ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling.		
Vestigingsplaats	Eindhoven.		
Partners	De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) is een regionale uitvoeringsdienst voor de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de-Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de provincie Noord-Brabant.		
Openbaar belang	Het, ten behoeve van de deelnemers, gemeenschappelijk uitvoeren van taken op het gebied van het omgevingsrecht en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Zuidoost-Brabant. Daarnaast is de omgevingsdienst door Gemert-Bakel in toenemende mate ingehuurd voor het toetsen van bouwplannen. Deze inhuur is niet meegenomen in de genoemde financiële bijdrage.		
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeenteraad wijst één lid en één plaatsvervangend lid aan voor het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur wordt door, en uit, het algemeen bestuur gekozen. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.		
Programma	3: Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer.		
Website	⇒ https://www.odzob.nl/		
Financiën	01-01-2018 (Bron: voorlopige jaarrekening 2018.)	31-12-2018 (Bron: voorlopige jaarrekening 2018.)	
- Eigen Vermogen	€ 1.576.541	€ 1.514.541	
- Vreemd Vermogen	€ 5.054.918 (waarvan voorzieningen € 0)	€ 4.254.309 (waarvan voorzieningen € 0)	
- Resultaat boekjaar 2018	€ 0 (inschatting incl. tarief correctie)		

Bijdrage 2018	De gemeente heeft in 2018 € 820.282 betaald aan de ODZOB (is excl. tarief correctie/resultaat 2017). Dit bedrag is betaald voor de door ODZOB (gedeeltelijk verplichte) uitgevoerde milieutaken. Daarnaast zijn gedurende het kalenderjaar extra opdrachten voor bouwplantoetsingen omgevingsvergunningen aan de ODZOB verstrekt waardoor de totale bijdrage over 2018 aan de ODZOB € 1.026.000 bedraagt (is incl. tariefcorrectie/resultaat 2018, waarover door het Algemeen Bestuur van de ODZOB in juni 2019 wordt besloten). Omdat het hier een tariefcorrectie betreft dient deze meegenomen te worden in deze jaarrekening. Dit in tegenstelling tot een winstuitkering die het moment van realisatie volgt.						
Risico's	Gemeente is aansprakelijk voor eventuele tekorten.						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	641	883	820	785	785	785	785

8. Peel 6.1

Vorm	Gemeenschappelijke regeling.						
Vestigingsplaats	Helmond.						
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek en Someren.						
Openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling Peel 6.1 is formeel begin 2018 opgeheven.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Niet van toepassing.						
Programma	1: Algemene zaken.						
Website	Niet van toepassing.						
Financiën	Niet van toepassing.				Niet van toepassing.		
- Eigen Vermogen	€ 0				€ 0		
- Vreemd Vermogen	€ 0				€ 0		
- Resultaat boekjaar 2018	€ 0						
Bijdrage 2018	Niet van toepassing.						
Risico's	Niet van toepassing.						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	0	0	0	0	0	0	0

9. VRBZO (Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling.	
Vestigingsplaats	Eindhoven.	
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.	
Openbaar belang	Organisatie waarin brandweer, GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio), meldkamer en Regionale Ambulancevoorziening (RAV) samenwerken bij incidenten en rampen. Financiering door Rijk en gemeenten voor wat betreft brandweer/rampenbestrijding en door het COTG (Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg) en gemeenten bij ambulancevervoer.	
Bestuurlijke betrokkenheid	De burgemeester zit namens de gemeente in het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.	
Programma	1: Algemene zaken.	
Website	⇒ http://www.vrzob.nl/	
Prognose Financiën	01-01-2018 (Bron: Concept Jaarrekening 2018.)	31-12-2018 (Bron: Concept Jaarrekening 2018.)
- Eigen Vermogen	€ 7.561.112	€ 7.390.579
- Vreemd Vermogen	€ 44.806.322 (waarvan voorzieningen € 514.030)	€ 49.117.310 (waarvan voorzieningen € 582.455)
- Resultaat boekjaar 2018	€ 772.535 (inschatting)	

Bijdrage 2018	De gemeente draagt in 2018 € 1.450.000 bij.						
Risico's	Gemeente is aansprakelijk voor tekorten op basis van aantal inwoners (50%) en aantal wooneenheden (50%) voor zover het de brandweertaken betreft en naar rato van aantal inwoners voor wat betreft het ambulancevervoer.						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	1.164	1.289	1.450	1.519	1.519	1.519	1.519

10. Regionaal Kompas

Vorm	Gemeenschappelijke regeling.						
Vestigingsplaats	Helmond.						
Openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling Regionaal Kompas is per 1-1-2018 opgeheven.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Niet van toepassing.						
Programma	2: Sociaal Domein & Volkshuisvesting.						
Website	⇒ www.helmond.nl						
Prognose Financiën	Niet van toepassing.						
Bijdrage 2018	Niet van toepassing.						
Risico's	Niet van toepassing.						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	15	15	0	0	0	0	0

11. Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling.						
Vestigingsplaats	Oss.						
Partners	Waterschap Aa en Maas, gemeente Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Landerd, Oss, Uden, Sint Anthonis en Someren. Per 1 januari 2018 zijn de gemeenten Sint Anthonis, Asten, Bernheze, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren aangesloten bij de gemeenschappelijke regeling van BSOB.						
Openbaar belang	Binnen het werkveld heffingen & WOZ meerwaarde creëren in termen van kwaliteitsverbetering, verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners, vermindering van kwetsbaarheden en besparing op uitvoeringskosten.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het Algemeen Bestuur.						
Programma	1: Algemene zaken.						
Website	⇒ www.bs-ob.nl						
Prognose Financiën	01-01-2018 (Bron: concept jaarstukken 2018.)			31-12-2018 (Bron: concept jaarstukken 2018.)			
- Eigen Vermogen	€ 1.002.000			€ 459.000			
- Vreemd Vermogen	€ 11.174.000			€ 10.532.000			
- Resultaat boekjaar 2018	€ 154.000 (na voorgestelde bestemming ad. € 305.000)						
Bijdrage 2018	De gemeente draagt in 2018 € 468.157 bij.						
Risico's	Gezien de bepalingen, opgenomen in de gemeenschappelijke regeling en de Nota Financieel Beleid aangaande de bestemmingen van resultaten, zijn eigen vermogen, stille reserves of voorzieningen niet noodzakelijk. De risico's komen conform de regelingen voor rekening van de deelnemers naar rato van hun aandeel in de bedrijfsactiviteiten (bijdragen). Zoals vastgesteld in de Nota Financieel Beleid, dienen niet onderkende of financieel afgedekte risico's welke gedurende het begrotingsjaar geschieden, initieel op te worden gevangen ten laste van de post Onvoorzien. In de Nota Financieel Beheer is de post onvoorzien vastgesteld op € 50.000.						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	0	0	468	518	522	458	458

Stichtingen en verenigingen

12. Beheerstichting golfbaan Stippelberg

Vorm	Stichting						
Vestigingsplaats	Bakel.						
Openbaar belang	Het exploiteren van een golfbaan in Bakel-Milheeze.						
Bestuurlijke betrokkenheid	PPS-constructie. College wijst een lid aan die deelneemt in het bestuur van de beheerstichting. Deze vertegenwoordiger kan op basis van de statuten bij besluiten over erfpacht of hypotheekrecht tien stemmen uitbrengen (vetorecht). Daarnaast is er vetorecht op aanpassen van de statuten. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.						
Programma	5: Financiën & Vastgoed						
Website	⇒ http://golfbaan-stippelberg.com/						
Prognose Financiën	01-01-2018				31-12-2018		
- Eigen Vermogen	-/- € 1.510.889				-/- € 1.623.350		
- Vreemd Vermogen	€ 4.642.829				€ 4.854.081		
- Resultaat boekjaar 2018	-/- € 81.753						
Bijdrage 2018	N.v.t.						
Risico's	De gemeente heeft de gronden van de golfbaan in bezit en is voor de exploitatie van de baan een erfpachtovereenkomst aangegaan met de beheerstichting Golfbaan Stippelberg. Daarnaast heeft de gemeente een hypothecaire geldlening verstrekt aan de beheerstichting voor het clubhuis. Vanwege eerdere slechte financiële resultaten heeft de gemeenteraad op 2 oktober 2014 besloten tot een set van maatregelen om zo de erfpacht en hypotheeklasten fors te verlagen. Het geïnvesteerde vermogen is weliswaar voor de gemeente met ruim 1,6 miljoen euro toegenomen maar het acute risico van een faillissement is toen afgewend door het raadsbesluit. Daarbij is het toezicht van de gemeente geïntensiveerd. Na 2014 is een nieuwe betalingsachterstand ontstaan. Per januari 2019 bedraagt deze € 614.365. Op 8 november 2018 heeft de gemeenteraad via een motie het college opgeroepen om samen met de beheerstichting voor 31 maart 2019 een plan met maatregelen te presenteren. Dit heeft plaatsgevonden. In dit verbeterplan is ook het groot onderhoud meegenomen. In eerdere jaarrekeningen was dit nog als risico benoemd. Het belangrijkste risico ligt nu in de stabilisatie van de ledenaantallen. Afgelopen drie jaar is beheerstichting gegroeid in ledenaantallen. Mochten deze aantallen weer dalen dan heeft dat directe gevolgen voor de inkomsten uit speelrechten en indirect op de andere inkomsten zoals horeca en ballenautomaat.						
Financiële bijdrage (x € 1.000)	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
	0	0	0	0	0	0	0

13. Dimpact

Vorm	Participatie in publiekrechtelijk rechtspersoon
Vestigingsplaats	Enschede.
Partners	Assen, Bellingwedde, Blaricum, Borger-Odoorn, Borne, Coevorden, Deventer, Eemnes, Emmen, Enschede, Gemert-Bakel, Groningen, Hardenberg, Kampen, Laarbeek, Landerd, Landsmeer, Laren, Oldambt, Oldenzaal, Olst-Wijhe, Ommen, Oost Gelre, Raalte, Roermond, Rotterdam, Schijndel, Ten Boer, Twenterand, Velsen, Waterland, Zwolle (Bron: Jaarverslag 2017.)
Openbaar belang	Dimpact levert software voor o.a. de inrichting van het Klant Contact Centrum. Het is een samenwerkingsverband van verschillende gemeenten waarbij kennisbundeling en klantgerichte innovatie gemeenten voorzien van optimale dienstverlening naar burgers en bedrijven.
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente is lid en daardoor verantwoordelijk voor beslissingen van Dimpact. Iedere gemeente heeft een gelijke stem in de samenwerking.

	Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.						
Programma	1: Algemene zaken.						
Website	⇒ http://www.dimpact.nl/						
Financiën	01-01-2018 (Bron: Jaarrekening 2017.)			31-12-2018 (Bron: Begroting 2018 / Bedrijfsplan 2019)			
- Eigen Vermogen	€ 1.105.477			€ 1.242.312 (schatting)			
- Vreemd Vermogen	€ 1.415.580			Nog niet beschikbaar			
- Resultaat boekjaar 2018	€ 136.836 (schatting).						
Bijdrage 2018	De gemeente betaald in 2018 aan lidmaatschapskosten (€ 6.000), daarnaast is de gemeente aan Dimpact een bijdrage verschuldigd per inwoner van de gemeente per jaar voor het gebruik van het product.						
Risico's	Deelnemende leden zijn niet juridisch aansprakelijk. Dimpact ontvangt bij deelname het alleenrecht voor instandhouding en doorontwikkeling van de digitale dienstverlening.						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	6	6	6	6	6	6	6

14. Stichting BIZOB (Stichting Bureau Inkoop Zuidoost Brabant)

Vorm	Participatie in publiekrechtelijk rechtspersoon						
Vestigingsplaats	Oirschot.						
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Nuenen, Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son & Breugel, Veldhoven en Waalre.						
Openbaar belang	Het begeleiden en ondersteunen van gemeentelijke inkoop- en aanbestedingstrajecten, al dan niet in gezamenlijkheid met andere gemeenten.						
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente Gemert-Bakel heeft één afvaardiging in de Vereniging van Aangeslotenen.						
Programma	1: Algemene zaken.						
Website	⇒ http://www.bizob.nl/						
Financiën	01-01-2018 (Bron: jaarrekening 2017/ concept balans en staat van baten en lasten 2018.)				31-12-2018 (Bron: concept balans en staat van baten en lasten 2018.)		
- Eigen Vermogen	€ 666.145				€ 786.116		
- Vreemd Vermogen	€ 575.176				€ 633.621		
- Resultaat boekjaar 2018	€ 382.095						
Bijdrage 2018	De gemeente betaalt in 2018 een bijdrage van € 157.183,50 (incl. éénmalig extra ingekochte dagen).						
Risico's	Afkoopsom bij uittreding. Door bezuinigingen bij deelnemende gemeenten worden minder diensten afgenomen. Bij een vaste bezetting worden de uurtarieven duurder.						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	119	116	157	100	100	100	100

15. Innovatiehuis De Peel

Vorm	Participatie in publiekrechtelijk rechtspersoon.						
Vestigingsplaats	Helmond.						
Openbaar belang	Het leveren van een proactieve, herkenbare en onderscheidende bijdrage aan de economische en ruimtelijke ontwikkeling van Brainport in de metropoolregio Eindhoven.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Vanuit alle gemeenten die deelnemen in het Innovatiehuis neemt één bestuurder (wethouders of burgemeester) plaats in een stuurgroep. Vanuit het georganiseerd bedrijfsleven nemen hierin twee bestuurders zitting en vanuit het Waterschap één.						
Programma	4: Economie & Sport.						
Website	www.innovatiehuisdepeel.nl						
Prognose Financiën	01-01-2018 (Bron: Niet van			31-12-2018 (Bron: Niet van			

	toepassing.)	toepassing.)
- Eigen Vermogen	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.
- Vreemd Vermogen	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.
- Resultaat boekjaar	Niet van toepassing.	
Bijdrage 2018	In 2018 is de bijdrage € 30.000. Met ingang van 2019 wordt jaarlijks een bijdrage gedaan van € 50.000.	
Risico's	De risico's blijven beperkt tot de inleg van financiële middelen.	
Financiële bijdrage	W2016	W2017
(x € 1.000)	n.v.t.	10
	W2018	B2019
	30	50
	B2020	B2021
	50	50
	B2022	50

16. Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Vorm	Participatie in netwerkorganisatie.						
Vestigingsplaats	Helmond.						
Openbaar belang	De 21 regiogemeenten werken in het Veiligheidshuis samen met politie, maatschappelijke en justitiële organisaties.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel levert één lid voor het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur wordt door en uit het algemeen bestuur gekozen. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.						
Programma	2: Sociaal Domein & Volkshuisvesting.						
Website	⇒ http://vhhbzo.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2018 (Bron: Fin jaarverslag 2017.)			31-12-2018 (Bron: concept jaarrekening 2018.)			
- Eigen Vermogen	€ 58.120			€ 35.943			
- Vreemd Vermogen	€ 102.795			€ 56.903			
- Resultaat boekjaar 2018	-/- € 22.177. (Bron: concept jaarrekening 2018.)						
Bijdrage 2018	€ 7.078						
Risico's	Bij het veiligheidshuis spelen vooral risico's rondom het thema privacy (o.a. gezien de nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming).						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	7	7	7	7	7	7	7

Vennootschappen en coöperaties

17. Brabant Water NV

Vorm	Deelneming door aandelenbezit.						
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch.						
Openbaar belang	De missie van Brabant Water is het winnen, zuiveren, transporteren en leveren van drinkwater van hoge kwaliteit en het leveren van water op maat en water gerelateerde producten en diensten in de gevonden en vrije markt.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene aandeelhoudersvergadering. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.						
Programma	5: Financiën en vastgoed.						
Website	⇒ https://www.brabantwater.nl/						
Financiën	01-01-2018 (Bron: mail Brabant Water 25-4-2019.)			31-12-2018 (Bron: mail Brabant Water 25-4-2019.)			
- Eigen Vermogen	€ 609.107.000			€ 635.876.000			
- Vreemd Vermogen	€ 438.726.000			€ 456.765.000			
- Resultaat boekjaar 2017	€ 26.768.000 (Bron: mail Brabant Water 25-4-2019; AVA is jaarlijks medio juni.)						
Bijdrage / ontvangst 2018	In 2018 is geen dividend ontvangen van Brabant Water. De gemeente neemt voor € 2.450 deel in het aandelenkapitaal van Brabant Water.						
Risico's	Waardevermindering aandelen. Gezien waarde aandelenkapitaal gemeente, verwaarloosbaar risico.						
Financiële bijdrage	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	0	0	0	0	0	0	0

18. BNG Bank (Bank Nederlandse Gemeenten)

Vorm	Deelneming door aandelenbezit.						
Vestigingsplaats	's-Gravenhage.						
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene aandeelhoudersvergadering. Gedurende 2018 is de bestuurlijke betrokkenheid niet gewijzigd.						
Programma	5: Financiën en vastgoed.						
Website	⇒ https://www.bngbank.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2018 (Bron: Persbericht jaarcijfers 2018.)			31-12-2018 (Bron: Persbericht jaarcijfers 2018.)			
- Eigen Vermogen (m.i.v. 2018 volgens IFRS9)	€ 4.687.000.000			€ 4.991.000.000			
- Vreemd Vermogen	€ 135.041.000.000			€ 132.518.000.000			
- Resultaat boekjaar 2018	€ 337.000.000 (Bron: Persbericht jaarcijfers 2018.)						
Bijdrage / ontvangst 2018	De gemeente neemt voor nominaal € 113.685 deel in het aandelenkapitaal (45.474 aandelen * € 2,50). De gemeente ontvangt jaarlijks dividend, in 2018 is dit vastgesteld op € 115.049 (over aandelenbezit 2017). Vanwege de positieve ontwikkelingen wordt op de AVA van april 2019 voorgesteld om het dividendpercentage (pay-out) te verhogen van 37,5% naar 50%.						
Risico's	Waardevermindering aandelen en lager dividend indien de winstgevendheid van de BNG afneemt.						
Inkomsten (dividend)	W2016	W2017	W2018	B2019	B2020	B2021	B2022
(x € 1.000)	46	75	115	58	58	58	58

§ 7 Grondbeleid

Verwachte resultaten en geïnvesteerd vermogen

De gemeente heeft in totaal voor € 26,3 miljoen geïnvesteerd in de bouwgrondexploitatie. Dit is exclusief te verhalen kosten op derden die met ingang van deze jaarrekening op basis van de BBV als materiele vaste activa zijn gerubriceerd en niet meer tot de balanspost voorraad hoort.

Sinds enige tijd zit de economie in een positieve spiraal en bij de burgers en ondernemers is er weer vertrouwen om in de economie te investeren. Ook in Gemert-Bakel merken wij dit aan de hand van de verschillende initiatieven en grondverkoppen.

Niettemin lopen wij als gemeente nog wel risico's in de bouwgrondexploitatie. De risico's bestaan uit renteverliezen, herbestemming van gronden met de daaraan verbonden herwaarderingsverliezen, meer plankosten door de herontwikkeling en de marktvraag op een aantal specifieke locaties.

Binnen de grondexploitaties bestaan een drietal projecten met een hoger risicoprofiel. Van het totale geïnvesteerde vermogen in de bouwgrondexploitatie (26,3 miljoen) bedraagt een belangrijk daarvan onderstaande drie exploitaties

Risico's bouwgrondexploitatie

De gemeente kent binnen de bouwgrondexploitatie nog drie projecten met een hoger risicoprofiel:

- Smartpark Gemert (hoog geïnvesteerd vermogen);
- Keizersberg Elsendorp (hoog geïnvesteerd vermogen in combinatie met marktrisico);
- De Vrije Erven De Mortel (hoog geïnvesteerd vermogen in combinatie met marktrisico).

Daarnaast is er een risico op de winstneming Bakel Neerakker die in de jaarrekening 2017 genomen diende te worden op basis van veranderde BBV regelgeving.

Smartpark Gemert (bedrijventerrein):

Voor dit plan is een exploitatieplan opgesteld. Dit plan kent vooral een marktrisico, gezien het geïnvesteerde vermogen van € 3,9 miljoen(exclusief exploitatieplan). Dit marktrisico geldt voor de door de gemeente zelf te ontwikkelen kavels, maar met name ook voor opbrengsten vanuit kavels door derden die via het exploitatieplan verhaald worden. Om het risico te beperken is in 2016 gestart met een marketingplan "Smartpark Gemert" voor stimuleren verkopen. Dit lijkt effect te sorteren aangezien de interesse voor het kopen van een bedrijfskavel enorm is toegenomen de laatste twee jaar.

Keizersberg:

In het kader van de pilot Reconstructie Zandgronden is een agrarisch bedrijf aan de Keizersberg aangekocht. Om ontwikkelingen mogelijk te maken zijn de betreffende percelen aangewezen als zoekgebied stedelijke ontwikkeling. Het bestemmingsplan dient hier op te worden aangepast. Een nieuw bestemmingsplan, met hierin 16 nieuwe woon-werk kavels, is in 2019 voorgelegd aan de gemeenteraad. Het risico betreft hier vooral het marktrisico.

Mortel De Vrije Erven:

Door de marktomstandigheden zijn in 2011 tot onlangs geen kavels verkocht in het plangebied. In het (recente) verleden zijn diverse acties ondernomen om de verkopen te stimuleren. Er is een marketingstrategie "De Vrije Erven" opgesteld voor deze exploitatie welke eind 2016 van start is gegaan. In 2017 heeft de gemeenteraad verder besloten de kavelprijs van twee kavels te verlagen om verkoop te stimuleren. Dit had geen effect. In 2018 zijn de prijzen nogmaals naar beneden bijgesteld. Dit laatste lijkt nu wel effect te hebben. Er is begin 2019 één kavel verkocht en er is grote interesse in de andere negen kavels.

Winstneming Bakel Neerakker

De verplichte toepassing van de Percentage of completion methode (POC) voor winstneming heeft als gevolg dat er bij de jaarrekening 2017 winst is genomen op Bakel Neerakker. Deze winstneming is risicovol omdat er nog onduidelijk is wat de planvorming zal gaan worden voor dit gebied door de projectontwikkelaar. Daarom wordt net als in 2017 in het weerstandsvermogen er mee gerekend dat de winstneming van € 1.544.000 niet volledig gerealiseerd wordt.

Visie herstelplan eigen vermogen

Voor de huidige grondvoorraad zal de gemeente deze actieve rol blijven vervullen om het geïnvesteerde vermogen terug te gaan verdienen. Voor toekomstige exploitaties zal de gemeente een grondpolitiek op maat voeren. Dit betekent dat de uitvoering van grondexploitaties wordt overgelaten aan de markt of dat er een mengvorm komt waarin de gemeente ook participeert.

In de visie is vastgesteld dat er maximaal voor € 500.000 aan ambtelijke uren naar de bouwgrondexploitatie geschreven kunnen worden in een jaar. In 2018 zijn er voor € 375.000 aan uren gemaakt. Deze € 375.000 is dan ook belast naar de grondexploitaties. Het resterende deel van € 125.000 is ten laste van het jaarrekeningsaldo gekomen (zie ook inleiding op deze jaarrekening).

Afschaffing van de categorie 'Niet In Exploitatie Genomen Gronden' (NIEGG)

Met ingang van 2016 is de categorie NIEGG door gewijzigde regelgeving komen te vervallen.

Gebieden dienen of in exploitatie genomen te worden of als reguliere grond in de balans opgenomen te worden. Reguliere gronden kennen strengere waarderingsregels. Voor het voldoen aan deze regels is een overgangsregeling opgesteld welke loopt tot 2019. Uitbreiding De Rips is overgebracht naar gronden en dient in 2019 gewaardeerd te worden tegen landbouwgrond of opnieuw in exploitatie te worden gebracht met een maximale exploitatieduur van 10 jaar als richtlijn. Wij lopen hier maximaal een risico van € 1.160.897 op het moment deze gronden uiterlijk in 2019 niet in exploitatie worden genomen. Dit is ook opgenomen in de risicoparaagraaf van deze jaarrekening. Het college is voornemens in 2019 een grondexploitatie voor deze gronden ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen.

Complexen

Als gevolg van de gewijzigde BBV regelgeving zijn een aantal exploitaties gesplitst. Daar waar er kostenverhaal plaats vindt mag dit niet meer gezien worden als bouwgrondexploitatie maar als vordering op derden. Naast de contante waarde dient ook de eindwaarde te worden gepresenteerd conform BBV.

Complex	Tot	Geïnvesteerd vermogen	Contante waarde per 2018	Eindwaarde per 2018
<i>Exploitaties met positief resultaat</i>				
Gemert: Smartpark Gemert	2025	3.935.055	2.640.172	3.032.727
Bakel: Neerakker (Bakel - Zuid)	2026	520.468	1.764.358	2.067.226
De Mortel: Westrand De Mortel	2023	1.820.310	299.824	331.029
Gemert: Fitland	2019	-506.516	322.927	329.386
Gemert: Doonheide-Molenbroekse Loop	2019	-605.222	221.603	226.035
Gemert: Attendorenstraat	2020	-616.094	188.370	195.980
Bakel: Bedrijventerrein Bakel	2020	-105.588	113.806	118.404
Elsendorp: Elsendorp Noord	2024	760.851	70.371	79.249
Milheeze: Bedrijventerrein Milheeze	2019	-221.776	74.943	76.442
Gemert: Bedrijvenpark Wolfsveld	2021	690.049	69.301	73.543
Milheeze: Noord	2020	190.144	29.579	30.774
De Rips: Korhoenstraat / Paterslaan	2019	33.992	5.897	6.015
Milheeze: Zuidrand Milheeze	2020	283.314	4.203	4.373
Totaal positieve exploitaties		6.178.987	5.805.354	6.571.183
<i>Exploitatie met negatief resultaat</i>				
De Mortel: De Vrije Erven	2022	5.655.558	-4.003.120	-4.333.106
Elsendorp: Keizersberg	2021	4.996.318	-3.175.133	-3.369.477
Handel: O.L. Vrouwestraat / Pelgrimsweg	2020	2.969.037	-2.784.806	-2.955.258
Gemert: Klooster Nazareth	2020	3.863.772	-2.704.561	-2.813.867
De Mortel: Centrumontwikkeling	2021	1.011.688	-480.288	-509.686
Gemert: Kruiseind	2020	309.139	-266.688	-277.462
Bakel: Soersel	2019	-99.004	-225.127	-229.630
Handel: De Fuik	2020	1.411.148	-80.501	-83.754
Totaal negatieve exploitaties		20.117.656	-13.720.224	-14.572.240

Onderscheid tussen eigen grondexploitaties en exploitaties door derden

In de BBV worden voortaan uitsluitend de gemeentelijke operationele grondexploitatieprojecten gerangschikt als “bouwgronden in exploitatie” (BIE). Daarnaast is er het faciliterend grondbeleid. Daarbij voert de gemeente niet zelf de grondexploitatie maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verrekend met die private ontwikkelaar. Er is dus geen sprake van bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Op basis van het exploitatieplan kunnen in de toekomst de kosten in rekening worden gebracht bij deze derde partij.

In de jaarrekening 2018 is dit onderscheid nu aangebracht. De bijdrage van derden op de exploitaties Neerakker (€ 1.509.521) en Smartpark (€ 7.258.623) zijn daarbij verschoven van “bouwgronden in exploitatie” naar “overlopende activa”. Het geïnvesteerde vermogen in de bouwgrondexploitatie is dan ook aanzienlijk gedaald en de post “overlopende activa” evenredig gestegen.

Berekeningsgrondslagen

De volgende grondslagen zijn gebruikt bij de calculaties voor de bouwgrondexploitatie:

Rente (BBV)		3,6%
Discoteringsvoet contante waarde (BBV)		2,0%
Opbrengststijging		0%
Inflatie kosten bouwrijp en woonrijp maken		2%
Kavelprijs sociale woningbouw per m2		€ 230
Grondprijzen bedrijventerreinen per m2		€ 130
Ruimte voor Ruimte bouwtitel		€ 115.000 *
Grondprijzen woningbouw per m2	Vrije sector kavel < 200 m2	Vrije sector kavel > 200 m2
Gemert en Bakel	€ 265	€ 285
Handel, De Mortel en Milheeze	€ 255	€ 275
Elsendorp en De Rips	€ 235	€ 255

* In 2019 is de verkoopprijs van een Ruimte voor Ruimte titel € 120.000

De grondprijzen zijn die zoals gehanteerd voor 2019. Er is in 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de marktprijzen van kavels. Dit onderzoek is behandeld in de gemeenteraad van 13 december 2018 en was de basis voor de grondprijzen in 2019 en verder.

Voor het plan “De Vrije Erven” zijn door de gemeenteraad separate grondprijzen vastgesteld gezien de specifieke marktsituatie van deze kavels.

De opslagpercentages voor voorbereiding en toezicht zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Dit betekent dat in de basis 19% van de kosten van bouwrijp en woonrijp maken voor uitbreidingslocaties is en 25% van de kosten van bouwrijp en woonrijp maken voor inbreidingslocaties. Indien mogelijk wordt voor de exploitatieplannen een preciezere inschatting gemaakt. Omdat de meeste exploitatieplannen verder gevorderd is dat beter mogelijk en worden de opslagpercentages in die gevallen vervangen door ramingen van de benodigde inzet. Dit is een nauwkeurige schattingsmethode.

Rentetoerekening

Aangezien wij niet werken met projectfinancieringen binnen de grondexploitatie dient het rentepercentage van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille aangehouden te worden. Dit was voor 2018 een percentage van 3,6%. Voor het contant maken van de bouwgrondexploitaties schrijft de BBV het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank verplicht. Deze bedraagt 2%.

Winstneming

Vanaf maart 2018 is het verplicht de Percentage of completion methode (Poc) toe te passen bij winstnemingen op de bouwgrondexploitatie. Voor het bepalen van de tussentijdse winst is door BBV aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek (bedrijfsleven, fiscaal). De Poc-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Daarnaast is deze methode eenvoudig toepasbaar en kan eenduidig worden gehanteerd. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstelling van de vernieuwing van het BBV namelijk een betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

In deze jaarrekening zijn de volgende winstnemingen gedaan.

exploitatie	positief	negatief
'bedrijvenpark Wolfsveld' (Gemert)		€ 41.605
'Smartpark Gemert' (Gemert)	€ 1.388.274	
'Doonheide – Molenbroekse Loop' (Gemert)	€ 309.219	
'Fitland' (Gemert)	€ 489.164	
'Past. Attendorenstraat' (Gemert)	€ 248.779	
'Neerakker' (Bakel)	€ 808.544	
'bedrijventerrein Bolle Akker' (Bakel)	€ 184.710	
'Zuidrand' (Milheeze)	€ 54.875	
'Bedrijventerrein Binnenveld' (Milheeze)	€ 202.143	
'Milheeze – Noord' (Milheeze)	€ 8.617	
'Westrand' (De Mortel)	€ 296.177	
'Korhoenstraat – Paterslaan' (De Rips)	€ 42.068	
'Elsendorp – Noord' (Elsendorp)	€ 22.144	
Saldo tussentijdse winstneming	€ 4.013.109	

Voorziening bouwgrondexploitatie

Er is een voorziening bouwgrondexploitatie nodig van € 13.720.224. Zie ook overzicht complexen. Daarvoor is een storting nodig van per saldo € 1.238.935 in deze voorziening. Dit is in deze jaarrekening verwerkt en is gedekt uit de (tussentijdse) winstnemingen bouwgrondexploitatie.

Invoering vennootschapsbelasting grondexploitaties

Overheden zijn door een wetwijziging vanaf 2016 voortaan Vpb-plichtig voor hun ondernemersactiviteiten. Doel hiervan is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Daartoe moeten overheden die winst behalen met activiteiten die concurreren met de 'markt', voortaan vennootschapsbelasting gaan betalen.

Naar verwachting blijft de heffing van vennootschapsbelasting bij onze gemeente beperkt tot de activiteiten binnen de gemeentelijke bouwgrondexploitatie. Een heffing komt ten last van de reserve bouwgrondexploitatie. In de huidige berekeningen van de bouwgrondexploitatie is geen bedrag opgenomen. Lang waren er landelijk nog geen definitieve standpunten over de toepassing van de regelgeving bij gemeenten. Inmiddels begint dit meer vorm te krijgen. De belastingdienst heeft een aantal basisuitgangspunten daarbij genomen. Bij rente wijkt de gemeente Gemert-Bakel daarin af van het gemiddelde. De gemeente heeft een grotere leningportefeuille dan de gemiddelde gemeenten in Nederland en daardoor een hoger gemiddeld rentepercentage voor de bouwgrondexploitatie. Wij zijn daarom in februari 2019 in overleg getreden met de belastingdienst om te komen tot een vaststellingsovereenkomst (VSO) voor onze aangifte VPB.

§ 8 Grootschalige projecten, stand van zaken lopende projecten en kredieten

In deze paragraaf wordt normaal gesproken een overzicht gegeven van lopende programma's voor de woningbouw en projecten, die zijn aangemerkt in de zin van projectmatig werken. Belangrijk zijn daarbij de looptijd en activiteiten in 2018. In het verleden kon via de staat van overlopende kapitaalkredieten de voortgang ook worden gevolgd. Ook werd daar de afwijking van de ramingen toegelicht. Vanaf 2012 presenteren wij navolgende opzet voor de voortgang van lopende kredieten en projecten.

krediet	afdeling	Begrotings c.q. administra- tieve wijziging	U = uitgaven I = Inkomsten	Jaar	krediet	Uitgaven t/m 2017 Inkomsten t/m 2017	Uitgaven / Inkomsten 2018	Restant
Renovatie technische installatie gemeentehuis								
7.000.034	BV/Gegevensb	907/2016 + 901/2018	U	2015	677.885	482.974	154.978	39.933
Krediet gaat over naar 2019								
Bouwk. aanp. 1e verd. en best.vleugel gem.huis								
7.000.036	BV/Facilitair	1/2 + 3/2	U	2018	327.000	0	289.228	37.772
Krediet gaat over naar 2019								
Verv. koz. met glas tbv huisv. politie								
7.000.037	BV/Facilitair	3/2	U	2018	62.000	0	62.147	-147
Krediet is afgesloten in 2018								
Interne aanpassingen ruimte gem.huis voor politie								
7.000.038	BV/Facilitair		U	2018	47.000	0	46.629	371
7.000.038	BV/Facilitair		I	2018	39.000	0	39.311	-311
Krediet gaat over naar 2019, Hier komen nog kosten bij ivm aanpassingen die eind februari worden uitgevoerd , die worden doorbelast aan de politie.								
Inrichting/kantoormeubilair 1e verd. gemeentehuis								
7.000.042	BV/Facilitair	1/2	U	2018	282.000	0	225.443	56.557
Krediet gaat over naar 2019								
Aanschaf toegangscontrolesysteem								
7.000.043	BV/Facilitair	3/2	U	2018	40.000	0	66.655	-26.655
Krediet is afgesloten in 2018. Alle kosten zijn geboekt. Krediet was opgenomen voor toegangscontrolesysteem. Meerkosten zitten in aanpassingen aan de alarminstallatie en extra bekabeling om alarminstallatie en toegangscontrolesysteem aan elkaar te koppelen.								
automat. en informatisering software (5 jaar)								
7.000.539	KCI/Teamm		U		0	0	0	0
Krediet is afgesloten in 2018.								
Automatisering en informatisering software 2018								
7.000.545	KCI/Teamm	3/2	U	2018	115.000	0	101.003	13.997
Krediet is afgesloten in 2018.								
Automatisering en informatisering hardware 2018								
7.000.546	KCI/Teamm	3/2	U	2018	50.000	0	69.239	-19.239
Krediet is afgesloten in 2018.								
Automatisering en informatisering incidenteel 2018								
7.000.547	KCI/Teamm	3/2	U	2018	30.000	0	11.480	18.520
Krediet is afgesloten in 2018.								
GT-connect / GGI-veilig (10 jaar)								
7.000.548	KCI/Teamm	3/2	U	2018	25.352	0	0	25.352
Krediet gaat over naar 2019.								
Aanpassing Julianastraat/toegangsweg parkeergarage Ruijschenbergh								
7.210.186	OB/Beh	2009 / 2012 / 2017 BWN 2/2	U	2009	305.625	292.199	4.916	8.510
Krediet is afgesloten in 2018.								
Herinrichting omgeving IKC Gemert-Noord								
7.210.190	OB/Beh	916	U	2013	350.000	209.111	0	140.889
7.210.190	OB/Beh		I	2014	0	2.912	0	-2.912
Krediet is afgesloten in 2018.								
Uitvoering Noord Om								
7.210.195	SPP/Proj	primitief	U	2015	826.650	747.789	101.426	-22.565
7.210.195	SPP/Proj	primitief	I	2015	132.000	137.315	9.928	-15.243
Krediet gaat over naar 2019. Afwijking betreft bewegwijzering. De gemeente Gemert-Bakel is van mening dat deze kosten niet door de gemeente betaald dienen te worden. Daarover worden nu gesprekken met de provincie gevoerd. Op het moment de gemeente de kosten kan declareren is het krediet licht positief. Krediet kan gezien de lopende gesprekken daarom nog niet afgewikkeld worden. Voor de totale Noord-Om komt in 1e helft 2019 een totaal afrondende rapportage.								
Afwikkeling aankopen en bijdragen provincie Noord Om								
7.210.196	SPP/Proj	primitief	U	2015	691.800	686.758	2.709	2.332
7.210.196	SPP/Proj	primitief	I	2015	691.800	237.391	13.106	441.303
Krediet gaat over naar 2019.								

krediet	afdeling	Begrotings c.q. administra- tieve wijziging	U = uitgaven I = Inkomsten	Jaar	krediet	Uitgaven t/m 2017 Inkomsten t/m 2017	Uitgaven / Inkomsten 2018	Restant
Reconstructie Viltstraat Bakel								
7.210.199	OB/Beh	905	U	2017	110.000	79.719	40.810	-10.529
Krediet is afgesloten in 2018. De overschrijding kent een tweetal redenen. Bij dit project zijn werkzaamheden op het gebied van 'asbestsanering' en 'groene invulling samen met bewoners' van te voren met een bepaalde marge geraamd. Tijdens de realisatie krijgen de werkzaamheden hun definitieve invulling; hetgeen tot een lichte overschrijding heeft geleid. Tevens is tijdens de realisatie besloten een aanliggende kruising om redenen van verkeersveiligheid en 'werk-met-werk' maken direct mee te nemen.								
Afronding herinrichting Ridderplein (kiosken)								
7.210.200	OB/Beh	908	U	2017	170.946	0	98.397	72.549
Krediet is afgesloten in 2018.								
Aanleg voetpad Renseweg De Mortel								
7.210.201	OB/Beh	1/2	U	2018	50.000	0	17.500	32.500
7.210.201	OB/Beh	1/2	I	2018	25.000	0	0	25.000
Krediet gaat over naar 2019.								
Voorber. Reconstructie Presidentenbuurt								
7.210.202	OB/Beh	905	U	2018	120.000	0	110.456	9.544
Krediet gaat over naar 2019.								
Asfaltbestek 2018 (o.a. Gerele Peel, Koksedijk)								
7.210.203	OB/Beh	914	U	2018	500.000	0	509.773	-9.773
Krediet is afgesloten in 2018. Bij asfaltwegen worden tijdens de werkzaamheden onverwachte zaken gevonden die niet van te voren bekend konden zijn, maar wel direct meegenomen moeten worden. Voorbeelden hiervan zijn extra schades tussen het moment van inspecteren en het bepalen van de uit te voeren maatregelen en moment van realisatie; o.a. winterschades. Andere voorbeelden zijn reparaties in tussenlagen, extra belijning en tariefvorming door aannemers.								
Herinr. St. Annastr. / W. de Haasstr. Gemert 2018								
7.210.204	OB/Beh	908	U	2018	100.000	0	5.739	94.261
Krediet gaat over naar 2019.								
Reconstructie Nieuwe Uitleg, Bakel 2018 (wegen)								
7.210.205	OB/Beh	912	U	2018	178.000	0	-27.449	205.449
Krediet gaat over naar 2019.								
Duurzaam veilige inricht. N616 (Koksedijk, Gemert)								
7.210.207	OB/Beh	7 + 908	U	2018	240.000	0	228.591	11.409
Krediet gaat over naar 2019.								
Reconstr. Dr. de Quayweg (rijb. incl. fietspad)								
7.210.215	OB/Beh		U		0	0	37.841	-37.841
Krediet gaat over naar 2019. Kredietvoting 2,3 miljoen aangevraagd in B&W 19-2-2019. Het krediet is aangevraagd voor het jaar van realisatie. De voorbereiding voor het project en daarmee ook de voorbereidingskosten worden eerder besteed. Bij voorbereiding gaat het om ontwerp, onderzoeken t.b.v. ruimtelijke ligging, technische tekeningen en bestek.								
Reconstructie Doonheide Gemert								
7.210.216	OB/Beh	908	U	2018	50.000	0	18.844	31.156
Krediet gaat over naar 2019.								
Reconstr. fietspaden Peeldijk/Stippelberg								
7.210.217	OB/Beh	908	U	2018	40.000	0	30.880	9.120
Krediet gaat over naar 2019.								
Verbouw.bijdr.Pandelaar 35 tbv huisv.Jenapl.school								
7.421.246	BV/Gegevensb	3/1 + 11	U	2018	116.311	0	2.977	113.334
7.421.246	BV/Gegevensb	3/1 + 11	I	2018	50.000	0	0	50.000
Krediet gaat over naar 2019.								
Bijdrage tbv nieuwbouw ZUTH en scouting(K)								
7.530.118	OB/Teamm	1/1	U	2018	83.000	0	0	83.000
Krediet gaat over naar 2019.								
Vervanging toplaag semi-waterveld veld 2 HCG								
7.531.131	OB/Teamm	908	U	2017	172.000	27.933	143.018	1.049
Krediet is afgesloten in 2018.								
(Voorbereiding) Renovatie atletiekbaan GAC								
7.531.133	OB/Beleid	908	U	2018	15.000	0	4.961	10.039
Krediet gaat over naar 2019.								
Aanleg 3e kunstgrasveld hockeyclub Gemert								
7.531.140	OB/Teamm	11	U	2017	404.989	162.724	219.075	23.190
Krediet gaat over naar 2019.								
Aanleg 3 KGV HC Gemert, verkeersmaatregelen								
7.531.145	OB/Teamm	11	U	2017	15.000	0	9.714	5.286
Krediet gaat over naar 2019.								
Renovatie hoofdveld v.v. Bavos								
7.531.146	OB/Beh	2/1	U	2018	45.000	0	48.646	-3.646
Krediet is afgesloten in 2018. Er is geen rekening gehouden met uitgaven die samen met de renovatie hebben plaatsgevonden vervanging ballenvangers en doelnetten.								
Aanleg extra hondenuitlaatvoorzieningen								
7.560.132	OB/OH	6 en 909	U	2011	39.200	34.471	5.824	-1.095
Krediet is afgesloten in 2018. Kosten zijn iets hoger dan geraamd.								
Integraal gebiedsplan Bakel-Milheeze								
7.560.300	SPP/Proj	divers	U	2015/2016	5.190.789	5.268.680	604.300	-682.191
7.560.300	SPP/Proj	divers	I	2015/2016	4.698.919	5.043.907	604.300	-949.288
Krediet gaat over naar 2019.								

krediet	afdeling	Begrotings c.q. administra- tieve wijziging	U = uitgaven I = Inkomsten	Jaar	krediet	Uitgaven t/m 2017 Inkomsten t/m 2017	Uitgaven / Inkomsten 2018	Restant
EVZ peelse Loop								
7.560.350	SPP/Proj	13 en 916 en BWN 4/2	U	2013/2014/ 2016/2017 BWN 2/2	291.502	66.143	716	224.644
7.560.350	SPP/Proj	BWN 4/2	I	2013/2016 /2017 BWN 2/2	214.000	0	0	214.000
Krediet gaat over naar 2019. In 2019 volgen nog kosten van het waterschap. Geen overschrijding verwacht.								
Huisvest. Stg. Ceigoed en verb.gebouw De Eendracht								
7.670.204	BV/FC	10	U	2017	30.000	43.089	1.060	-14.149
7.670.204	BV/FC	10	I	2017	8.200	0	0	8.200
Krediet is afgesloten in 2018. Er zit meerwerk op i.v.m. vloerdikte veel hogere sloopkosten, daarom wordt krediet overschreden.								
Reconstructie Predikant Swildenstraat (riolering)								
7.722.154	OB/Beh	908 + 901	U	2016	350.000	324.616	1.319	24.066
7.722.154	OB/Beh	908	I	2016	100.000	0	100.000	0
Krediet is afgesloten in 2018.								
Watertakenplan investeringen 2017 (riolering)								
7.722.155	OB/Beh	904/905/906/90 7/909/910/912	U	2017 / 2018	0	0	0	0
Krediet is afgesloten in 2018.								
Watertakenplan investeringen 2018								
7.722.156	OB/Beh	0/1 / 912	U	2018	1.002.945	0	0	1.002.945
Krediet gaat over naar 2019.								
Renovatie (druk)rioolgemalen en bergbezinkbassins								
7.722.161	OB/Beh	BWN 907	U	2017	110.000	38.175	45	71.780
Krediet gaat over naar 2019.								
Renovatie en herinrichting Presidentenbuurt								
7.722.162	OB/Beh	BWN 909	U	2017	180.000	0	62.049	117.951
Krediet gaat over naar 2019.								
Aanleg hemelwatersysteem Gemert-Noord								
7.722.164	OB/Beh	BWN 908	U	2018	32.000	0	31.148	852
Krediet gaat over naar 2019.								
Reconstr. Nieuwe Uitleg - Bakel 2018 (riolering)								
7.722.165	OB/Beh	BWN 912	U	2018	977.000	0	16.639	960.362
Krediet gaat over naar 2019.								
Aanschaf nieuwe dienstauto team VT								
7.723.312	V&T	12	U	2018	25.000	0	33.300	-8.300
Krediet is afgesloten in 2018. Overschrijding komt door per abuis niet geraamde BPM belasting (aanschafbelasting) op voertuig								
Geldleningen Zonnepanelenproject u/g								
7.723.400	SPP/Proj	BWN 1/2	U	2018	675.000	0	90.765	584.235
7.723.400	SPP/Proj	BWN 1/2	I	2018	0	0	3.753	-3.753
Krediet gaat over naar 2019. Project heeft een looptijd van 15 jaar.								
Uitvoeringskosten Zonnepanelenproject								
7.723.401	SPP/Proj	BWN 1/2	U	2018	27.460	0	22.695	4.765
7.723.401	SPP/Proj	BWN 1/2	U	2018	1.400	0	1.363	
Krediet gaat over naar 2019. Project heeft een looptijd van 15 jaar.								
Geluidwerende voorzieningen Zuid-Om en Oost-Om								
7.723.513	SPP/Proj	BWN 5/1	U	2016	37.000	27.840	5.050	4.111
Krediet gaat over naar 2019. Betreft voorbereidingskrediet moeten in samenhang worden gezien met 7.723.514. Blijft binnen budget. Wordt in 2019 afgesloten middels een rapportage.								
Aanleg geluidwerende voorziening Zuid-om Oost-om								
7.723.514	SPP/Proj	BWN 904	U	2016	100.000	1.278	36.861	61.861
7.723.514	SPP/Proj		I			0	883	-883
Krediet gaat over naar 2019. Betreft voorbereidingskrediet moeten in samenhang worden gezien met 7.723.513. Blijft binnen budget. Wordt in 2019 afgesloten middels een rapportage.								
Uitv. dorpsplan herontw. centrumgebied Bakel								
7.810.116	SPP/Proj	BWN 908	U	2017	70.000	28.149	41.894	-43
Krediet is afgesloten in 2018.								

DEEL 2: Jaarrekening 2018

Overzicht van baten en lasten

Programma	Primitieve begroting 2018			Begroting 2018 na wijziging			Realisatie 2018			Realisatie versus raming	
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten
Algemene zaken	698.235	6.028.040	-5.329.805	695.435	6.098.204	-5.402.769	731.581	7.058.207	-6.326.625	36.146	960.003
Sociaal Domein & Volkshuisvesting	6.600.088	34.173.409	-27.573.321	6.920.418	36.882.160	-29.961.742	7.087.511	37.219.110	-30.131.598	167.093	336.950
Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer	3.474.239	10.081.618	-6.607.379	4.795.570	10.929.068	-6.133.498	5.943.646	11.082.817	-5.139.171	1.148.076	153.749
Economie & Sport	3.004.327	6.332.939	-3.328.612	3.307.504	6.594.790	-3.287.286	3.221.852	6.354.338	-3.132.486	-85.652	-240.452
Financiën & Vastgoed	8.872.065	8.092.440	779.625	9.339.027	8.567.960	771.067	15.069.215	12.242.215	2.827.000	5.730.188	3.674.255
totaal programma's	22.648.954	64.708.446	-42.059.492	25.057.954	69.072.182	-44.014.228	32.053.805	73.956.686	-41.902.881	6.995.851	4.884.504
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen											
OZB	7.401.871		7.401.871	7.336.871		7.336.871	7.309.766		7.309.766	-27.105	
Algemene uitkeringen	40.913.533		40.913.533	41.625.088		41.625.088	42.408.256		42.408.256	783.168	
Dividenduitkering BNG Bank	57.820		57.820	115.049		115.049	115.049		115.049	0	
totaal algemene dekkingsmiddelen	48.373.224		48.373.224	49.077.008		49.077.008	49.833.071		49.833.071	756.063	
Overhead programma 1	390.152	987.954	-597.802	510.152	1.288.536	-778.384	564.852	1.343.138	-778.286	54.700	54.602
Overhead programma 2											
Overhead programma 3											
Overhead programma 4	5.254	275.920	-270.666	5.254	255.920	-250.666	5.254	254.187	-248.933		-1.733
Overhead programma 5	98.786	4.820.655	-4.721.869	98.786	4.820.655	-4.721.869	98.786	4.878.037	-4.779.251		57.382
Overhead	494.192	6.084.529	-5.590.337	614.192	6.365.111	-5.750.919	668.892	6.475.362	-5.806.470	54.700	110.251
Heffing voor de VPB											
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	71.516.370	70.792.975	723.395	74.749.154	75.437.293	-688.139	82.555.768	80.432.048	2.123.720	7.806.614	4.994.755
Toevoeging/onttrekking aan reserves:											
Algemene zaken	328.224	225.400	102.824	467.087	225.400	241.687	316.323	225.400	90.923	-150.764	
Sociaal Domein & Volkshuisvesting	49.458		49.458	837.458		837.458	837.458		837.458		
Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer	102.000	132.930	-30.930	198.857	380.930	-182.073	161.816	456.210	-294.394	-37.041	75.280
Economie & Sport	118.338		118.338	142.395		142.395	142.395		142.395	0	
Financiën & Vastgoed	185.447	1.148.532	-963.085	4.419.289	4.770.617	-351.328	5.399.907	8.126.786	-2.726.879	980.618	3.356.169
totaal mutaties reserves	783.467	1.506.862	-723.395	6.065.086	5.376.947	688.139	6.857.899	8.808.396	-1.950.497	792.813	3.431.449

Gerealiseerd resultaat

173.223

Toelichting per programma zie jaarverslag

Toelichting per programma

Programma 1				
Aan de lastenkant heeft er een overschrijding plaatsgevonden ter grootte van € 960.003,- wat voornamelijk veroorzaakt wordt door:				
Taakveld	Omschrijving		Bedrag	
			Nadeel	Voordeel
0.1	Bestuur	Extra storting pensioenvoorziening wethouders	1.125.000	
0.1	Bestuur	Lagere storting wachtgeldten wethouders		85.000
0.8	Overige baten en lasten	Minder lasten dan begroot (zerobudgetting)		80.000
Totaal lasten			1.125.000	165.000

Taakveld	Omschrijving		Bedrag	
Aan de batenkant zijn er hogere baten gerealiseerd ter grootte van € 36.146,- wat voornamelijk veroorzaakt wordt door:			Nadeel	Voordeel
0.1	Bestuur	Niet geraamde bijdrage Uganda en MRE		16.000
0.2	Burgerzaken	Hogere opbrengsten leges reisdocumenten etc.		21.000
Totaal baten			0	37.000

Programma 2				
Aan de lastenkant heeft er een overschrijding plaatsgevonden ter grootte van € 336.950,- wat voornamelijk veroorzaakt wordt door:				
Taakveld	Omschrijving		Bedrag	
			Nadeel	Voordeel
0.8	Overige baten en lasten	Minder lasten dan begroot (zerobudgetting)		142.000
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lagere uitgaven leerlingenvervoer (60K) en lagere lasten leerplicht en gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (4K)		64.000
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Lagere lasten waarderingssubsidies (3K), lagere lasten maatschappelijke accommodaties (15K), lagere lasten mantelzorg (37K), lagere lasten subsidiering jeugd en jongerenwerk (7K), hogere lasten gemeenschapshuizen (23K) en hogere lasten algemeen beheer sociaal domein (9K).		30.000
6.2	Wijkteams	Uitvoeringskosten peelm gemeenten voordelig resultaat 2017 (34K), overschot besparing jeugdprofessionals (50K), en hogere lasten lokale client participatie en ondersteuning (10K)		74.000
6.6	Maatwerkvoorzieningen WMO	Hogere lasten peelm gemeenten betreffende rolstoel, vervoer excl. collectief vervoer, medische advieskosten en woonkosten (2K)	2.000	
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Lagere lasten maatschappelijke opvang (11k)		11.000
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Hogere lasten kunstlokaal en amateuristische kunsbeoefening en sociaal culturele activiteiten volwassenen (6K)	6.000	
6.3	Inkomensregelingen	Hogere lasten Senzer bijdrage Buig/BBZ en PW (197K), participatiewet BBZ starters en prestarters en IOAZ (6K), armoedebestrijding (12K)	215.000	
6.5	Arbeidsparticipatie		19.000	
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	Hogere lasten Senzer participatie wet reïntegratie (15K) en hogere lasten lokaal aanbod inburgering participatieverklaringen statushouders (4K)	306.000	
6.72	Maatwerk dienstverlening 18-	Hogere lasten peelm gemeenten bijzondere bijstand (25K), hogere lasten Pas vooruit (47K), hogere lasten hulp bij huishouden ZIN (133K), hogere lasten collectief vervoer (35K), hogere lasten begeleiding PGB (12K), hogere lasten zorg aan jeugd zonder verblijf PGB (56K), hogere lasten begeleiding ZIN (36K), lagere lasten maatschappelijke participatie (4K), lagere lasten verzameling van harde data (24K), lagere lasten hulp bij huishouden PGB (10K)	26.000	
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Hogere lasten zorg aan jeugd zonder en met verblijf (2068K), hogere lasten uitvoeringskosten DVO Eindhoven (11K), hogere lasten pleegzorg (109K), lagere lasten jeugdzorg TAJ-aanbieders (1886K), hogere lasten Jen O ambulant (30K), lagere lasten landelijke jeugdzorg (195K), lagere lasten Kluppluz a.g.v. retour ontvangen subsidie 2017 (109K) en lagere lasten jeugdzorg Plus (gesloten jeugdzorg) (2K)	69.000	
8.3	Wonen en bouwen	Hogere lasten jeugdbescherming en -reclassering (69K)	15.000	
Totaal lasten			658.000	321.000

Taakveld	Omschrijving		Bedrag	
Aan de batenkant zijn er hogere baten gerealiseerd ter grootte van € 167.093,- wat voornamelijk veroorzaakt wordt door:			Nadeel	Voordeel
4.2	Onderwijshuisvesting	Lagere baten Jenaplanschool Pandelaar (50K)	50.000	
4.3	Onderwijs en leerlingzaken			
		Hogere baten leerplicht en gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid (7K)		7.000
6.3	Inkomensregelingen	Hogere baten bijdragen Buig/BBZ en PW (178K)		178.000
6.6	Maatwerkvoorzienngen (WMO)	Hogere baten medische advieskosten (19K)		19.000
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	Hogere baten Pas vooruit (47K)		47.000
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Lagere baten eigen bijdrage WMO (29K)	29.000	
8.3	Wonen en bouwen	Lagere baten woonwagenlocaties (5K)	5.000	
Totaal baten			84.000	251.000

Toelichting per programma

Programma 3				
Aan de lastenkant heeft er een overschrijding plaatsgevonden ter grootte van € 153.749,- wat voornamelijk veroorzaakt wordt door:				
Taakveld	Omschrijving		Bedrag	
			Nadeel	Voordeel
0.2	Burgerzaken	Lagere lasten GEO informatie		25.000
2.1	Verkeer en vervoer	Hogere lasten lasten wegen (98K), Lagere lasten openbare verlichting (20K), hogere lasten sneeuw en gladheidsbestrijding (14K), hogere lasten rioolaansluitingen buiten bouwgronexploitatie (39K) en hogere lasten werkzaamheden nutsbedrijven (49K)	180.000	
0.8	Overige baten en lasten	Minder lasten dan begroot (zerobudgetting)		42.000
5.5	Cultureel erfgoed	Lagere lasten monumentenzorg (2K)		2.000
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	Lagere lasten ecologische verbindingzones (54K), lagere lasten natuur en landschap (STIKA 45K), hogere lasten natuur en landschap/ waardevol groen (34K) en lagere lasten bomenbeheer en vervanging (9K)		73.000
7.2	Riolering	Hogere lasten riolering	15.000	
7.4	Milieubeheer	Hogere lasten ODZOB	33.000	
8.1	Ruimtelijke ordening	Hogere lasten bestemmingsplanwijzigingen (21K), hogere lasten planschades (22K), en lagere lasten bestemmingsplanbeleid (11K)	32.000	
8.3	Wonen en bouwen	Hogere lasten omgevingsvergunningen	36.000	
Totaal lasten			296.000	142.000

Programma 3				
Aan de batenkant zijn er hogere baten gerealiseerd ter grootte van € 1.148.076,- wat voornamelijk veroorzaakt wordt door:				
Taakveld	Omschrijving		Bedrag	
			Nadeel	Voordeel
1.2	Openbare orde en veiligheid	Hogere opbrengsten evenementen vergunningen		3.000
2.1	Verkeer en vervoer	Hogere opbrengsten rioolaansluiting buiten bouwgrondexploitatie (40K) en hogere opbrengsten werkzaamheden nutsbedrijven (81K) en hogere opbrengsten door vrijval voorziening lichtmasten en armaturen (483k)		605.000
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	Lagere opbrengsten o.a door bomenbeheer en vervanging, bossen en IGP bakelse plassen.	9.000	
7.2	Riolering	Hogere opbrengsten baten rioolheffing (76K) en hogere opbrengsten druk en vrijverval riolering (21K)		97.000
7.4	Milieubeheer	Lagere opbrengsten toezicht en handhaving en milieubeleid (11K) en tariefcorrectie ODZOB (27k)		16.000
8.1	Ruimtelijke ordening			55.000
8.3	Wonen en bouwen	Hogere opbrengsten planschade (20K), hogere opbrengsten beoordelingen principeverzoeken (7K), BIO fonds (75K), exploitatiebijdrage plankosten WRO (61K) en lagere opbrengsten bestemmingsplan wijzigingen (108K)		381.000
Totaal baten			9.000,00	1.157.000,00

Programma 4				
Aan de lastenkant heeft er een onderschrijding plaatsgevonden ter grootte van € 240.452,- wat voornamelijk veroorzaakt wordt door:				
Taakveld	Omschrijving		Bedrag	
			Nadeel	Voordeel
0.8	Overige baten en lasten	Minder lasten dan begroot (zerobudgetting)		36.000
2.1	Verkeer en vervoer	Lagere lasten mobiliteit verkeersveiligheid en hogere lasten overige verkeersmaatregelen		7.000
2.2	Parkeren	Lagere lasten parkeervergunningen		3.000
3.1	Economische ontwikkeling	Al genomen lasten 2017		42.000
3.1	Economische ontwikkeling	Diensten door derden	14.000	
3.4	Economische promotie	Diensten door derden		23.000
5.2	Sportaccomodaties	Lagere lasten sportaccomodaties voornamelijk incidenteel kap. lasten		109.000
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	Lagere lasten groencompostering		14.000
7.3	Afval	Hogere lasten milieustraat (35K) hogere te verhalen btw afval (€ 51K) lagere kosten zwerfafval (41K) lagere kosten PMD (36k) lagere overige kosten afval (37k) hogere overige kosten (8K)		20.000
Totaal lasten			14.000	254.000

Programma 4				
Aan de batenkant zijn er lagere baten gerealiseerd ter grootte van € 85.652,- wat voornamelijk veroorzaakt wordt door:				
Taakveld	Omschrijving		Bedrag	
			Nadeel	Voordeel
2.1	Verkeer en vervoer	Lagere opbrengsten mobiliteit (18K), lagere opbrengst vergoeding terrassen (5K) en een hogere opbrengst overige verkeersmaatregelen (20K)	3.000	
3.3	Bedrijfsloket en-regelingen	Lagere opbrengsten standplaatsvergunningen en baten straatmarkten	3.000	
3.4	Economische promotie	Lagere opbrengsten kermisennen volksfeesten	4.000	
7.3	Afval	Lagere opbrengst milieustraat (23K), lagere opbrengsten papier (11K), hogere opbrengst glasafval (20K), lagere opbrengst zwerfafval (28K), lagere opbrengst PMD (185K), hogere opbrengst overige kosten afval (105K) en lagere opbrengst afvalstoffenheffing (63K)	186.000	
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	Lagere opbrengsten groencompostering (11) hogere opbrengst a.g.v. vrijval voorziening speeltoestellen (121k)		110.000
Totaal baten			196.000	110.000

Toelichting per programma

Programma 5				
Aan de lastenkant heeft er een overschrijding plaatsgevonden ter grootte van € 3.674.255,-. Na correctie neutralisatie lasten bouwgrond € 3.393.383,- resteert er een te verklaren nadeel van € 280.872,- wat grotendeels veroorzaakt wordt door :				
Taakveld	Omschrijving		Bedrag	
			Nadeel	Voordeel
0.2	Burgerzaken	Hogere lasten commissie huisnummering en straatnaamgeving	1.000	283.000
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Hogere lasten Gerardustoren	4.000	
0.5	Treasury	Voordelig renteresultaat van (273K) en rentevoordeel op beleggingen (10K)		
0.61	OZB woningen	Hogere lasten wet WOZ	25.000	164.000
0.8	Overige baten en lasten	Saldi kostenplaatsen	376.000	
0.8	Overige baten en lasten	Minder lasten dan begroot (zerobudgetting)		
0.8	Overige baten en lasten	Lagere toerekening uren bouwgrond en riolering irt begroting (92K)		
0.8	Overige baten en lasten	Hogere storting voorziening dubieuze debiteuren	182.000	
0.8	Overige baten en lasten	Lagere beheerskosten (bankkosten) (22K)		
0.8	Overige baten en lasten	Voordeel BTW afval/riolering		
0.8	Overige baten en lasten	Storting risicovoorziening Atterro	185.000	
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	Verlaging huurinkomsten voormalige gemeentewerf in Bakel (11K) en niet gerealiseerde verlaging lasten tbv aanleg 3e kunstgrasveld hockey Gemert (50K)	62.000	
3.4	Economische promotie	Hogere lasten	15.000	
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Hogere lasten MFA's	26.000	
8.3	Wonen & bouwen	Hogere lasten gemeentelijke gronden (62K), lagere lasten gebouwenbeheer (41K), lagere lasten startersleningen (11K), hogere lasten ruimte voor ruimte titels (9K), hogere lasten exploitatie overige gebouwen (12K), hogere lasten groen en rest stroken (4K) en hogere lasten particuliere bouwgrondexploitatie (7K) en hogere lasten woningexploitatie (1K)	43.000	
Totaal lasten			919.000	638.000

Aan de batenkant zijn er hogere baten gerealiseerd ter grootte van € 5.730.188,-. Na correctie neutralisatie baten bouwgrond € 5.756.448,- resteert er een te verklaren nadeel van € 26.261,- wat grotendeels veroorzaakt wordt door:				
Taakveld	Omschrijving		Bedrag	
			Nadeel	Voordeel
0.64	Belastingen overig	Hogere baten hondenbelasting (10K), lagere baten invordering belastingen (19K) en lagere baten reclamebelasting (2K)	11.000	298.000
0.8	Overige baten en lasten	Saldi kostenplaatsen		
0.8	Overige baten en lasten	Hoger renteresultaat		12.000
3.4	Economische promotie	Lagere baten toeristenbelasting	491.000	172.000
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Lagere opbrengsten MFA's	6.000	
8.3	Wonen & bouwen	Hogere opbrengsten explotatie gemeentelijke gronden (166K), pariculiere bouwgrondexploitatie (14K), minder ontvangen rente startersleningen (8K)		
Totaal baten			508.000	482.000

Taakveldenoverzicht

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroot uitgaven	Begroot inkomsten	Begroot	Werkelijk uitgaven	Werkelijk inkomsten	Werkelijk
0.1	Bestuur	1.981.110,00	7.320,00	1.973.790,00	3.022.887,49	23.144,10	2.999.743,39
0.10	Mutaties reserves	5.376.947,00	6.065.086,00	-688.139,00	8.808.396,28	6.857.899,00	1.950.497,28
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-61.522,00	0,00	-61.522,00			
0.2	Burgerzaken	1.582.897,00	557.656,00	1.025.241,00	1.567.015,78	575.715,03	991.300,75
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	5.314,00	9.284,00	-3.970,00	9.356,86	8.382,59	974,27
0.4	Overhead	6.365.111,00	614.192,00	5.750.919,00	6.475.362,19	668.892,01	5.806.470,18
0.5	Treasury	440.137,00	597.049,00	-156.912,00	157.057,87	596.943,46	-439.885,59
0.61	OZB woningen	27.000,00	4.823.316,00	-4.796.316,00	51.708,89	4.929.807,48	-4.878.098,59
0.62	OZB niet-woningen	0,00	2.513.555,00	-2.513.555,00		2.379.958,78	-2.379.958,78
0.64	Belastingen Overig	10.922,00	197.540,00	-186.618,00	10.510,64	186.934,55	-176.423,91
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0,00	41.625.468,00	-41.625.468,00		42.408.255,87	-42.408.255,87
0.8	Overige baten en lasten	1.189.059,00	15.831,00	1.173.228,00	1.274.762,33	325.739,97	949.022,36
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.590.788,00	89.212,00	1.501.576,00	1.594.310,45	88.890,24	1.505.420,21
1.2	Openbare orde en veiligheid	494.079,00	35.218,00	458.861,00	493.150,94	38.947,49	454.203,45
2.1	Verkeer en vervoer	4.094.576,00	1.233.480,00	2.861.096,00	4.267.436,13	1.833.271,75	2.434.164,38
2.2	Parkeren	298.226,00	4.551,00	293.675,00	295.507,61	4.238,59	291.269,02
2.5	Openbaar vervoer	1.600,00		1.600,00	1.600,00		1.600,00
3.1	Economische ontwikkeling	375.285,00	3.789,00	371.496,00	346.604,56	4.023,09	342.581,47
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.616.629,00	1.773.040,00	-156.411,00	2.190.025,22	3.920.925,65	-1.730.900,43
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	16.258,00	17.432,00	-1.174,00	16.258,00	15.950,86	307,14
3.4	Economische promotie	286.287,00	318.984,00	-32.697,00	278.099,71	-176.712,65	454.812,36
4.1	Openbaar basisonderwijs	13.635,00	73,00	13.562,00	13.534,29	73,00	13.461,29
4.2	Onderwijshuisvesting	2.466.848,00	110.784,00	2.356.064,00	2.467.785,49	61.137,67	2.406.647,82
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.471.413,00	274.913,00	1.196.500,00	1.407.912,29	282.042,10	1.125.870,19
5.1	Sportbeleid en activering	215.910,00	1.682,00	214.228,00	216.124,31	1.682,00	214.442,31
5.2	Sportaccommodaties	2.303.265,00	733.130,00	1.570.135,00	2.194.344,00	736.303,31	1.458.040,69
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	647.308,00	100.700,00	546.608,00	653.338,09	100.035,55	553.302,54
5.4	Musea	463.830,00	12.544,00	451.286,00	472.568,93	13.786,78	458.782,15
5.5	Cultureel erfgoed	267.273,00	6.442,00	260.831,00	264.728,56	6.453,12	258.275,44
5.6	Media	453.701,00	117,00	453.584,00	451.117,75	117,00	451.000,75
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.359.939,00	139.752,00	2.220.187,00	2.273.051,87	240.988,59	2.032.063,28
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.609.396,00	828.807,00	2.780.589,00	3.604.458,88	822.262,12	2.782.196,76
6.2	Wijkteams	2.535.761,00	2.840,00	2.532.921,00	2.461.093,27	2.840,18	2.458.253,09
6.3	Inkomensregelingen	7.029.663,00	5.492.556,00	1.537.107,00	7.246.569,06	5.670.957,12	1.575.611,94
6.4	Begeleide participatie	4.394.823,00	75,00	4.394.748,00	4.394.823,00	75,00	4.394.748,00
6.5	Arbeidsparticipatie	525.836,00	-6.881,00	532.717,00	545.140,24	-6.991,00	552.131,24
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	770.603,00	788,00	769.815,00	772.811,80	19.952,76	752.859,04
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.157.257,00	1.717,00	5.155.540,00	5.463.843,72	48.359,61	5.415.484,11
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	5.695.715,00	207,00	5.695.508,00	5.722.484,34	207,00	5.722.277,34
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	22.284,00	155.136,00	-132.852,00	11.732,05	126.055,84	-114.323,79
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	504.045,00	137,00	503.908,00	572.568,89	137,00	572.431,89
7.1	Volksgezondheid	1.209.547,00	6.304,00	1.203.243,00	1.205.754,56	6.708,09	1.199.046,47
7.2	Riolering	2.046.854,00	2.272.473,00	-225.619,00	2.062.168,39	2.369.070,72	-306.902,33
7.3	Afval	2.677.476,00	2.742.255,00	-64.779,00	2.657.758,35	2.556.499,60	101.258,75
7.4	Milieubeheer	1.056.349,00	91.141,00	965.208,00	1.088.901,65	107.340,11	981.561,54
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	54.325,00	42.505,00	11.820,00	56.944,93	42.812,57	14.132,36
8.1	Ruimtelijke ordening	999.631,00	236.547,00	763.084,00	1.032.633,80	291.658,30	740.975,50
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.075.521,00	4.586.042,00	-510.521,00	6.895.507,05	8.194.604,35	-1.299.097,30
8.3	Wonen en bouwen	2.095.329,00	2.479.451,00	-384.122,00	2.170.694,01	3.027.290,83	-856.596,82
Geheel - Totaal		80.814.240,00	80.814.240,00	0,00	89.240.444,52	89.413.667,18	-173.222,66

Lokale heffingen

De gemeente Gemert-Bakel kent de volgende niet besteding gebonden gemeentelijke heffingen:

	Raming begrotingsjaar	Realisatie begrotingsjaar
Onroerende-zaak belasting	7.336.871	7.309.766
Hondenbelasting	152.000	162.260
Toeristenbelasting	305.150	-186.403
Baatbelasting		292
	<u>7.794.021</u>	<u>7.285.916</u>

Algemene uitkeringen

De verantwoorde algemene uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn gebaseerd op de ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekende informatie ter zake, zijnde de decembercirculaire 2018.

	Raming begrotingsjaar	Realisatie begrotingsjaar
Algemene uitkeringen	24.119.745	24.807.050
Integratie uitkering	17.505.343	17.601.206
	<u>41.625.088</u>	<u>42.408.256</u>

Dividend

Verantwoord zijn de navolgende dividenden:

	Raming begrotingsjaar	Realisatie begrotingsjaar
Bank Nederlandse Gemeenten	115.049	115.049
	<u>115.049</u>	<u>115.049</u>

Onvoorziene uitgaven 2018

<u>Raming primitieve begroting 2018</u>	70.000	68.488

Volgens BBV-artikel 28, lid b moet in de toelichting op de baten en lasten een overzicht van de aanwending van de het begrotingsbedrag voor onvoorzien worden opgenomen.

Begr.wijz.nr.		begroot onvoorzien
0	Primitieve begroting	70.000
1	1e FR 2018: uitk. KPJ Bakel na afsluiten erfpacht (B&W-besl. 20-3-2018 / 6560250-34000U)	-3.628
10	Nr. FCL/ECL 6530480/34344U, Voorbereidingskrediet project Zwembad.	-25.000
901	Te betalen verg. VSO erfbepl. Milheeze (B&W-besl. 3-4-2018, zaaknr. 7020-2018, 6822410/34368U).	-1.500
901	Inc. proj.subs. St. Passie voor Milheeze, nr. 6670130/42520 (zaaknr. 1461-2018/B&W-besl. 23-1-2018).	-2.500
2	2e FR 2018: intentieovk. Dribbelei (B&W-besl. 28-3-2018, 6810115/34344U)	-5.000
2	2e FR 2018: bomen bij kasteel water geven (6560110 / 34345U).	-3.860
	Waarderen op gebruikersoppervlakte	-27.000
		<u>1.512</u>

Programma Incidentele baten

1	<u>Algemene zaken</u>	
	Vrijval voorziening wachtgeld (overwwardering)	85.000
2	<u>Sociaal Domein & Volkshuisvesting</u>	
3	<u>Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer</u>	
	Hogere opbrengsten leges	380.000
	Leges nutsbedrijven	70.638
4	<u>Economie & Sport</u>	
	Scadeuitkering ballenvanger HC Gemert	8.021
5	<u>Financiën & Vastgoed</u>	
	uitkering fonds tekort gemeenten 2018	773.000
	Extra opbrengst verkoop gronden	179.100
	Onderuitputting kapitaallasten	132.000
	Verkoop ruimte voor ruimte titels	115.000
	Totaal	<u><u>1.742.759</u></u>

Programma Incidentele lasten

1	<u>Algemene zaken</u>	
	Extra storting pensioen wethouders	1.125.000
	Duurzaamheid	27.932
	Open dag	19.743
	Cursus politiek actief Prodemos	3.680
2	<u>Sociaal Domein & Volkshuisvesting</u>	
	Mantelzorg ondersteuning	108.380
3	<u>Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer</u>	
	Extra inhuur omgevingsvergunningen	219.142
	Verkeersoverlast Bakel	87.500
	Trots op agro en samenleven in buitengebied	50.672
	Werkzaamheden nutsbedrijven	48.992
4	<u>Economie & Sport</u>	
	Economische ontwikkeling en ambitie recreatie & toerisme	79.355
	Buurtspportcoaches	56.000
	Verkeersveiligheid kernen Gemert en Bakel	10.000
5	<u>Financiën & Vastgoed</u>	
	Storting voorziening golfbaan	200.000
	Storting voorziening Attero	185.000
	Kosten afwaardering ruimte voor ruimte titels	83.333
	Totaal	<u><u>2.304.729</u></u>

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (BBV-artikel 28 lid d)	Bedragen x 1.000				
	2018	2019	2020	2021	2022
Stortingen					
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	0	0	0	0	0
Saldo rekening	0	0	0	0	0
Inrichting gemeentehuis	0	0	0	0	0
Vernieuwing automatisering	225	225	225	225	225
Fbv: groen	0	0	0	0	0
Parkeerterreinen/-plaatsen (parkeerbonds)	0	0	0	0	0
Rollend materieel/gereedsch.onderh.dst.	30	30	30	30	30
Huisvesting onderwijs	0	0	0	0	0
Egalisatie bossen	0	0	0	0	0
Monumenten (ozb)	103	103	103	103	103
Algemene reserve bouwgrond	0	0	0	0	0
Wet inburgering nieuwkomers	0	0	0	0	0
EVZ 2010-2015	0	0	0	0	0
BIO-fonds	0	0	0	0	0
Sociaal Domein (egalisatie)	0	0	0	0	0
Kapitaallasten wegen	110	110	110	110	110
Totaal stortingen	468	468	468	468	468
Onttrekkingen					
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	0	0	0	0	0
Saldo rekening	0	0	0	0	0
Inrichting gemeentehuis	0	0	0	0	0
Vernieuwing automatisering	316	397	285	211	162
Fbv: groen	20	18	0	0	0
Parkeerterreinen/-plaatsen (parkeerbonds)	0	0	0	0	0
Rollend materieel/gereedsch.onderh.dst.	0	0	0	0	0
Huisvesting onderwijs	49	26	0	0	0
Egalisatie bossen	0	0	0	0	0
Monumenten (ozb)	82	82	82	82	82
Algemene reserve bouwgrond	0	0	0	0	0
Wet inburgering nieuwkomers	0	0	0	0	0
EVZ 2010-2015	0	0	0	0	0
BIO-fonds	0	0	0	0	0
Sociaal Domein (egalisatie)	0	0	0	0	0
Kapitaallasten wegen	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	467	523	367	293	244
Totaal structurele mutaties reserves	1	-55	101	175	224

WNT-verantwoording 2018

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is vanaf 1 januari 2013 van kracht. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen in instellingen in de (semi) publieke sector. In de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak, genormeerd en openbaar gemaakt. Jaarlijks worden de bezoldigings-normen in een ministeriële regeling vastgesteld. Bij de gemeente Gemert-Bakel vallen de functies van algemeen directeur en griffier onder topfunctionarissen in de (semi) publieke sector behoudens overgangsrecht maximaal 100% van het ministersalaris zijn.

Bezoldiging topfunctionarissen

bedragen x € 1		Boxtel PJGM van		Jansen A.A.T.G.		Oudheusden A.J.L.G. van	
Functiegegevens		Griffier		Gemeentesecretaris		Gemeentesecretaris	
Aanvang en einde functievervulling in 2018		01/01-31/12		01/01-30/09		01/06-31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0		1,0		1,0	
Dienstbetrekking		ja		ja		ja	
Bezoldiging							
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		77.451,12		83.788,89		59.098,09	
Beloningen betaalbaar op termijn (minus wn-Subtotaal)		12.372,36		13.651,20		9.984,17	
		89.823,48		97.440,09		69.082,26	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		189.000,00		141.750,00		110.250,00	
-/ Onverschuldigd betaald en nog niet		N.V.T.		N.V.T.		N.V.T.	
Totale bezoldiging		89.823,48		97.440,09		69.082,26	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is		N.V.T.		N.V.T.		N.V.T.	
Toelichting op de vordering wegens		N.V.T.		N.V.T.		N.V.T.	
Gegevens 2017		Boxtel PJGM van		Jansen A.A.T.G.			
Functiegegevens		Griffier		Gemeentesecretaris			
Aanvang en einde functievervulling in 2017		01/01-31/12		01/01-31/12			
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0		1,0			
Dienstbetrekking		ja		ja			
Bezoldiging							
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		74.401,00		107.406,00			
Beloningen betaalbaar op termijn		11.479,00		16.737,00			
Subtotaal		85.880,00		124.143,00			
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		181.000,00		181.000,00			
Totaal bezoldiging		85.880,00		124.143,00			

Balans per 31 december 2018

Balans per 31 december Activa (x € 1.000)	2018		2017	
<u>Vaste activa</u>				
<u>Immateriële vaste activa</u>		862		925
- Overige immateriële activa	774		833	
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	88		91	
<u>Materiële vaste activa</u>		81.349		82.506
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	8.678		8.827	
- Overige investeringen met een economisch nut	61.085		62.454	
- Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut	11.094		10.614	
- In erfpacht uitgegeven	491		611	
<u>Financiële vaste activa</u>		35.262		38.421
- Deelnemingen	106		106	
- Deposito BNG	251		377	
- Verstrekte leningen aan Woningbouwcorporaties	1.201		1.271	
- Overige langlopende leningen	33.704		36.667	
Totaal vaste activa		117.473		121.851
<u>Vlottende activa</u>				
<u>Voorraden</u>		13.552		24.862
- Gronden en hulpstoffen:				
- Gronden bijzondere bestemming	972		972	
- Onderhanden werk inzake grondexploitatie	12.576		23.880	
- Gereed product en handelsgoederen	3		10	
<u>Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar</u>		6.675		7.799
- Vorderingen op openbare lichamen	878		1.490	
- Overige vorderingen	5.008		6.130	
- Rekening couranten derden	790		179	
- Uitzetting in 's Rijks schatkist	0		0	
<u>Liquide middelen</u>		2		3
- Kassaldi	2		3	
<u>Overlopende activa</u>		18.754		3.698
- Nog te ontvangen posten	15.415		3.624	
- Vooruitbetaalde bedragen	3.330		74	
- Kruisposten	9			
Totaal vlottende activa		38.984		36.362
Totaal generaal		156.456		158.212

Balans per 31 december Passiva (x € 1.000)	2018		2017	
<u>Vaste passiva</u>				
<u>Eigen vermogen</u>		8.396		6.273
Reserves				
- Algemene reserve	185		2.854	
- Bestemmingsreserves	8.038		6.049	
- Nog te bestemmen resultaat	173		-2.631	
<u>Voorzieningen</u>		14.735		14.074
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.576		10.013	
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	3.610		3.889	
- Voorzieningen bekleemde middelen derden	6.550		171	
<u>Vaste schulden met een rente typische looptijd van een jaar of langer</u>		110.665		117.248
- Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	110.633		117.220	
- Overige geldleningen	0		0	
- Waarborgsommen	32		28	
Totaal vaste passiva		133.796		137.594
<u>Vlottende passiva</u>				
<u>Vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar</u>		15.223		10.801
- Overige schulden	6.223		4.801	
- Kasgeldleningen	9.000		6.000	
<u>Liquide middelen</u>		974		2.293
- Banksaldi	974		2.293	
<u>Overlopende passiva</u>		6.463		7.524
- Nog te betalen posten	6.080		7.227	
- Vooruit ontvangen bedragen	383		293	
- Kruisposten			4	
Totaal vlottende passiva		22.660		20.618
Totaal generaal		156.456		158.212
Borg en garantstellingen (x 1.000)		30.396		32.544

Grondslagen voor waardering

BBV is gehanteerd als grondslag bij verslaglegging.

Activa

Voor zover niet anders vermeld, zijn activa gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs.

De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen ook worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief wordt gewerkt.

Bouwgrond in exploitatie

Na de wijziging van het BBV zijn met name de onder de voorraad opgenomen bouwgronden in exploitatie (art. 38 sub b BBV) voor deze nota van belang. De (nieuwe) definitie van bouwgrond in exploitatie (hierna: BIE) die de commissie BBV heeft geformuleerd luidt als volgt:

“Gronden in eigendom van een provincie onderscheidenlijk een gemeente, waarvoor provinciale staten onderscheidenlijk de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatieplan heeft vastgesteld.”

Gronden worden geacht zich in het transformatieproces te bevinden vanaf het moment dat de raad het grondexploitatieplan heeft vastgesteld. Deze vaststelling gebeurt via de ‘Nota bouwgrondexploitatie’ die twee keer per jaar verschijnt of via een apart raadsbesluit.

In het wijzigingsbesluit bij de nieuwe BBV is een overgangsbepaling opgenomen die bepaalt dat de huidige NIEGG's en BIE's zonder afwaardering worden omgezet tegen de boekwaarde per 1 januari 2016. Uiterlijk 31 december 2019 moet een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan moet dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden.

Het grondexploitatieplan is de financiële vertaling van een ruimtelijk plan, waarbij de kosten en opbrengsten gefaseerd zijn in de tijd, met een richttermijn van 10 jaar (voortschrijdend). Deze richttermijn wordt stellig gehanteerd door de commissie BBV om de risico's te beperken. Een voortschrijdende termijn van 10 jaar houdt in dat na afloop van het eerste jaar, weer één jaar kan worden toegevoegd aan de termijn. De prognose, die jaarlijks wordt geactualiseerd, omvat steeds een maximale periode van 10 jaar.

Van deze richttermijn kan worden afgeweken indien dat geautoriseerd is door de raad en verantwoord in de begroting en jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risico-beperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te mitigeren.

Immateriële vaste activa

In artikel 34 van het BBV wordt aangegeven welke soorten immateriële vaste activa worden onderscheiden:

1. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
2. Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
3. Bijdrage aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) en het saldo van agio en disagio worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde materieel of financieel vast actief.

Indien geen nieuwe lening wordt aangetrokken zijn de kosten van vervroegde aflossing (boeterente) niet geactiveerd, maar als last verantwoord.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling kunnen worden geactiveerd indien sprake is van een bepaald actief. Een voorbeeld kan zijn een onderzoek naar een brede school. De school is in dit voorbeeld het bepaald actief. De kosten van het ontwikkelen van bestemmingsplannen behoren niet tot deze categorie omdat er geen directe koppeling met een bepaald actief is.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling kunnen worden geactiveerd, indien wordt voldaan aan alle voorwaarden die in artikel 60 van het BBV zijn opgenomen. Deze voorwaarden luiden:

1. Het voornemen bestaat om het actief te gebruiken of te verkopen;
2. De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
3. Het actief zal in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereren en;
4. De uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen kunnen betrouwbaar worden vastgesteld.

Deze voorwaarden bepalen dat de kosten alleen mogen worden geactiveerd als de plannen omtrent het bepaalde actief al redelijk zijn omljnd, de plannen uitvoerbaar zijn en de kosten zijn in te schatten. Het bovenstaande betekent dat de kosten geen deel meer uitmaken van de uiteindelijke investering. Indien echter niet aan het bovenstaande wordt voldaan, dan moeten de kosten in één keer ten laste van de exploitatie worden gebracht.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen bijvoorbeeld bijdragen zijn voor accommodaties bij sportverenigingen. De bijdragen mogen slechts worden geactiveerd, indien wordt voldaan aan de cumulatieve voorwaarden uit art. 61 van het BBV. Deze voorwaarden luiden:

1. Er is sprake van een investering door een derde;
2. De investering draagt bij aan de publieke taak;
3. De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
4. De bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Indien aan één van deze voorwaarden niet wordt voldaan, dan mogen de kosten niet geactiveerd worden en moeten deze in één keer ten laste van de exploitatie worden genomen.

Een belangrijk onderdeel van deze voorwaarden betreft punt 4 In de beschikking aan de derde moet deze bepaling nadrukkelijk worden opgenomen.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten (waaronder overheadkosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De geactiveerde investeringen in activa met een maatschappelijk nut zijn geactiveerd op basis van het gestelde in de verordening ex art. 212 dan wel op basis van afzonderlijke raadsbesluiten.

De afschrijvingsmethode is vastgelegd in de door de raad vastgestelde verordening ex art. 212. Indien hierop extra wordt afgeschreven (afgewaardeerd) is daarvoor een afzonderlijk besluit genomen en wordt dit toegelicht.

In artikel 35 van het BBV wordt aangegeven welke soorten materiële vaste activa worden onderscheiden:

1. Investerings met een economisch nut;
2. Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
3. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Sinds de vernieuwing van het BBV bepaalt artikel 59 lid 1 van het BBV dat er geen keuze meer bestaat om deze investeringen wel of niet te activeren, het is nu verplicht.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Afschrijvingen

Als een investering is geactiveerd, wordt in de boekhouding de waardevermindering tot uitdrukking gebracht in een afschrijvingsbedrag. De afschrijvingsbedragen worden in de begroting verantwoord.

De enige uitzondering hierop is de component grond. Gronden zijn normaliter niet aan slijtage onderhevig en daarom is er geen sprake van waardevermindering. Derhalve wordt grond niet afgeschreven, met uitzondering van de toplagen, sporttechnische lagen en onderlagen van voetbal, hockey, tennis en honkbal en begraafplaatsen.

Binnen de gemeente vindt veelal de lineaire afschrijvingsmethode plaats.

De afschrijvingen vinden plaats voor het eerst in het jaar volgend op het jaar van gereedkomen van het activum.

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur moet volgens de BBV worden afgeschreven. De gebruiksduur wordt bepaald door de technische en economische levensduur. De afschrijvingstermijnen moeten consistent worden toegepast, en mogen alleen bij gegronde redenen worden aangepast. De te hanteren afschrijvingstermijn op vaste activa met een beperkte gebruiksduur is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Bij raadsbesluit van 13 juli 2017 is de nota 'Activering, waardering en afschrijving 2017' vastgesteld. Dat is het op dit moment geldende beleid. Hierin zijn ook de afschrijvingstermijnen opgenomen.

Met ingang van 2014 geldt een nieuw treasurywet, waarin rekening is gehouden met de laatste ontwikkelingen, waaronder de invoering van het verplichte schatkistbankieren. Ook zijn de bepalingen van het dominant beleidskader 'Herstelplan eigen vermogen' in het nieuwe wet verwerkt.

Financiële vaste activa

In artikel 36 van het BBV wordt het volgende onderscheid gemaakt tussen financiële vaste activa:

1. Kapitaalverstrekkingen aan:
  - a. Deelnemingen;
  - b. Gemeenschappelijke regelingen;
  - c. Overige verbonden partijen.
2. Leningen aan:
  - a. Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
  - b. Woningbouwcorporaties;
  - c. Deelnemingen;
  - d. Overige verbonden partijen.
4. Overige langlopende leningen;
5. Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Voorraden

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2018: 2%).

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van mei 2019 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek, maar minimaal jaarlijks, wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in het jaarverslag.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen voor oninbaarheid (dubieuze debiteuren) worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vaste passiva

Voor zover niet anders vermeld zijn de vaste passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening. De bespaarde rente over de algemene reserve wordt structureel aangewend ten gunste van de exploitatie.

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde of het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b van de BBV.

2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b van de BBV

3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

4. Aan voorzieningen wordt geen rente toegevoegd.

Alle in het verleden gevormde voorzieningen voor niet bestede gelden van overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel zijn met ingang van 2008, als gevolg van een wijziging van de BBV, verantwoord onder overlopende passiva.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden

Overeenkomsten

Op grond van artikel 53 BBV worden in de toelichting bij de balans opgenomen de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen voor resultaatbepaling zijn gebaseerd op het toerekeningbeginsels. Dit wil zeggen dat de baten en lasten in de jaarrekening worden opgenomen onafhankelijk of zij tot ontvangsten of uitgaven in het boekjaar hebben geleid. De baten en lasten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kostenverdeelstaat

De toerekening van baten en lasten vanaf de kostenplaatsen aan de exploitatie en aan investeringen en projecten geschiedt via doorberekening van de kapitaallasten, urenverantwoording en diverse verdeelsleutels.

De methodiek van doorbelasten in de jaarrekening 2018 volgt die van de begroting 2018. Via registratie van direct productieve uren worden specifieke producten en projecten belast. De urendoorbelasting naar de bouwgrondexploitatie is daarbij gemaximaliseerd naar € 500.000.

Winstneming bouwgrondexploitatie

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Waardering risicovoorziening bouwgrondexploitatie

De risicovoorziening bouwgrondexploitatie wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de negatieve saldi van de complexen op 31 december van elk jaar. Met de verwachte winsten wordt niets gedaan in de jaarrekening of begroting.

Invoering vennootschapsbelasting grondexploitaties

Overheden zijn door een wetwijziging vanaf 2016 voortaan Vpb-plichtig voor hun ondernemersactiviteiten. Doel hiervan is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Daartoe moeten overheden die winst behalen met activiteiten die concurreren met de 'markt', voortaan vennootschapsbelasting gaan betalen. Samen met de gemeente Laarbeek is de Vpb-plicht geïnventariseerd en wordt deze geïmplementeerd in beide gemeentelijke organisaties. Naar verwachting blijft de heffing van vennootschapsbelasting bij onze gemeente beperkt tot de activiteiten binnen de gemeentelijke bouwgrondexploitatie. Over de toepassing van de regelgeving bij gemeenten zijn landelijk nog steeds geen definitieve standpunten ingenomen.

Looptijd langer dan 10 jaar

Opbrengsten kunnen maximaal 10 jaar worden geïndexeerd in de calculaties. Voor langer durende grondexploitaties is geen indexatie van de opbrengsten meer mogelijk. Dit heeft voor onze gemeente geen gevolgen omdat in de huidige calculaties geen indexering is toegepast op grondprijzen.

Rentetoerekening

Aangezien wij niet werken met projectfinancieringen binnen de grondexploitatie dient het rentepercentage van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille aangehouden te worden. Dit is 3,6%. Bij de calculaties voor deze jaarrekening van de bouwgrondexploitatie is met dit percentage gerekend.

Toelichting op de balans per 31 december 2018
(bedragen X € 1.000,00)

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Kosten sluiten v. geldleningen en disagio
Bijdragen aan activa in eigendom van derden
Overige immateriële vaste activa
Totaal immateriële vaste activa

Boekwaarde 1-1-2018	Investeringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afwaardering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
	22	1				21
91	3				4	90
833		83		0		750
925	25	84		0	4	862

Voor de ruimte voor ruimte kavels in Gemert-Bakel zijn in het verleden bouwtitels in de vorm van certificaten afgenomen. De waardering van deze bouwtitels is € 83.333,33.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

- Investeringen met economisch nut
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
- Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
- Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut (geactiveerd vanaf 2017)

Boekwaarde 1-1-2018	Boekwaarde 31-12-2018
62.454	61.085
8.827	8.678
11.225	11.585
82.506	81.349

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

MVA: Gronden en terreinen EN
MVA: Woonruimten EN
MVA: Bedrijfsgebouwen EN
MVA: Vervoermiddelen EN
MVA: Machines-apparaten-install. EN
MVA: Overige mat.vaste activa EN

Boekwaarde 1-1-2018	Investeringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afwaardering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
13.725	5				119	13.611
2.727		2			149	2.576
42.876	619	0	39	7	1.526	41.923
118	33				20	132
1.183	1				90	1.094
1.824	449				523	1.750
62.454	1.108	2	39	7	2.428	61.085

Met ingang van 2016 is de categorie NIEGG door gewijzigde regelgeving komen te vervallen. Gebieden dienen of in exploitatie genomen te worden of als reguliere grond in de balans opgenomen te worden. Reguliere gronden kennen strengere waarderingsregels. Voor het voldoen aan deze regels is een overgangsregeling opgesteld welke loopt tot 2019. Uitbreiding De Rips is overgebracht naar gronden en dient in 2019 gewaardeerd te worden tegen landbouwgrond of opnieuw in exploitatie te worden gebracht met een maximale exploitatieduur van 10 jaar als richtlijn. Wij lopen hier maximaal een risico van € 1.160.898 op het moment deze gronden uiterlijk in 2019 niet in exploitatie worden genomen.

De investeringen met economisch nut , waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, kan als volgt worden weergegeven:

MVA: Grond-, weg- en waterb.kundige werken EN

Boekwaarde 1-1-2018	Investeringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afwaardering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
8.827	111	100			160	8.678

De investeringen met maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

MVA: Gronden en terreinen MN (t/m 2016)
MVA: Gronden en terreinen MN (vanaf 2017)
MVA: Bedrijfsgebouwen MN
MVA: Machines-apparaten-install. MN
MVA: Grond-, weg- en waterb.kundige werken MN (t/m 2016)
MVA: Grond-, weg- en waterb.kundige werken MN (vanaf 2017)
MVA: Overige mat.vaste activa MN (t/m 2016)
MVA: Overige mat.vaste activa MN (vanaf 2017)

Boekwaarde 1-1-2018	Investeringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afwaardering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
3.692					40	3.652
436	347	475			51	256
259					27	233
4.888				206	324	4.358
745	1.235		11	10	4	1.955
1.205					74	1.131
0	605	293	311	1		0
11.225	2.187	768	322	217	520	11.585

De boekwaarde van de in erfpacht uitgegeven gronden

Boekwaarde 1-1-2018	Boekwaarde 31-12-2018
611	491

Op 2 oktober 2014 heeft de gemeenteraad besloten tot een schattingswijziging bij de activa golfbaan. Op de inrichting en installaties van de baan wordt vanaf 2014 niet meer afgeschreven. Deze activa behouden namelijk hun waarde. Kenmerk van een golfbaan is dat bij voldoende onderhoud de baan in de loop van de jaren volgroeider wordt, Via de erfpachtovereenkomst is vastgelegd dat de beheerstichting verantwoordelijk is voor instandhouding van deze activa.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het verslagjaar wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

FVA: Kap.verstr aan deelnemingen
FVA: Deposito BNG
FVA: Leningen aan woningbouwcorporaties
FVA: Overige langlopende leningen

Boekwaarde 1-1-2018	Inves- teringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afwaardering	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018
106						106
377					126	251
1.271					70	1.201
36.667	195				3.158	33.704
38.421	195				3.354	35.262

Viottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Gronden en hulpstoffen, gespecificeerd naar:

-Diverse gronden

-Overige grond- en hulpstoffen

-Onderhanden werk inzake grondexploitatie

-Risicovoorziening grondexploitatie

Boekwaarde
1-1-2018

Boekwaarde
31-12-2018

972

972

10

3

36.362

26.297

-12.481

-13.720

24.862

13.552

Specificatie Onderhanden werk inzake grondexploitatie:	Boekwaarde per 31-12-2017	Investeringen	Opbrengsten	Winstuitname	Boekwaarde per 31-12-2018	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde per 31-12-2018
GEMERT: BEDRIJVENPARK WOLFSVELD	685.122	46.532		-41.605	690.049		690.049
GEMERT: SMARTPARK GEMERT	10.039.767	-6.370.053	1.122.933	1.388.274	3.935.055		3.935.055
GEMERT: KLOOSTER NAZARETH (INCL DEELGEBIED NAZARETH)	4.321.624	234.496	692.348		3.863.772	2.704.561	1.159.211
GEMERT: KRUISEIND	611.302	32.738	334.900		309.139	266.688	42.451
GEMERT: DOONHEIDE - MOLENBROEKSE LOOP	475.643	60.831	1.450.915	309.219	-605.222		-605.222
GEMERT: FITLAND	-1.161.943	166.263		489.164	-506.516		-506.516
GEMERT: ATTENDORENSTRAAT	249.689	239.939	1.354.500	248.779	-616.094		-616.094
GEMERT: MOLENRAND	-326.076	56.952		269.124			
GEMERT: DOONHEIDE-BOEKELSEWEG	4.602	19.823	24.425		-0		-0
BAKEL: BEDRIJVENTERREIN BAKEL	215.348	139.316	644.963	184.710	-105.588		-105.588
BAKEL: NEERAKKER (BAKEL - ZUID)	1.339.232	-2.596.018	-968.710	808.544	520.468		520.468
BAKEL: SOERSEL	-99.841	837			-99.004	225.127	-324.131
MILHEEZE: ZUIDRAND MILHEEZE	186.268	42.421	250	54.875	283.314		283.314
MILHEEZE: BEDRIJVENTERREIN MILHEEZE	-28.364	11.003	406.558	202.143	-221.776		-221.776
MILHEEZE: NOORD	759.352	102.417	680.242	8.617	190.144		190.144
HANDEL: DE FUIK	1.574.235	78.054	241.141		1.411.148	80.501	1.330.647
HANDEL: O.L. VROUWESTRAAT / PELGRIMSWEG	2.949.363	132.211	112.537		2.969.037	2.784.806	184.231
DE MORTEL: ZUIDRAND DE MORTEL	5.454.183	201.375			5.655.558	4.003.120	1.652.438
DE MORTEL: WESTRAND DE MORTEL	2.333.910	620.893	1.430.670	296.177	1.820.310		1.820.310
DE MORTEL: CENTRUMONTWIKKELING DE MORTEL	967.586	44.102			1.011.688	480.288	531.399
DE RIPS: KORHOENSTRAAT / PATERSLAAN (INCL.RIPS IV)	36.923	2.382	47.381	42.068	33.992		33.992
DE RIPS: MR. HERTSIGSTRAAT	442	11.099	11.541				
ELSENDORP: KEIZERSBERG	4.814.221	188.364	6.268		4.996.318	3.175.133	1.821.184
ELSENDORP: ELSENDORP NOORD	959.052	40.925	261.270	22.144	760.851		760.851
ALGEMEEN: AFGESLOTEN COMPLEXEN							
Totaal	36.361.639	-6.493.098	7.854.132	4.282.233	26.296.642	13.720.226	12.576.416

Specificatie Onderhanden werk inzake grondexploitatie:	Boekwaarde per 31-12-2018	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
GEMERT: BEDRIJVENPARK WOLFSVELD	690.049	108.473	872.065	73.543	69.301
GEMERT: SMARTPARK GEMERT	3.935.055	3.373.750	10.341.532	3.032.727	2.640.172
GEMERT: KLOOSTER NAZARETH (INCL DEELGEBIED NAZARETH)	3.863.772	701.228	1.714.414	-2.813.867	-2.704.561
GEMERT: KRUISEIND	309.139	78.823	110.500	-277.462	-266.688
GEMERT: DOONHEIDE - MOLENBROEKSE LOOP	-605.222	559.422	180.235	226.035	221.603
GEMERT: FITLAND	-506.516	177.131		329.386	322.927
GEMERT: ATTENDORENSTRAAT	-616.094	430.113	10.000	195.980	188.370
GEMERT: MOLENRAND					
GEMERT: DOONHEIDE-BOEKELSEWEG	-0			0	
BAKEL: BEDRIJVENTERREIN BAKEL	-105.588	465.846	403.125	118.404	113.806
BAKEL: NEERAKKER (BAKEL - ZUID)	520.468	201.930	2.789.625	2.067.226	1.764.358
BAKEL: SOERSEL	-99.004	328.634		-229.630	-225.127
MILHEEZE: ZUIDRAND MILHEEZE	283.314	138.814	426.500	4.373	4.203
MILHEEZE: BEDRIJVENTERREIN MILHEEZE	-221.776	145.335		76.442	74.943
MILHEEZE: NOORD	190.144	696.721	917.639	30.774	29.579
HANDEL: DE FUIK	1.411.148	211.545	1.538.940	-83.754	-80.501
HANDEL: O.L. VROUWESTRAAT / PELGRIMSWEG	2.969.037	474.396	488.175	-2.955.258	-2.784.806
DE MORTEL: ZUIDRAND DE MORTEL	5.655.558	1.236.386	2.558.838	-4.333.106	-4.003.120
DE MORTEL: WESTRAND DE MORTEL	1.820.310	876.075	3.027.415	331.029	299.824
DE MORTEL: CENTRUMONTWIKKELING DE MORTEL	1.011.688	171.998	674.000	-509.686	-480.288
DE RIPS: KORHOENSTRAAT / PATERSLAAN (INCL.RIPS IV)	33.992	7.556	47.563	6.015	5.897
DE RIPS: MR. HERTSIGSTRAAT					
ELSENDORP: KEIZERSBERG	4.996.318	733.420	2.360.261	-3.369.477	-3.175.133
ELSENDORP: ELSENDORP NOORD	760.851	328.451	1.168.551	79.249	70.371
ALGEMEEN: AFGESLOTEN COMPLEXEN					
Totaal	26.296.642	11.446.048	29.629.378	-8.001.057	-7.914.873

1. Projectrisico’s bouwgrondexploitatie

Sinds enige tijd zit de economie in een positieve spiraal en bij de burgers en ondernemers is er weer vertrouwen om in de economie te investeren. Ook in Gemert-Bakel merken wij dit aan de hand van de verschillende initiatieven en grondverkoppen.

De gemeente heeft in totaal een boekwaarde van € 26,3 miljoen op de bouwgrond zitten (per 31-12-2018). In de vorige jaarrekening was dit bedrag beduidend hoger maar kosten die verhaald worden op derden mogen niet meer worden gerubriceerd onder de balanspost voorraad maar staan nu onder materiele vaste activa. De grootste risico's loopt de gemeente Gemert-Bakel in de grondexploitaties Vrije Erven, Keizersberg en Smartpark gezien de hoogte van het geïnvesteerde vermogen in combinatie met de marktrisico's. Deze marktrisico's gelden met name voor de projecten Vrije Erven en Keizersberg. Bij Smartpark zit het risico voornamelijk in het verhaal van kosten op derden. Dit verhaal kan enkel plaatsvinden op het moment deze derden hun kavels in het exploitatiegebied verkopen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de risico's hierop verder toegelicht.

Parameters bouwgrond

Kern	Prijs per m² voor de eerste 200 m²	Prijs per m² voor boven 200 m²
Gemert-Bakel	265	285
Handel, De Mortel, Milheeze	255	275
Elsendorp, De Rips	235	255

De volgende parameters zijn meerjarig gehanteerd bij de exploitatieberekeningen.

Rente	3,6%
Disconteringsvoet contante waarde (m.i.v. 2016 op basis nieuwe regelgeving BBV)	2,0%
Opbrengsstijging	0,0%
Inflatie kosten bouw- en woonrijpmaken	2,0%
Kavelprijs sociale woningbouw per m2	230
Grondprijzen bedrijventerreinen per m2	130

Voor de vrije erven zijn de volgende prijzen gehanteerd:

Kavel	oppervlakte in (m2)	kavelprijs (excl. BTW)
102	970	210.000
103	1581	250.000
104	1834	265.000
105	1598	250.000
106	1616	250.000
107	1505	245.000
108	1527	245.000
109	2015	275.000
110	2339	290.000
111	1650	250.000

Uitzettingen korter dan een jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van een jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Vorderingen op openbare lichamen
Belastingdebiteuren
Overige debiteuren
Rekening courant SVN
Rekening courant STARO
Rekening courant pas vooruit
BNG Schatkistbankieren

Gecorrigeerd saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2018	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2018
1.490	878		878
736	711		711
5.393	4.843	546	4.297
104	752		752
23	2		2
52	36		36
7.799	7.222	546	6.676

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2018					
(1)	Drempelbedrag	527			
			Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		13	61	80
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag		514	467	447
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				405
(1) Berekening drempelbedrag					
			Verslagjaar		
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	70.311			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	70.311			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	527			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen			Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)		1.184	5.530	7.392
(5b)	Dagen in het kwartaal		90	91	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		13	61	80
					122

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Kassaldo leges afdeling publiekszaken

Saldo	
1-1-2018	31-12-2018
3	2
3	2

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Vooruitbetaalde bedragen
Nog te ontvangen bedragen
Kruisposten

Saldo	
1-1-2018	31-12-2018
74	3.330
3.624	15.415
	9
3.698	18.754

Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

Algemene reserve
Bestemmingsreserves
Resultaat na bestemming

Saldo	
1-1-2018	31-12-2018
2.854	185
6.049	8.038
-2.631	173
6.274	8.396

Het verloop in het verslagjaar wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

Algemene reserves

Algemene reserve (vrij besteedbaar)
Saldo rekening

Saldo 1-1-2018	Toe- voeging	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2018
2.854	1.214	3.883	185
-2.631	2.631		
224	3.845	3.883	185

Toelichting Algemene reserve

De algemene reserve van de gemeente dient als weerstandscapaciteit voor het opvangen van risico's van de totale organisatie, exclusief de risico's van de bouwgrondexploitaties. Die risico's moeten in principe worden opgevangen door de algemene reserve bouwgrond. De algemene reserve op de balans in deze jaarrekening bedraagt € 0,2 miljoen positief. Dit is de stand voor resultaatbestemming 2018. De eindstreep voor een volledig financieel herstel van de gemeente Gemert-Bakel is nog niet bereikt en ook tussentijds kunnen risico's zich voordoen. Daarom heeft de gemeenteraad bij de begroting 2019-2022 besloten de komende 4 jaar de begrotingsoverschotten in de algemene reserve te storten. Dit zal minimaal nodig zijn tot het weerstandsvermogen bereikt is.

Kwetsbare reservepositie

De reservepositie van de gemeente is kwetsbaar. Het weerstandsvermogen is onvoldoende op peil om tegenvallers op te vangen. Dit is zorgelijk gezien de in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing beschreven risico's in ondermeer de bouwgrondexploitatie, gemeentefonds en openeindregelingen.

Bestemmingsreserves

Inrichting gemeentehuis
Vernieuwing automatisering
Fbv: groen
Parkeerterreinen/-plaatsen (parkeerbonds)
Rollend materieel/gereedsch.onderh.dst.
Huisvesting onderwijs
Egalisatie bossen
Monumenten (ozb)
Algemene reserve bouwgrond
Wet inburgering nieuwkomers
EVZ 2010-2015
BIO-fonds
Sociaal domein (egalisatie)
Kapitaallasten wegen
Totaal bestemmingsreserves

Saldo 1-1-2018	Toe- voeging	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2018
28			28
951	225	316	860
38		20	18
142		142	
633	30		663
126		49	76
206	103	81	228
2.718	4.282	1.517	5.484
58			58
186		1	185
175	75	60	191
788		788	
	248		248
6.049	4.964	2.975	8.038

Toelichting bestemmingsreserves

Naam	Doel
Inrichting gemeentehuis Vernieuwing automatisering Fbv: groen Parkeerterreinen/-plaatsen (parkeerbonds) Rollend materieel/gereedsch.onderh.dst. Huisvesting onderwijs	Vervanging en vernieuwing inrichting gemeentehuis. Dekking kapitaallasten (conform staat van investeringen) voor hardware en software automatisering. Aanleg ecologische verbindingzones. Aanleg en uitbreiding van nieuwe parkeerplaatsen en -terreinen. Vervanging en vernieuwing van tractie. Huisvesting onderwijs. Bij de invoering decentralisatie van huisvestingsvoorzieningenonderwijs van rijk naar gemeenten is besloten de door het rijk, via de algemene uitkering beschikbaar gestelde bedragen, te oormerken. Ook dekking voor de lasten m.b.t. de MFA's.
Egalisatie bossen Monumenten (ozb)	Egalisatie van de exploitatielasten van de gemeentelijke bossen. Onderhoud en restauratie van gemeentelijke en rijksmonumenten. De reserve wordt gebruikt ter egalisatie van de uitgaven volgens de regeling van het monumentenspaarfonds (vergoeding betaalde OZB voor monumenteigenaren).
Algemene reserve bouwgrond	Opvangen algemene risico's binnen de bouwgrondexplotatie. Daarnaast dient deze reserve ter egalisering van de lasten en baten in de reguliere begroting.
Wet inburgering nieuwkomers EVZ 2010-2015 BIO-fonds Sociaal domein (egalisatie) Kapitaallasten wegen	Dekking van opleidings c.q. cursus kosten nieuwkomers. Verwerving en aanleg van ecologische verbindingzones langs waterlopen conform de Kaderrichtlijn Water. Bevorderen van ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied. Egalisatie van overschotten en tekorten op het sociaal domein Egalisatie van kapitaallasten wegen

	Waardering (contant of nominaal)	Saldo	Toevoeging	VrijgevalLEN bedragen t.g.v. de rekening van baten en lasten	Aanwending	Saldo
<u>Voorzieningen</u>		1-1-2018				31-12-2018
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>						
Opbouwen pensioenrechten wethouders	contant	3.189	1.125		152	4.163
Wachtgeld voormalig bestuurders	contant	266	171	85	193	159
Risicovoorziening grondexploitatie	contant	12.481	1.250		11	13.720
WW-verplichtingen personeel	contant	44	25			69
Attero	nominaal		185			185
		15.981	2.756	85	355	18.296
<u>Onderhoudsegalisatievoorzieningen</u>						
Onderhoud wegen	nominaal	1.966	1.258	469	564	2.191
Onderhoud sport	nominaal	710	124		216	618
Onderh.gem.eigendommen (overige)	nominaal	187			187	
Onderhoud welzijnsgebouwen	nominaal	368			368	
Groot onderh.schoolgebouwen	nominaal	45			45	
Vervanging lichtmasten en armaturen	nominaal	339	295	482	153	
Beheer speeltoestellen	nominaal	148	71	121	98	
Groot onderhoud MFA's	nominaal	126			126	
Onderhoud gebouwen	nominaal		1.073		272	801
		3.889	2.820	1.072	2.028	3.610
<u>Voorzieningen beklemdE middelen derden</u>						
Vervanging riolering	nominaal	5.524	486		77	5.933
IGP: Bakelse Plassen	nominaal	709	20		332	397
Uganda	nominaal	30	2			32
Afvalstoffen	nominaal	280			280	
Herplant bomen en groen	nominaal	13	6			19
Waterberging	nominaal	128			102	26
Parkeerterreinen / -plaatsen (parkeerfonds)	nominaal		142			142
		6.685	656		792	6.550
		26.555	6.232	1.157	3.175	28.455
Totaal generaal voorzieningen						

Toelichting voorzieningen

Naam	Doel
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>	
Opbouwen pensioenrechten wethouders	Uit betalen pensioenverplichtingen ex-wethouders. Op basis van berekeningen door een extern bureau vindt jaarlijks een storting plaats en worden de bestaande verplichtingen uitbetaald.
Wachtgeld voormalig bestuurders	Uit betalen wachtgelden voormalig bestuurders. Op basis van berekeningen door een extern bureau vindt jaarlijks een storting plaats
Risicovoorziening grondexploitatie	Afdekking nadelige exploitatiesaldi van diverse complexen.
WW-verplichtingen personeel	Uit betalen ww-verplichtingen voormalig personeel.
Attero	Afdekking risico claim Attero.
<u>Onderhoudsegalisatievoorzieningen</u>	
Onderhoud wegen	Borging van het kwaliteitsniveau van wegen op de lange termijn. Onderbouwing via beheerplan wegen.
Onderhoud sport	Groot onderhoud sportaccomodaties.
Onderh.gem.eigendommen (overige)	Groot onderhoud overige gemeentelijke eigendommen.
Onderhoud welzijnsgebouwen	Groot onderhoud welzijnsgebouwen.
Groot onderh.schoolgebouwen	Groot onderhoud schoolgebouwen.
Vervanging lichtmasten en armaturen	Vervanging lichtmasten.
Beheer speeltoestellen	Vervanging en vernieuwing speeltoestellen.
Groot onderhoud MFA's	Groot onderhoud Multi Functionele Accomodaties.
Onderhoud gebouwen	Groot onderhoud gebouwen
<u>Voorzieningen beklemdE middelen derden</u>	
Vervanging riolering	Ontvangen gelden die per balansdatum nog niet zijn besteed door later investeren en/of uitvoeren dan voorzien. Tot een nieuw watertakenplan wordt opgesteld worden eventuele tekorten of overschotten verrekend met deze voorziening.
IGP: Bakelse Plassen	Financiële borging van het Integraal Gebiedsprogramma Bakel-Milheeze. Bij het Integraal Gebiedsprogramma Bakel-Milheeze zijn meerdere partijen betrokken; het waterschap Aa en Maas, De Peelhorst (ontgronder) en de gemeente. Storting vindt plaats via ontgrondingsrechten voor de Bakelse plassen. Het betreft hier een meerjarig project dat is gestart in 2006.
Uganda	Van de VNG ontvangt de gemeente een bijdrage voor de financiering van het project Uganda / millenniumdoelen. Dit project loopt tot en met 2022 en daarna zal de definitieve afrekening met VNG international plaatsvinden.
Afvalstoffen	Egalisatie van de inzamel en verwerkingskosten/baten afval. Overschotten komen t.g.v. en tekorten t.l.v. de voorziening.
Herplant bomen en groen	Herplanten bomen en groen
Waterberging	Aanleg gezamenlijke waterberging tbv ontwikkelingen Gemert-Bakel
Parkeerterreinen / -plaatsen (parkeerfonds)	Aanleg en uitbreiding van nieuwe parkeerplaatsen en -terreinen.

Vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het verslagjaar

	Saldo 1-1-2018	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2018
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	117.219	1.335	7.921	110.632
Waarborgsommen	29	3		32
	117.248	1.338	7.921	110.665

De bij deze schulden behorende rentelast in 2018 is € 4.379.950,90

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo	
	1-1-2018	31-12-2018
Crediteuren	4.801	6.223
Kasgeldlening	6.000	9.000
	10.801	15.223

Liquide middelen

Banksaldi:
 Bank Nederlandse Gemeenten
 Rabobank

	2.330	1.015
	-37	-42
	2.293	974

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Saldo	
	1-1-2018	31-12-2018
Nog te betalen bedragen	7.227	6.080
Vooruitontvangen bedragen	293	383
Kruisposten	4	
	7.524	6.463

Specificatie vooruitontvangen bedragen:

Subsidies nederlandse overheidslichamen
 Overige vooruitontvangen bedragen

1-1-2018	Vrijgevallen / terugbetaald	Ontvangen	31-12-2018
131	131	211	211
162	2	12	172
293	133	223	383

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Borg en garantstellingen

Het niet in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

Onderdeel

Woningbouw
 Verpleeghuizen
 Overige

Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde geldlening	Percentage garantie	Garantierisico	
		1-1-2018	31-12-2018
78.299	50%	32.287	30.170
257	100%	167	154
259	100%	90	72
78.815		32.544	30.396

In 2018 is er niets betaald wegens verstrekte borg- en garantstellingen.

Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Langlopende contracten

Binnen de gemeente zijn diverse langlopende contracten afgesloten. Hierbij kan gedacht worden aan langlopende onderhoudscontracten, langlopende huurcontracten, operationele leasecontracten e.d. Contracten worden vastgelegd in het zaaksysteem e-Suite. Contractbeheerders worden op de hoogte gebracht van de einddatum van contracten. Risico's van het niet tijdig beëindigen van contracten en overeenkomsten worden hierdoor beperkt.

Leverancier	Omschrijving	Soort contract	Aanvangsdatum	Einddatum	Contractwaarde	Toelichting waarom contractwaarde € 0,00
Agile Software B.V.	15 licenties Adobe acrobat 9 standard	Licentie-overeenkomst	24-jul-2015	1-jan-2020	5.154	
Ahrend Nederland B.V.	Raamovereenkomst kantoormeubilair	Licentie-overeenkomst	16-jan-2018	1-jan-2020		Tarieven obv raamovereen-komst (assortimentslijst)
Alptax Taxicentrale BV	Reservebankovereenkomst CVV	Service-overeenkomst	9-mei-2017	29-feb-2020		Reserveovereenkomst Collectief vraagafhankelijk vervoer
BLINK	Uitvoering calamiteitendienst	Service-overeenkomst	6-mrt-2017	23-feb-2020		Raamovereenkomst uitvoering calamiteiten
Boomkwekerij Ebben BV	Raamovereenkomst levering bomen	Service-overeenkomst	4-jan-2018	27-jan-2019		Tarieven obv raamovereen-komst (assortimentslijst)
Boomkwekerij M. van den Oever en Zonen	Raamovereenkomst levering bomen	Service-overeenkomst	4-jan-2018	26-jan-2019		Tarieven obv raamovereen-komst (assortimentslijst)
Boot & Co Boomkwekerijen BV	Levering heesters, bos en haagplantsoen	Leverings-overeenkomst	4-jan-2018	27-jan-2019		Tarieven obv raamovereenkomst (assortimentslijst)
BV De Peelhorst	IGP Contracten	Leverings-overeenkomst	26-okt-2016	1-jan-2028	66.500	
Capra	Juridische dienstverlening	Service-overeenkomst	1-sep-2016	1-jul-2020		Dienstverleningsovereenkomst juridisch advies
Ceelen Sport Onderhoud	Onderhoud kunstgrasveld	Onderhouds-contract	30-sep-2015	1-jan-2019	2.120	
Centric Nederland BV	Youpp Pims@all	Licentie-overeenkomst	29-mrt-2016	29-mrt-2021	3.554	
Centric Nederland BV	Key2financien 790961 onderhoud	Onderhouds-contract	22-mei-2017	18-jul-2020	314	
CRB Fusion	CRB Fusion, grondexploitatiepakket	Onderhouds-contract	12-jan-2017	6-jun-2026	14.600	
Curo Pomptechiek	Storingsonderhoud drukrioleringen	Onderhouds-contract	19-okt-2017	31-aug-2019	43.700	
Darthuizer BV	Levering heesters, bos en haagplantsoen	Leverings-overeenkomst	4-jan-2018	25-jan-2019		Tarieven obv raamovereenkomst (assortimentslijst)
De Bakelse Blussers	Onderhoud bluswatervoorzieningen	Onderhouds-contract	6-dec-2017	31-dec-2021	900	
De Nederlandse Vereniging tot bescherming van dieren	Zwerfdierenopvang	Leverings-overeenkomst	8-dec-2016	1-jan-2019	148.000	
Dess Sport Systems BV	Onderhoud kunstgrasveld	Onderhouds-contract	30-sep-2015	26-jun-2019	2.400	
Gebr. Regter VOF	Dorpskmissen Bakel, Milheeze en De Rips	Leverings-overeenkomst	9-feb-2018	31-dec-2019	500	
Gebr. Regter VOF	Dorpskermis Elsendorp	Leverings-overeenkomst	9-feb-2018	31-dec-2019	500	
Groene Energie Administratie b.v.	levering Elektra 2017-2019	Leverings-overeenkomst	10-okt-2016	31-dec-2019	23.855	
Heijmans	Onderhoud hockeyveld	Onderhouds-contract	14-apr-2016	1-jan-2022	1.790	
Hengelsportvereniging "' Ons Genoegen"	Overeenkomst huur-verhuur van visrechten	Huur-overeenkomst	4-jan-2016	31-dec-2025	225	
Imtech Building Service	Aanschaf levenslange garantie	Onderhouds-contract	27-jul-2015	1-jan-2020	8.746	
InterConnect	Domeinregistratie Gemert-Bakel	Licentie-overeenkomst	6-mrt-2018	1-jan-2019	99	
KPN	PKI certificaten iburgerzaken	Onderhouds-contract	15-jul-2017	5-jun-2020	1.440	

KPN	PKI certificaat aanvraag (PEEL)	Licentie-overeenkomst	19-mei-2016	19-mei-2019	1.440	
Nationale Bewegwijzeringsdienst	Dienstverlenings- overeenkomst NBd	Onderhouds-contract	25-okt-2016	1-jan-2022		Dienstverleningsove- reekomst obv werkzaamheden
Nootenboom Sport bv	Onderhoud hockeyvelden	Onderhouds-contract	5-nov-2015	21-jan-2035	1.650	
Nootenboom Sport bv	Onderhoud sport	Onderhouds-contract	14-apr-2016	1-nov-2021	2.200	
OnniT BV	Adobe Photoshop elements	Licentie-overeenkomst	9-nov-2015	31-dec-2020	80	
OnniT BV	Licentie citrixomgeving	Licentie-overeenkomst	23-jun-2015	31-dec-2019	19.328	
OnniT BV	Onderhoud citrix- omgeving	Onderhouds-contract	23-jun-2015	31-dec-2020	1.670	
Particulier	Huur gemeentegron	Huur-overeenkomst	6-jan-2016	6-jan-2026	5	
PaySquare BV	Creditcard- betalingen	Onderhouds-contract	24-jul-2015	1-jan-2020		Vast tarief 2,9% creditcard-betaling
Provincie Noord Brabant	Verkeersvoorzien- ingen	Onderhouds-contract	12-apr-2016	31-dec-2019	3.651	
Provincie Noord Brabant	Verkeersvoorzien- ingen	Onderhouds-contract	6-apr-2016	31-dec-2019	11.136	
Stallingsgarage Ruijschensberg	toegangstags	Huur-overeenkomst	21-dec-2017	21-dec-2021	250	
stichting Accommodatie Hockeyclub Gemert	Huur hockeyvelden	Huur-overeenkomst	2-nov-2015	6-jul-2035	11.957	
Stichting De Eendracht	Huur St. Annastraat 60-62	Huur-overeenkomst	9-jul-2015	30-jun-2025	16.400	
Stichting Inlichtingenbureau	Gegevensverwerkin g Kwijtschelding	Service-overeenkomst	3-okt-2017	31-dec-2020	500	
Stichting Kindervakantiewerk Bakel	Archiefbescheiden kindervakantieweek Bakel	Service-overeenkomst	3-mrt-2016	3-mrt-2031		Geen tarief van toepassing
Taxi Centrale Gemert	Vervoer CVV - prijzen per rit (raamovk)	Service-overeenkomst	9-mei-2017	29-feb-2020		Raamover- eenkomst Collectief vraagafhankelijk vervoer
TNT Post	Contract voor Haalservice	Service-overeenkomst	26-okt-2017	31-dec-2022	124	
Trust Guard	Onderhoudscontrac t secure scan TrustGuard	Onderhouds-contract	16-mrt-2016	18-dec-2019	1.794	
TSA Group Delft BV	Verkiezingssoftware Elektor	Onderhouds-contract	27-dec-2017	1-jan-2022	4.622	
V.O.F. Paashuis-Spierings	Dorpskermissen Gemert en De Mortel	Leverings-overeenkomst	16-feb-2018	31-dec-2020	500	
Van der Linden Pomptechniek B.V	Beheer en onderhoud i-view	Onderhouds-contract	14-feb-2018	1-feb-2019	4.225	
Verhoeven Loonbedrijf BV	Afladen bermen	Service-overeenkomst	5-nov-2015	1-aug-2020		Raamover- eenkomst obv diverse uurtarieven
Vicrea Solutions	jaarlijks onderhoud	Licentie-overeenkomst	14-feb-2016	31-jan-2019	1.626	
Vicrea Solutions	jaarlijks onderhoud	Licentie-overeenkomst	14-feb-2016	31-jan-2019	626	
Vodafone Libertel BV	Telefonie	Leverings-overeenkomst	18-jul-2016	15-jul-2019		Tarieven op grond van raamover- eenkomst
Voetbalvereniging Fiducia	Huur voetbalvelden	Huur-overeenkomst	10-nov-2015	1-jul-2034	3.274	
				Totaal	411.454	

Sisa-verantwoording

Vanaf het jaar 2006 zijn de gemeenten verplicht om in de jaarrekening verantwoording af te leggen over de bestedingen in het kader van een aantal regelingen/specifieke uitkeringen. Door het betrekken van deze verantwoording bij de jaarrekening spreekt men over Single information Single Audit; oftewel 1 toetsmoment en 1 verantwoordingsmoment.

De Sisa-verantwoording voor een aantal specifieke uitkeringen wordt volgens een speciaal model afgelegd. Jaarlijks maakt het ministerie van BzK bekend voor welke regelingen de gemeente verantwoording af dient te leggen. Daarbij is aandacht gevraagd voor de juistheid en volledigheid van de uitkeringen uit die specifieke uitkeringen, al dan niet via een gemeenschappelijke regeling, waarin de gemeente participeert. Van de lijst van specifieke uitkeringen waarvoor Sisa geldt voor het verantwoordingsjaar 2018, dient onze gemeente verantwoording af te leggen voor 5 onderdelen, te weten:

1.	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2017 (OAB)
2.	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018
3.	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2017
4.	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018
5.	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2017

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04				
			€ 193.840	€ 65.000	€ 3.606	€ 0				
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08				
1							Ja			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2018 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)		
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12		
€ 0		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0				
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2017 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019								
			1 061652 Gemeente Gemert-Bakel	€ 5.184.157	€ 70.166	€ 382.394	€ 135	€ 39.745
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12
			1 061652 Gemeente Gemert-Bakel	€ 0	€ 41.396	€ 17.441	€ 0	€ 67.791
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)				
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam				
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2018	1 061652 Gemeente Gemert-Bakel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2017	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
				inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06
			1 061652 Gemeente Gemert-Bakel	€ 77.649	€ 20.000	€ 26.550	€ 30.329	€ 2.090
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10		
			1 061652 Gemeente Gemert-Bakel	€ 0	€ 0	€ 0		